

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Ováció és bizalmatlanság.

Budapest, márczius 12.

Ama bizonyos ravaszon bujkáló, hol fölszínre törő, hol a föld alá rejtőző folyócska példájához kell folyamodni ismét, hogyha a magyar politikai életben minduntalan fölbukkanó és megint eltűnedező válság természetrajzát akarjuk adni. Az allegória ócska, de jellemző annak az alattomos, minden külső szilárdságot alámosó folyamatnak az érzékeltetésére, mely mostanság bizonytalanná teszi a magyar közéleti mezőt. A minapjában a bankkérdés bozótjából, homályos, szemmel ma még alig kifürkészhető helyről zugva, egész áradás-szerűleg tört elő egy zuhatag. Pillanatokig jogosan azt hittük, hogy ime, ez már a vizözön! Most már következik mindenek elsöprése és rombadöntése, hogy azután a vastag, erősen beiszapoltt humuszon kezdődjék új termőterületek kiczirkalmazása, más virágoskertek elültetése. Am akkor még sem történt semmi; a föld nagyot ásitott és ebben az ásitásban egyszerre eltűnt a zuhatag. Felületes szemmel azt lehetne hinni, hogy nem is történik semmi nevezetesen. Tavaszi verőfény ömlik el a mezőn, sőt az istenek mintha még puhább, virágosabb pázsitot teregetnének a magyar kormányzás gondjaival vesződő miniszterek lábai alá, ováció ovációt követ, egyik nap Kossuthot

ünneplik, másik nap Wekerlét, a többség minden alkalmat megragad annak a kifejezésére, hogy szilárdan egységes. De figyelmesebb nézés megláttatja, hogy a válság áradatának patakzása nem apadt el, csak mocsáros, lassu terjengéssel szétfeküdt a mező alatt s még a pázsit is azért bujább, azért virágosabb, mert ezek a lappangó vadvizek táplálják. Szeretők csókja is a szakítás küszöbén legforróbbi; azok, akik szívükben egymás iránt már a hűtlenséget hordják, sietnek laghamarabb egymás lábai alá teregetni az elismerés és szeretetteljes ünneplés virágait. A magyar kormányemberek pedig vállukon az államügyek terhével nagy veszéllyel baktatnak tovább; lépnek egyet, azt hiszik szilárdan visszhangzó, termő talajra léptek; a virágzó mező azonban megnyílik a lábak alatt s térdig süppednek az iszapba, addig, amíg egy ilyen hasadékon végre megint föltörnek a vadvizek, hogy elsöpörjék ezt a tarthatatlan helyzetet.

Wekerle Sándornak ma végre sikerült tető alá hozni az adóügyi javaslatokat. Ebből az alkalomból rövid beszéddel bucsuztatta el azt a föladatot, mely a magyar parlamentet hetek óta foglalkoztatta s annak a reménységének adott kifejezést, hogy az új adótörvény az életben is megtermi a maga hasznos gyümölcseit. Ezt a beszédet percekig tartó taps és ováció kísérte. A parlamenti üléstermet olyan ünneplés zaja

verte föl, olyan spontán lelkesedés, amelyen csak örökeletnek készülő kormányzatok legmámorosabb mézesheteiben szokott előfordulni.

Közvetlenül ez előtt azonban az történt, hogy Mérey Lajos egy agrárjellegű módosítást nyújtott be az adótörvény egyik paragrafusához. Wekerle ennek az elfogadását ellenezte, a Ház többsége azonban mégis megszavazta a módosítást és leszavazta a miniszterelnököt.

Tegnap pedig az történt, hogy a függetlenségi párt értekezletén, melyen a telepítési törvényjavaslat előzetes tárgyalására kiküldendő bizottság tagjait kellett kandidálni, Darányi miniszter névsorát elvetették s külön névsort csínáltak a maguk izlése szerint.

Virágos foltok közt így bukkannak föl napról-napra a vadvizek. A miniszterek sorban ovációkat kapnak s azután sorban leszavazzák őket. Külön szavaz a koalíció egyik pártja, külön a másik. Egyszer az egyik párt minisztere marad kisebbségben, máskor a másik. Egységes vezetés, térszerű, öntudatos irányítás elvesztette a hatalmát, a többség pontos működésű gépezet helyett egy ideges impulzióknak engedő, kiszámíthatatlan masinéria lett, melynek szeszélyei, megbokrosodásai vannak. Ennek a többségnek a hangulatai olyanok, mint az áprilisi idő. Ennek a többségnek a ragaszkodása olyan, mint a hisztérika szerelme: a legna-

Nagyhaju Andorás a bujdosásban

Irta: Móricz Pál.

(Utánnyomás tilos.)

I.

Szabad hajducsaládból származott Andorás. Maguk szabad földjét szántogatták már az öregei is. Pedig a tulajdon föld barázdáiból bővös erő csirádk. Büszkeséggel tölti el a szívet. Olyan az a tudat, hogy a föld az én földem.

Szemrefőre is dalilegény volt Andorás. Vállig érő lobogós szőke haja olyan selymes volt, mint midőn az árvalányhaját kibontja levelei közül az aranyos napsugár.

Erős is volt Andorás.

Szerelme vitte Andorást a duhaj életbe. 1764-ben, a nánási öreg notárius szerzegő ludtollal írta azt a jegyzőkönyvet, amelyben foglaltatik a szomorú történet:

— Gyönyösi Judith hajadon leány maga ártatlanságának virágát megszeplősíteni nem átalván, cselekedetének illő büntetésére hóhér által való seprűtetésre méltónak ítélte...

II.

Egyhe, szelid volt a hajdusági éjszaka. A kocsiuton is elüledett a por.

Az estendőt locsolt kiskertek virágai: rezeda, bazsalyikom, tatógó-virág gyöngéden illatoztak.

Ezüstös barnafelhők fátyola alól elő-elő-

dugta mosolygó képét a holdvilág. Sugáresomókat hajingált a meszelt házak fehér falára. Olykor kutya vakkintott.

Távolból terhes kocsikerék küllője kattogott.

Nagyhaju Sebestyén Andorás, a mezei munkából érkezett hajdulegény, jászolhoz kötötte a lovakat. Halkan fütyörészni kezdett. Az ismert dalszóval Gyönyösi szomszédék fonothaju, reppenős nagyszemű lányát, Judithot hívogatta a nádfalkerítéshez... A piroszajú hajdulánynak nyárszakán a tornácson volt szunyoghálós nyoszolyája.

Jött a lány.

Valahol fülemile csattogott.

Andorásnak rezgett a hangja, mint midőn a hegedűhúr hangfogóval búgatja a cigány. A nők szívet elandalítja ez a hang.

— Galambom, jöjj el már.

Andorás legény vágyódva hajolt át a résen, melyet a nádfalkerítésen törtek volt.

— Kelmed hívott? — rebegte a lány, midőn a sötét udvarból a kerítéshez libbent. A legény megszorította a lány ude kezét.

— Violám, beh rég nem is láttalak...

Huzódzott a lány. Hamiskás mosoly telepedett gödrös, kerek arcára.

— Persze, mert kelmednek is három napból áll az esztendő, mint a mesében.

— Ámde hoztam néked valamit.

— Nékem?... Csak bizony nem madárlátta cipőt?

— Híz nem vagy már te kis gyerek!

— Andorás legény karjával közelebb húzta a lányt.

A barnaszemű hajdulány karsu derekával, füрге lábával odébb penderült.

— Ejha... Ám kelmed se a régi játszópajtás már.

Andorás megpederintette bajuszát.

— Nono, kis hugám... Hát még csak nem is kérded, hogy mit hoztam?

— Kelmed tudja legjobban.

— Kint a pusztán, a tarlóról szedtem.

Judit közelebb sündörödött.

— Hadd, nézzem.

Andorás hamvaskék gyümölcsű szederbokkrétát nyújtott a lippenős szempillájú hajdulánynak.

— Galambom, ez pirosítja meg a te mézes szádát.

A galambka hüvelykujját mutatta a legénynek.

— Ezt ni... Kelmednek.

— Más valamit is hoztam ám! Andorás legény kötőjéből anyányi fürjflókot húzott elé... Ezt is odakint borítottam.

Judith mindkét kezével elmarkolta a fürjket.

— Hogy dobog a szíve?... A bársonyos madárkát orcájához szorította. A madárka szárnyáról a szabadmezők erős illata áradt. Csiklandozta, megbódította a lányt.

Andorás is átlépett a résen... Midőn megölelte a lányt, Judith vállára hajtotta fejét. A fürjcskét kebléhez szorította. Mindkettőjük szíve dobogott.

— Szeretsz? — kérdezte a lány.

— Mint galamb a tiszta buzát, — mondta a legény.

gyobb fellángolásokat hűtlenségek tarkázzák.

Bizonyos, hogy a helyzet így tartakatlan. S így örvendeznünk kell, hogy a mai nappal egy fontos hivatással megint többség végzett el a magyar törvényhozás s ezzel újra közelebb került ahhoz, hogy az elhalaszthatatlan teendők végzetével kezdetét vehesse a végső leszámolás. Az erőviszonyok új öszszegezése, a helyzet szanalása s a magyar politika országutjának elkanyarodása olyan mezők felé, amelyekben nem veszélyeztetik sem titkos, sem váratlanul előtörő vadvizek.

Budapest, márczius 12.

A képviselőház holnap, délelőtt tíz órakor ülést tart, amelynek napirendjén csak a közadók kezeléséről szóló ma elfogadott javaslat harmadszori olvasása és az interpellációk vannak.

A horvát bánhelyettes Budapesten. Ornkovich Miklós horvát osztályfőnök ma reggel rövid tartózkodásra Budapestre érkezett. A délelőtt folyamán hosszasan tárgyalt Josipovich Géza horvát miniszterrel. A bánhelyettes budapesti tartózkodásának célja az, hogy a horvátországi eseményekről báró Rauch Pál horvát bán helyetteseként jelentést tegyen, mivel a bán nagyfokú influenza miatt betegen fekszik s betegsége előreláthatólag hosszabb ideig ágyához köti.

Vértessy államtitkár Budapesten. Vértessy Géza, a király személye körüli minisztérium államtitkára, rövid tartózkodásra Bécsből Budapestre érkezett s ma délelőtt gróf Zichy Aladárral, a király személye körüli miniszterrel hosszasan tanácskozott.

A kérvények. A képviselőház kérvényi bizottsága ma délután 4 órakor Hrabovszky Guido elnöklésével ülést tartott. A kormány részéről Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Meskó Sándor igazságügyi és Ottlik Iván földmivelésügyi államtitkárok vettek részt. Elsőnek Hermán Ferencz ismertette báró Radvánszky Géza kérvényét, amelyben a család nevében a Rákóczi-féle szabadságharcok idejében családjára büntetesképpen mért fizetés és bírságok rekompenzációját kéri. Az előadó beható és részletes előterjesztése után az elnök Thaly Kálmán orsz. képviselő, mint az akkori kor történettudósát kérte fel a bizottság határozata alapján a kérvény tárgyának történelmi meg-

világítására. Thaly Kálmán a H. Sz. 142. szakasza alapján hozzáintézet felhívásnak készségesen eleget tett és behatóan ismertette a Radvánszky családot ért vagyonelkobzási történelmi hátterét. A bizottság ezután a kérelmet, mint méltányosat pártolással terjeszti a Ház elé és Thaly Kálmánnak nagybecsű előadásáért jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Hermán Ferencz ezenkívül még Borsod vármegyének és 35 törvényhatóságnak az önálló bank felállítására vonatkozó fölratait terjeszti elő. A bizottság ezeket a kérvényeket örömmel fogadja és azt javasolja, hogy azok a bankbizottságnak adassanak ki. Ezután Moskovitz Iván ismertette a volt vármegyei, jelenleg állami erdészek szolgálati idejének a nyugdíjviszonyosság alapján állami nyugdíjaztatásuk alkalmával leendő beszámítása iránti kérvényeket. A kérvények ismertetése után az ülés véget ért.

A politika világából.

Budapest, márczius 12.

Wekerle Bécsben.

— *Bonyodalmak a balkáni szerződések körül.* —

Justh a jövő alakulásáról.

Wekerle Sándor miniszterelnök már holnap este utazik Bécsbe s valószínűleg vele megy Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter is. A miniszterelnök utazása a balkáni kereskedelmi szerződések ügyével van összefüggésben, amely most első sorban foglalja le a politikai világ érdeklődését. Ebben a tárgyban vasárnap Bécsben közös miniszteri tanácskozás lesz s ennek előkészítésére érkezett ma reggel gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök is Budapestre. Az osztályfőnök a mai délelőtt folyamán Wekerle Sándor miniszterelnökkel, valamint gróf Andrássy Gyula belügyminiszterrel hosszasan tanácskozott. A miniszterelnökkel déli háromnegyedegy órától félkettőtől tárgyalt. Meglátogatta azonkívül Darányi Ignác földmivelésügyi minisztert is, akivel szintén hosszabb ideig tanácskozott. Gróf Esterházy osztályfőnök még ma délután visszautazott Bécsbe. Wekerle Sándor miniszterelnök a király előtt is megjelenik és külön kihallgatáson fog jelentést tenni a politikai helyzetről.

A miniszterelnök jelentésében első sorban a parlament munkarendjéről fog beszámolni. A képviselőház ugyanis ma a nyolcz adójavaslat közül az utolsót, a közadók kezeléséről szóló

javaslatot tárgyalta és félegy órára a tárgyalást be is fejezte. Az utolsó szakaszánál a miniszterelnök megköszönte a Háznak, hogy előkelő színvonalon való vitában tárgyalta az adójavaslatokat, mire a képviselők pártkülönbség nélkül percekig tapsoltak és eljenztek Wekerlének. Holnap a képviselőház már csak rövid formális ülést tart, amelynek napirendjén csupán a ma elintézet adójavaslat harmadik olvasása lesz. Azután néhány interpellációt terjesztenek elő. Hétfőn és kedden a Ház ülést nem tart, szerdán pedig a kongruát tárgyalja. Az adóreformot a jövő hét közepén veszi folytatólagos tárgyalás alá a főrendiház s valószínűleg egy-két ülés alatt végez is vele.

A bankügyben — mint már ismételtén megírtuk — nem várható változás s a döntő események csak a jövő hónap első felében fognak megtörténni. Akkor fejeződnek be körülbelül a két kormány között folyó banktárgyalások, amelyek eredményétől függ a további alakulás. Ha, amint az eddigi hírek mondják, a kartellált állambankok terve alapján megvalósíthatják az önálló magyar jegybankot, akkor negyvennyolczas alapon létrejön a fuzió és a kormány esetleg rekonstruálódik. Ha azonban a megegyezés nem jön létre, akkor a kormány lemond és a helyzet egészen fölborul. Ezt a vélekedést erősíti meg Justh Gyula is, aki egy bécsi lapban így nyilatkozik:

— Különösnek találom, hogy bizonyos bécsi körökben, de még itthon is, a 67-es elveknek hódoló politikusok közt az a vélekedés terjedt el, hogy Kossuth Ferencznek a függetlenségi párthoz intézet utolsó izenete s a pártnak az izenetre adott határozata a függetlenségi pártnak az önálló bank létesítésére megindított mozgalmát leszerelte volna. Ez nagy tévedés. Mert ugy Kossuth levele, mint a levél felolvasása után hozott határozat nagyon precíz és pregnans állásfoglalás az önálló bank mellett. Ki van zárva, hogy a függetlenségi párt kapható volna a közös bank szabadalmának meghosszabbítására. Morális lehetetlenség ez a pártnak, amelynek programjában integráns pontnak szerepel a gazdasági különválás és az önállóság.

— Beszélnek a függetlenségi párt kormányképességéről. Véleményem szerint ez ma már kétségtelen. A koalíciós uralom három esztendején át sok bizonyítékát adta guvernementális képességének; szakadatlan sorozatával

Nagyhaju Andorás nem állotta tovább hetvenkedésüket.

— Tudom, micsoda katonák vagytok. Egymásra sunyítottak a vén katonák. Káplár Kereszturi csekélylőleg szippantotta meg a pipáját.

— Szóltál valamit, ecsém?

— Azt mondtam, tudom, micsodás katonák vagytok.

Káplár Kereszturi kiemelte szájából a pipaszárat.

— Szép, ecsém, ha tudod, nyögj ki hát!

— A regimentetek is Prágánál az ellenesség előtt ugy elszaladott, hogy a nadrágját is elhullatta!

Az asztaltól felugráltak a katonák.

— Nekünk mondtad ezt, te paraszt!

Andorás is kiegyenesedett.

— Néktek hát! Mert én olyan gaz katonáktól, mint ti, nem félek...

A másik pillantásban már csattogtak a táblás fokosok és Nagyhaju Andorás ismét a hadnagyi-szék elé került.

— Már meginteleu idekerültél, Andorás fiam! — feddette a hajduk fehérbajuszu hadnagya.

— Nemzetes uramék miatt vagyok az, aki vagyok, — felelte daczosan a legény.

— Nono, fiam, fékezd a nyelvedet! Várj rá sort, mikor kérdezlek?... Kegyelmed meg írja csak, nótárius uram... Mivel, hm! a csapszékben katonákkal verekedett Nagyhaju Sebestyén Andorás, mivel előbb ugy a militaris személyeket, mint a Regimentet is becs-

telenítette Andorás, száz kemény páczaite-

a kenderázató tónak. A mély tó zöld vizéből már csak holttestét fogták ki.

Ez időtől támadt a Nagyhaju Andorás duhajtsága. Jaj volt annak a magános városeselkednek, aki éjnek idején elébe került... Sőt annyira elhatalmasodott erkölseiben, Andorás ellen ilyen itéletet hoztak a vitélő hadnagyok:

— Mert a korezmában verekedett, negyven kemény páczaiteések elszenvetésére ítéltetik és ezuttal még egyszer sok tudvánlövő cselekedetei és legénységei után megintetik, hogy az illetén cselekedetektől magát megoltalmazza; mert ha csak legkisebben ezennel tapasztaltatik, azonnal gyalogkatonának adatik.

IV.

Andorás legényt hiában kérlete az apja, hiában siratta az anyja, már sem a szerető szó, sem a zord itélet nem hatotta meg az ő kemény lelkét.

Vasárnap estendet is mit cselekedett, midőn betért a város csapszékébe? Többen tanyáztattak ott regimentbeli szabadságot katonák. Mődfelett szájaltak messze idegenben viselt vitézkedéseikről.

— A burkus király is csupádon lova gyorsaságának köszönhetette, hogy menekülhetett mitőlünk. Ugy-e, komám? — dicsekvette Sallai Sándor.

— Ugy volt az, pajtás! — tőditotta a nagyfejű Váradí Ambrus, aki Sallaival szinte odaszolgált volt.

Fiatal arcuk összehajolt...

— Jaj, a fürjescém! — Judith kezéből kisurrant a kis madár. Orczáját tenyérébe takarta a reppenős szemű hajdulány.

Mintha száraz ágacska roppant volna kettődet? Zaj támodt. Túlannról fekete alak iramodott tovább a kerítéstől. Bárlan nyomát vesztette, Andorás utána ugrott a leskődőknek.

Hajlongtak az akáczlombok. A holdvilág sugáresomókat hajingált a meszelt házak fehér falára.

III.

A tiszteletes konzisztórium előtt sem Andorás legény, sem Gyöngyösi Judith hajadon leányzó nem tagadták.

— Igenis, szeretjük egymást.

— Igenis, találkoztunk éjnek idején is. Midőn a tiszteletes konzisztórium ekként megvizsgálta cselekedetüket, másoknak okulására, maguknak javításáért a külső magisztrátusnak adták át a legényt, leányt.

A hóhér a vasárnapi istentisztelet után hájtotta végre a kegyetlen itéletet.

Nagyhaju Sebestyén Andorást megpálcázta a hóhér.

Gyöngyösi Judith leányzót pedig nyírágseprűvel seprűzték meg.

Nagyhaju Andorás jajszó nélkül állotta ki a büntetést.

Am Gyöngyösi Judith olyanná vált, mint letört virágszál... Midőn pedig estét ért, kiszökött a házból, ségyenében nekiment

a hozzájárulásnak, amelyek gyakran ellentétesek a párt programjával, bizonyította, hogy elveit az állam követelményeihez alkalmazni tudja. Tette ezt ama reményben, hogy magatartásával elhárítja utjából ama akadályokat, amelyeket a bankönállóság megvalósítása előemelték. E kérdésben a párt részéről nincs engedékenység, nincs megalkuvás, nincs cserebere.

— Megkísérik, hogy a függetlenségi párt magatartását megtörjék a pártok fuziójával. Hát kijelentem, hogy az önálló bankhoz való csatlakozás előzetes bejelentése híján lehetetlen új pártalakítás. És ebből kialakul a jövő alakulás képe, amely röviden így jellemezhető:

Ha nem fávoltják el nagyon gyorsan az önálló bank utjából az akadályokat, úgy Magyarország elkövetkezik az *elkeseredett és lemeletlen parlamenti harcok epochája*. Amha az akadályokat elhárítják, úgy évtizedekre biztosítva lesz a békés, a gyümölcsöző, a magyar államnak és a monarchiának egyaránt megfelelő parlamenti munkálkodás.

Wekerle Sándor miniszterelnök bizonyára föl fogja használni bécsi utját arra is, hogy a bankkérdésben is folytasson tárgyalásokat, de utjának fő célja — mint már jeleztük — a balkáni kereskedelmi szerződések és a szerb háború dolga. Ebben a tekintetben tudvalevőleg a külügyminisztérium és az agráriusok között igen nagy az ellentét s ma már arról is beszélnek, hogy *Daványi Ignác földművelésügyi miniszter*, aki azonosította magát az agráriusokkal, a vasárnapi közös miniszteri tanácskozás után *beadja lemondását*.

A közös miniszteri tanácskozásról különben két ellentmondó félhivatalos jelentés érkezett. Az egyik így szól:

Néhány estilap azt a hírt közli, hogy Bécsben vasárnap közös miniszteri értekezlet lesz. Mint a „Budapesti Tudósító“ illetékes helyről értesül, közös miniszteri értekezlet összehívása végett eddig *semminemű intézkedés nem történt*. Hétfőre, e hó 15-ére a szokásos vám- és kereskedelmi értekezlet van Bécsbe egybehíva.

A másik ezzel szemben ezeket mondja:

Bécsből jelentik a „Magyar Tudósító“-nak: A külügyminisztérium palotájában vasárnap délelőtt báró *Aehrenthal* külügyminiszter elnöklésével közös miniszteri értekezlet lesz, melyen részt vesz úgy *Wekerle Sándor* magyar miniszterelnök, mint báró *Bienerth* osztrák miniszterelnök.

sek elszenvadására méltónak itélem Andorást. Hm! notárius uram, írja még ezt is hozzá, hm! miszerint az exekuczió végrehajtása után a Regimenthez való beadását is elrendeljük mi nánási nemes hajduhadnagyok és szenátorok, hm! Mäskülömben nem cselekedhetvén.

Nagyhaju Andorás nem szenvedte el ezt a büntetést, mert cimboráinak segítségével megszökött a tömlöczből és több malefaktor-társával, bolygó-katonákkal a rétség vadonjába vette be magát, úgy hogy végezetül a Hajduság főkapitánya is haraggal támadt ellenök. Kurrens-levelet küldött a hajdusági „jóakaró hadnagy uraiméknak“ és rendelte, hogy mindazon fesslett asszonyok, kik a bolygókkal titkon egyetértettek, kik ruházattal s élelmiszterrel látták el a bujdosókat, szigoruan büntetendők... Továbbá, hogy a rétség felhajtására, a malefaktoroknak üzésére Nánás és Bösörmény harmincz-harmincz fegyveres, jóparipás embereket kiállítson, mely czélből hasonlók cselekvésére fölkérendők voltak szomszédos polgári és szentmihályi bírók uraimék is, hogy így egy kommandóra, csoportokba oszolva, elindulván s legalább három napot a réteken eltöltvén, minden heverő és csapongó betyárokat elfogjanak vagy megsemmisítsenek...

Nagyhaju Andorást egy réti rejtekszigeten lepték meg és mivel „kegyelemre“ nem adta meg magát, egy kobás öreg hajdu puskával agyonlőtték a szilaj legényt. Selymes, hosszú haját a bujdosásban tövis is megtépte, szél is felborzolta elárvult szegénynek.

Leszavazás után babér.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 12.

A képviselőház mai ülését félegy órakeresztelte az elnök, mert a napirend „kimerült.“ Ez magyarra lefordítva annyit jelent, hogy az adójavaslatok közül az utolsót is s ennek az utolsónak az utolsó paragrafusát is elfogadták.

Hát ez amolyan kisebbfajta esemény volt, amely mellett magyar ember nem mehet el figmatikusán. Nem is mentek el mellette figmatikusán. Fölköszöntötték a miniszterelnököket és csak épen hogy nem koczczintottak az egészségére. Természetesen, amig erre a czéczóra sor kerülhetett, egyet-mást el kellett viselnie Wekerlének — ámbátor az elnököl Justh Gyula megtett mindent, hogy elmuljon tőle a keserű pohár.

Nevezetesen megtette *Justh Gyula* azt, hogy pontosan tíz óraker nyitotta meg az ülést, amikor a módosítás-mániában szenvedők még nem voltak a teremben. Így azután megessett az, hogy az utolsó javaslat huszonkettedik paragrafusáig senkise mukkant. Hanem akkor már tizenegyre járt az idő, az emberek beszálíngóztak és így csakhamar fölcsendült az ősmert refrén: „indítványozom, javasolom!“

Potyogtak a módosítások, amik ellen *Wekerle* a rendes virtuozitással védekezett. Hanem egyszer csak *Mérey Lajos* azt találta indítványozni, hogy az elemi kár címén *úztosított* adó-elengedést a már behordott termésre is *terjeszszék* ki. „Nem, ezt nem lehet megengedni!“ mondotta a miniszterelnök. A Ház többsége azonban elfogadta *Mérey* javaslatát és így a miniszterelnököket éppen ma, dicsőségének napján, leszavazták. Valami nagyon nem vette szívére az esetet a miniszterelnök; csak azok hühöztak, akik mindenáron bukott kormány husából szeretnének lakmározni.

A javaslat többi szakaszai minden nagyobb emóció nélkül kapták meg a Ház hozzájárulását. Az utolsó után következett a bokréta-ünnepély. Minden épkézláb ember besietett a terembe, ahol *Holló Lajos* már czikornyázta az áldomást. (De a nagy szeretetben nem feledkezett meg arról, hogy *Wekerlét* néhány ígéretére figyelmeztesse.) A miniszterelnök tempósan válaszolt, mosolygott, hajlongott, köszöngtetett, de azért nem feledkezett meg arról, hogy megigérje, hogy a már megígért ígéreket ő be fogja váltani. Tapsolták ennek is és azután hazamentek.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz óraker. —

Elnök: *Justh Gyula*.

Jegyzők: *Szmrecsányi György* és *Vertán Endre*.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után harmadszori olvasásban is elfogadja a közszolgáltatások egységes kezeléséről szóló törvényjavaslatot.

Ezután áttért a Ház a közadók egységes kezeléséről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A javaslatot a huszonegyedik szakaszig felszólalás nélkül elfogadják.

A huszonkettedik szakaszánál *Mérey Lajos* helytelennek találja, hogy az adózó féltől a régi adókönyveket visszavonják. Ez lehetlenné teszi az ellenőrzést és sok visszaélésre is alkalmat adhat.

Mezőfi Vilmos szükségesnek tartja, hogy az adókönyvek jegyzet-rovatában megjelöljék, miért emelték az adót.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezt lehetlenné tartja, a *Mérey* által ajánlott módosításhoz azonban hozzájárul.

A Ház a szakaszt így fogadja el.

A huszonharmadik szakasztól a huszonhatodik szakaszig nincs felszólalás.

Ezt a szakaszt *Mezőfi Vilmos* és *Wekerle Sándor* miniszterelnök felszólalása után változatlanul fogadják el.

A huszonhetedik szakaszánál *Mérey Lajos* ajánl módosítást, mely szerint az egyik adónemnél történt túlfizetések a másik adónemnél fennálló hátralék törlesztésére fordítandók.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy az új kezelési rendszer folytán az eddig szokásos aránytalanságok megszűnnek s így az sem történhetik meg, hogy az egyik adónemnél túlfizetés legyen, a másiknál pedig ugyanakkor hátralék álljon fel.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A huszonnyolcadik szakasztól a harminczhatodik szakaszig nincs felszólalás.

Ennél a szakaszánál *Mezőfi Vilmos* stílus módosítást ajánl.

Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadta.

Leszavazzák a miniszterelnököket.

A harminczhetedik szakaszánál nincs felszólalás.

A harmincznyolcadik szakaszánál *Mérey Lajos* a már behordott termésre is kiterjeszteni kéri az elemi kár címén biztosított adóelengedéseket.

Mezőfi Vilmos csatlakozik a *Mérey* által ajánlott módosításhoz.

Szabó István után *Wekerle Sándor* miniszterelnök mellőzni kéri a *Mérey Lajos* módosítását, egyes rendkívüli esetekben méltányos az adóelengedés, de ezt általánosítani nem volna tanácsos.

A Ház elfogadta a *Mérey Lajos* módosítását.

A negyvenkettedik szakaszánál *Mezőfi Vilmos* határozati javaslatot nyújt be az iránt, hogy az adóvégrehajtás államosításáról a pénzügyminiszter nyújtson be törvényjavaslatot, hogy így a jegyzőmeneküljenek mostani odíózus föladataiktól.

Hammersberg László a törvényhatósági és községi autonómia érdekében ellenzi *Mezőfi* javaslatát.

Wekerle Sándor miniszterelnök szintén nem járulhat hozzá ahhoz, hogy egy egész új tisztviselői kár és szervezet föllállítására újabb terheket rójjon a törvényhozás az államkincstárra.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A negyvenkettedik szakasztól a negyvenhatodik szakaszig nincs felszólalás.

Ennél a szakaszánál *Mezőfi Vilmos* ajánlja, hogy a zálogolás megejtéséről az adózó felet huszonnégy órával előre értesítsék.

Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadta.

A negyvenhetedik szakasztól az ötvenharmadik szakaszig nincs felszólalás.

Ennél a szakaszánál *Mérey Lajos* stílus módosítást ajánl s a Ház a szakaszt így fogadja el.

Az ötvennegyedik szakaszánál *Mérey Lajos* módosítást ajánl.

Szabó István és *Wekerle Sándor* miniszterelnök felszólalása után *Mérey Lajos* visszavonja módosítását s a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

Az ötvenötödik szakasztól a hatvanegyedik szakaszig nincs felszólalás.

Ennél a szakaszánál *Mezőfi Vilmos* azt indítványozza, hogy a legkisebb adóösszeg esetén is káppon a fel írásbeli értesítést az árverés napjáról.

A Ház a szakaszt így fogadja el.

A hatvankettedik szakaszánál *Mérey Lajos* azt indítványozza, hogy az árverési hirdetményben a végrehajtást szenvedett fél nevét ne említse meg.

A Ház a szakaszt ezzel a módosítással fogadja el.

A hetvennyolcadik szakaszánál *Mezőfi Vilmos* a szakasz kihagyását indítványozza.

Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a Ház változatlanul elfogadja a szakaszt.

A hetvenkilencedik szakaszt *Mérey Lajos* stílus módosításával fogadják el.

A kilencvenkilencedik szakaszánál *Mezőfi Vilmos* az első három bekezdés kihagyását indítványozza, mint amely aránytalan bírságot és büntetést ró éppen a legszegényebb emberekre.

A Ház *Wekerle Sándor* miniszterelnök felszólalása után változatlanul elfogadja.

A szüztizenegyedik szakaszánál *Wekerle Sándor* miniszterelnök egy új szakasz beiktatása után a tőkekamat és jövedelmi adóra is kimondani kéri, hogy községi pótlékok ezek után az adók után se szedessenek.

A Ház ezt az új szakaszt elfogadja.

Wekerle Sándor miniszterelnök indítványozza, hogy a törvény 1911 január elsején lépjen életbe.

A Ház ehhez hozzájárul.

Hódolat Wekerlének.

A végrehajtástól szóló utolsó szakaszánál *Holló Lajos* az adóreformjavaslatok lezárására

kapcsán elismeréssel szól Wekerle Sándor miniszterelnök érdemeiről, aki a reform megvalósítása által új korszakot nyitott meg Magyarország pénzügyi életében. (Zajos éljenzés és taps.) Rámutat azokra a nagy változásokra, melyeket a reform különösen a városi és községi háztartások életében teremteni fog. Ezzel elérkezett az idő arra, hogy a városok anyagi helyzetét a törvényhozás végre teljesen rendezze. Felhívja még a kormány figyelmét a borítaladó leszállításának kérdésére, amely egy nagy foglalkozási ág érdekeit érinti s szintén sürgős rendezésre szorul. (Helyeslés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol a Holló által fölvetett két kérdésre. A borítaladó leszállítása iránt legközelebb törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. (Élénk helyeslés.) A városi és községi háztartások rendezése szintén elodázhatatlan feladat, mely elől a kormány nem zárkózik el. Azokat az ígéretek, melyeket a városok érdekeltségén a belügyminiszterrel együtt tett, közelebb be fogja váltani s a városok és községek anyagi segítségéről szóló javaslatot is mielőbb beterjeszti. (Helyeslés.) Végül köszönetet mond a Háznak azért a munkáért és támogatásért, melylyel az adó-reform munkáját révbe segítette. (Élénk helyeslés. Taps. Félkiáltások: Eljen Wekerle!)

A Ház ezután az utolsó szakasz elfogadásával részleteiben is megszavazza a javaslatot, annak harmadszori olvasását a holnapi ülésre tűzte ki. Az elnök az ülést félegykor berekesztette.

Budapest, márczius 12.

Megsemmisített mandátum. A képviselőház II. bíráló bizottsága Szentiványi Árpád elnöklésével ma tartott ülésében folytatta s befejezte Ivánka Milán ügyében a tárgyalást. A bizottság a bázini választókerületben 1907 április 3-án tartott képviselőválasztást a házszabályok 71. szakasza b) és c) pontjai alapján érvénytelennek mondotta ki és ítéletét a további intézkedések megtételére a képviselőház plénuma elé terjeszti. A bíráló bizottság a házszabályok 98. szakasza értelmében a kérvényezők költségeit 8137 koronában állapította meg és ez összegnek tizenöt nap alatt való megfizetésére Ivánka Milánt kötelezte.

Interpelláció a szerb jegyzék tárgyában. Polit Mihály orsz. képviselő a Ház holnapi ülésében interpellációt fog intézni a miniszterelnökhöz a szerb kormány legutóbbi jegyzéke tárgyában. Az interpelláló képviselő ismertetni fogja a jelenlegi külügyi helyzetet és érinteni fogja a nemzetközi konferencia dolgát, amelynek megtartását az európai béke fenntartása érdekében szükségesnek tartja.

Küldöttségek. A magántisztviselők otthonának, országos szövetségének és nyugdíjgyorsítónak mostre-küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Wekerle Sándor miniszterelnöknél, Justh Gyula házelnöknél és gróf Batthyány Tivadarnál. A küldöttség meghívta a notabilitásokat a márczius 13-án, a Royal-szállóban tartandó estélyre. A notabilitások megjelenésüket kilátásba helyezték.

Piski-telep küldöttsége járult ma délelőtt Tóth János közoktatásügyi államtitkár elé. A küldöttség a telep iskolájának kibővítését és új tantervek beállítását kérte. Tóth János államtitkár, aki a gyengélkedő kultuszminiszter helyett fogadta a küldöttséget, jóindulatu támogatását helyezte kilátásba.

Temesmiklós község küldöttsége megjelent ma délelőtt a képviselőházban Darányi Ignác földművelési miniszternél és azt kérte a minisztertől, hogy a nagy takarmányhiány miatt engedje meg azt, hogy a község a kincstártól bérelt területen a legeltetést a szerződésben kikötött idő előtt megkezdhesse a szőlőművelés céljából megváltás mellett engedjen át bizonyos mennyiségű földet az ottani homokterületből. Darányi Ignác földművelési miniszter kijelentette válaszában, hogy e törekvést támogatni kötelességének tartja s igéri, hogy mind a két kérés teljesítésére személyesen fog a minisztériumban intézkedni s reméli is, hogy a község kéréseit teljesíteni módjában lesz. A küldöttség lelkes éljenzéssel vette tudomásul a miniszter válaszát.

A bankbizottság határozott.

— Elfogadta az előadói javaslatot. —

Budapest, márczius 12.

A képviselőház bankbizottsága ma befejezte munkáját és elfogadta a Holló-féle határozati javaslatot, amelyet az előadói jelentésnek külön ülésen való hitelesítése után a képviselőház elé terjesztenek. A mai ülésen gróf Teleki Arvéd és Eber Antal beszédei után a néppárti Kovács Pál tette érdekesebbé az ülést, amikor azt ajánlotta, hogy a határozathozatalt halasztásuk el április közepére, amely időre a helyzet tisztázását várják. Ez ellen az indítvány ellen Mérey és Holló Lajos szólaltak föl s ezután egyhangulag elfogadták az előadói javaslatot, miután a hatvanhetes pártok képviselői már előzőleg eltávoztak. Gróf Batthyány Tivadar elnök mondott még köszönetet a bizottságnak és ezzel az ülést véget ért.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház bankbizottsága ma délután öt órakor gróf Batthyány Tivadar elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormány részéről Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Josipovich Géza horvát miniszter, Popovics Sándor, Szerényi József és Döry Zoltán államtitkárok vettek részt.

Gróf Batthyány Tivadar elnök az ülést megnyitja és bejelenti, hogy a miniszterelnök kissé gyengélkedik és megkérte, hogy távolmaradását ekuzálja.

Nagy Dezső személyes kérdésben szólal föl és kiméni, hogy a bizottság által kihallgatott szakértőkkel szemben olyan álláspontot foglalt volna el, amely bizonyos kellemetlenséget vont volna maga után reakció és reá nézve is. Kijelenti, hogy legtávolabbi sem volt szándéka a szakértőket véleményeik vagy pedig szaktudásuk tekintetében a legsekélyebb mértékben is megtámadni.

Gróf Teleki Arvéd gazdasági szempontból foglalkozik az önálló nemzeti bank kérdésével és különösen a clearing-forgalom megvalósítását kívánja.

Eber Antal: Én mint a gyakorlati élet embere tisztán gyakorlati szempontokból kívánok a kérdéshez hozzászólni. A veszélyek, amelyeket gyakorlati pénzügyi szempontból élénk tárnak, azok a pontok, amelyekben a veszélyek kicsucosodnak, röviden két tényben foglalhatók össze: az egyik a kamatláb nagyfokú emelkedése, a másik a diságio. A diságio veszedelme a szakvéleményeknek előadása szerint beállhat kétféle okból. Az egyik az, hogy a mi jegybankunk, amely kisebb jegybank lesz, mint a mai közös bank, nem lesz annyira erős fedezetű, nem lesz oly biztos, ennél fogva a külföld részéről való bizalom nem lesz oly szilárd, hogy ezáltal a diságio veszedelme elkerülhető volna. A másik, hogy fizetési mérlegünk Fellner egyetemi tanárnak, akit annyiszor idéztek, igen szakszerű felvilágosításai szerint — már amennyire egy olyan conjunktúrális statisztika tényleg szakszerű lehet, annyira tartom én is szakszerűnek — 176 millió koronával passiv, amire újból azt a véleményt alapítják, hogy ennél fogva ez a 176 millió évről-évre ismétlődő passiv mérleg mint egy szivattyú ki fogja szívni innen az aranykészletet, amelylyel bírnak.

Ha a jegybanknak a jövődöbeli mérlegét magunk elé varázsoljuk, ebből semmiképen sem folyhatik, mint hogyha a leendő magyar jegybanknak ez a mérlege bármiféle elfogulatlan szemléltől előtt azt a látszatot keltené, hogy a jegybank jegyei kéllőkép fedezve volnának, hogy érczfedezte szempontjából ez a bank bármely más jegybankkal szemben az összehasonlítást el ne bírná, ez a körülmény tehát a jegybanknak leendő helyzete, a legvégsőkig megfizetett hitelszükségletet véve alapul, semmiféle támpontot arra nem nyújt, hogy a diságio veszedelme fönnállana, hogy tulfeszítettség esetére ennek a banknak hitelképessége beállhatna.

Megegyeznek az összes szakértők abban, hogy a fizetési mérlegnek a passzivuma ma olyképen nyer fedezetet, hogy részben a magyar állam, részben magyar pénzintézetek, részben közlekedési vállalatok, kibocsátanak állampapírokat — rentét — kibocsátanak zálogleveleket, kommunális obligációkat, vasuti elsőbbségi kötvényeket s ezeket a külföldön elhelyezik.

Abban a pillanatban, amint megállapítottuk azt, hogy bizonyos feltételek mellett, bizonyos áldozatok hozatala mellett számíthatunk arra, hogy ezt a 150 millió korona kötvényt, részvényt, elsőbbségi kötvényt, állampapírt akkor is el tudjuk majd

helyezni, ebben a pillanatban ugyanott vagyunk a fizetési mérleg tekintetében, ahol ma...

Holló Lajos előadó: Természetes!
Eber Antal: ... t. i. az a 150 millió korona passzivum ugyanugy nyer kielégítést, mint ma: fennmarad mint áldozat, a régi helyzettel szemben az, amennyivel drágábban tudjuk azt beszerezni. (Ugy van!) T. bizottság, az egyik szakértő — pedig igen tekintélyes ember, a hazai takarékpénztárnak vezérigazgatója, Walder Gyula — számítását tett erre nézve, ami engemet igen meglep — meglepett akkor is, — mert a számítás teljesen alaptalan. Itt diszázió különbözetről beszélni nem lehet, legfeljebb ujonan kibocsátandó czimletekre nézve lehet vitatni ezt a dolgot.

Különbö is ma olyan helyzetben vagyunk, mikor megállapíthatjuk, hogy egy olyan ideáért, mely tulajdonképpen Magyarországon nagyon kevés embernek volt ideája, mely Magyarországon nem volt nemzeti eszme, esetleg fogunk hozni államadóságokban oly pénzáldozatot, társadalmi áldozatban oly véráldozatot anélkül, hogy hozzászólnánk a kérdéshez, melynek kamatai sokkal inkább meghaladják azt az összeget, melyet itt áldozni kell. Kérdezem, hogy ha egy ország szinte megkérdés nélkül azért, hogy nem a mi királyunk, csak a személyében a mi uralkodóink, csak az ő általános elvont uralkodói szuverenitását előttünk teljesen közömbös tartományokra kiterjeszti, mi stante sessione mint összeült parlament, meg se kérdezve, hogy mennyibe kerül, el vagyunk határozva, hogy amint a külpolitika bogyodalmait szükségessé tesz, ez száz és száz milliókba fog kerülni, ha erre képesek vagyunk, akkor a nemzet, mikor arról van szó, hogy egy más hatalommal való küzdelemben és harcban nemzeti szuverenitását érvényesítse, nem gondolkozhat azon, hogy egy ilyen áldozatot meg kell neki hoznia. (Helyeslés és taps.)

Ezért, ha már fel van vetve a kérdés, bátor vagyok azt kijelenteni, hogy én mindenféle megoldást becsületes és tisztességes álláspontnak tartok; becsületes, tisztességes, jöhizemű álláspontnak tartom azt is, mely a közös bank fenntartását óhajtáná, de semmi körülmények közt abba bele nyugodni és azt hazafias álláspontnak elfogadni nem tudnám, amely most az elmúlt három év tapasztalata után provizóriummal akarja a kérdést megoldani. (Élénk helyeslés.) Ez nem jöhizemű álláspont. Ezt a magyar nemzet érdekében álló álláspontnak soha el nem ismerhetem, mert ez tisztán azt jelentené, hogy annak az áldatlan bizonytalanságnak hátrányait, mely egész gazdasági életünkre ólomsúlylyal nehezedik, minden kézzelfogható előny nélkül, tovább viseljük és szenvedjük érte. Mikor a mi kormányunk s mondhatnám, parlamentünk ráérezkedett a kartelbank álláspontjaira, akkor nézetem szerint teljesen kivetkőzött ez a kérdés közgazdasági vonatkozásaiból. Mikor semmi egyebet ez ellen felhozni nem lehet, minthogy a kartelbankot nem akarják, nem azért, mintha közgazdaságilag, vagy pénzügyileg nekik ártana, hanem tisztán és egyedül azért, mert ez Magyarország önállóságát s nemzeti szuverenitását újból kidomborítaná. (Élénk helyeslés.) Miután ez az én álláspontom, elfogadom Holló Lajos határozati javaslatát. (Élénk helyeslés.)

Kovács Pál az ügy érdeméhez nem akar hozzászólni, mert akkor fel kellene tárnia azokat az aggodalmakat, amelyeket táplál az ugynevezett bankügyben és ez a magyar álláspontnak csak gyengítésére vezetne. A beterjesztett és előttünk fekvő határozati javaslatnak többsége nyilvánvalóan biztosítva van, ehhez kétség nem fér, a jelen esetben és ezzel már eléggé dokumentálva van kifelé, az osztrákokkal szemben az, hogy a magyar parlament többségében meg van az az eltökélt szándék, hogy ezt a határozati javaslatot esetleg a plénumban is el fogja fogadni.

Egy hang: Esetleg?

Kovács Pál: Hiszen a szavazásról előre nem tudjuk, milyen eredményre fog vezetni, nekünk minden eshetőségre el kell készülnünk, mert hiszen kormányzó többség vagyunk és kormányzó többség akarunk is talán maradni.

Ha ezt a szempontot mérlegeljük, akkor azt hiszem, a jelen esetben még nem volna csöszszérű, ha a bizottság ezt a határozati javaslatot magáévá tenné, elfogadná és a képviselőház elé terjesztené, mert másrészt az is nagyon megfontolandó, hogy ha ezt a határozati javaslatot elfogadjuk mint bankbizottság, akkor a mi kezünkben ez az ügy ugyszólván ki van ragadva, nekünk nem is lesz talán tovább alkalmunk ezen ügy felett újra tanácskozni és új határozatot hozni, mert a kezünk ezzel a határozattal meg lesz kötve. Ennél fogva a magam részéről halasztó indítványt óhajtok beterjeszteni, még pedig, minthogy általánosan el van terjedve és tudomásunkra jutott, hogy tekintettel éppen Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ur egészségi állapotára, remélhető, hogy ezek a tárgyalások az ő személyes közreműködésével is egy hónap alatt befejezhetők lesznek, lehető rövid terminusra óhajtom szabni ezen halasztó indítványt.

mat. Ennél fogva azt javaslom, méltóztassék a határozathozatalt — mert hiszen a tárgy eléggé elő van készítve és ki van merítve — egyedül csak a határozathozatalt április 15-ig elhalasztani. (Felkiáltások: Április 11-ig. Zaj.) Addigra lehetséges még az az eset is, hogy nem szótöbbséggel fog-e bizottság határozni.

Mérey Lajos: Kovács Pál t. képviselőtársam halasztó indítványához nem járulok hozzá és az érdemleges határozathozatalt tartom szükségesnek. Széll Kálmán bizottsági tag ur két ellenvetést tett itten, amelyek, ha megállanak, könnyen árnyat vehetnének a bizottság határozatára és a függetlenségi párt állásfoglalására. E két ellenvetés egyike — először a személyivel foglalkozom — az, hogy Széll Kálmán azért nem akar érdemben nyilatkozni, mert nem akarja a magyar álláspontot gyengíteni. Ha e nyilatkozatnak mélyére tekintünk, látjuk, hogy az ellenünk szól és máris olyan vehető, mint a magyar álláspont gyengítése. Széll Kálmán másik kijelentése szerint eljárásunk nem is parlamentaris, nem is időszerű, sőt időelőtti. Ezt is tagadom.

Az a kérdés merült fel Széll Kálmán ellenvetéseként, vajjon alkalmas-e az idő most az önálló jegybank létesítésére? Az összes iratok, amelyek rendelkezésünkre bocsáttak bizonyítják, hogy minden bank alkudozás alkalmával mindig következetesen ugyanazokat a kifogásokat emelték. (Igaz! Ugy van!) Bármiként legyen is a kérdés felvetve, azt, hogy ez nem politikai és egyúttal gazdasági kérdés is, ma már elvitatni nem lehet. (Ugy van!) Hasztfalan állítjuk ezt csak gazdasági kérdésnek, mert ez megmarad politikai kérdésnek is (Igaz! Ugy van!) és viszont hasztfalan állítanók tisztán csak politikai kérdésnek, mert ennek egyúttal jelentékeny, nevezetesen gazdasági vonatkozásai is vannak, amik le nem tagadhatók. Aki tehát igen t. bizottság akarja a politikai és a gazdasági önállóságot, akár most, akár bármikor, akár közvetlenül, akár csak későbbben tartja ezt megvalósítandónak, vagy megvalósíthatónak, nem tagadhajta meg azt, hogy az önálló magyar bankhoz nekünk nemcsak jogunk van, hanem hogy egyedül csak akkor végzünk hazafias munkát, amikor annak felállítását minél előbb kívánjuk és követeljük. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

Ezen indókból fogadom el Holló Lajos t. barátom javaslatát. (Élénk helyeslés.)

Az elnök: T. bizottság! Szólszra senki sincsen feljegyezve. Kérdelem, kíván-e még a bizottsági tag urak közül szólani? Ha senki sem, a vitát bezárom. Határozathozatalt előtt az előadó ur kíván szólani. (Halljuk!)

Holló Lajos előadó: Kovács Pál felfogását, hogy a bizottságnak nem lesz több alkalma a bankkérdésével foglalkozni, nem tehetem magamévá. (Ugy van!) Határozati javaslatunkban világosan benne van, hogy ezúttal csak elvi álláspontot foglalunk el. Széll Kálmán t. képviselőtársunknak felfogása az, hogy nem ezúttal most határozathozataltunk és állásfoglalásunk az önálló bank mellett. Felhívom ezzel szemben t. képviselőtársaim figyelmét arra, hogy az állásfoglalás nem a mi részünkről jön először, hanem nagyon is számos állásfoglalás történt és történik napról-napra a másik irányban. Ezekkel szemben eddig nem volt mód és alkalom, hogy az önálló bank mellett való elveket és argumentációkat is csoportosítsuk és ennek következtében kellett már ezek miatt is a mörleg másik serpenyőjébe is a kellő súlyt beledobni annak feltüntetésére, hogy Magyarország közélete egyáltalán nem uralja azt a felfogást, hogy Magyarország gazdasági életére és egész előhaladására káros hatással lehetne az önálló bank felállítása. Éber fejtegette itt az állami készleteknek a bank pénz tárába való elhelyezése eszméjét.

Eber Antal: A postatakarékpénztárba!

Holló Lajos: Ez a kifejezés, hogy „az állam bankárja legyen“ t. barátom szavaiban benne volt.

Eber Antal: De nem a jegybankra, hanem a postatakarékpénztárra mondtam!

Holló Lajos: Akkor félreértés van; akkor a jegybankkal semmi összefüggésben sincs az egész kérdés. Az elmúlt éveknek bizonytalanságai, midőn a külföldnek egész üzleti világa a magyar világgal szemben bizalmatlanságot táplált, már lefolytak az előbbi években és folynak részben most. Ha mi ezt a válságot még egyszer keresztülnélünk akarjuk, hazánkra nézve teszünk káros intézkedést. Ha egyszer ezen kérdés rendezéséhez fogtunk, ezt úgy kell megcsinálnunk, hogy most végére is járjunk, mert minden újabb várakozás újabb krízist jelent az országra nézve. Ha egyszer belefogtunk ebbe a dologba, erős elhatározással, akkor azt mondjam, t. bizottság, hogy megfontolva annak előnyeit, tartunk ki végig ezen küzdelemben. Ezen válságnak határidejét még továbbra kihuzni egyáltalán veszedelmes dolog volna és ennek következtében én is azt állítom és azt ajánlom, hogy a döntést már most, minél előbb tegyük meg, még pedig az önálló jegybank mellett. (Élénk helyeslés és éljenzés. Felkiáltások: Szavazzunk!)

Az elnök: T. bizottság! A vita be van zárva. Következik a határozathozatalt. Első sorban dönteni kell Kovács Pál bizottsági tag urnak halasztó indítványa felett, melynek értelmében a bizottsági tag ur indítványozza, hogy a határozathozatalt április 15-ére halaszsa el a bizottság. Felteszem a kérdést: méltóztatják-e hozzájárulni ahhoz, hogy a bizottság a határozathozatalt április 15-éig halaszsa? (Nem!) Felkérem azon bizottsági tag urakat, kik Kovács Pál indítványát elfogadják, méltóztassanak felállani. (Megtörténik.) Kisebbség. Ennél fogva a bizottság most fog határozni.

Határozathozatalt előtt bátor vagyok figyelmébe ajánlani a t. bizottságnak, hogy Babocsay Sándor biz. tag ur egy indítványt terjesztett elő annak idején, egy előző ülésen.

Babocsay Sándor: Miután indítványom most már túlhaladott álláspontot képvisel és voltaképpen tárgytalan, annál fogva azt visszavonom.

Az elnök: Ezen indítvány visszavonván, a felett határozathozatalt helye nincs. Következik most már a határozathozatalt Holló Lajos előadó ur indítványa felett, amelyvel kapcsolatosan azt hiszem úgy állíthatom fel a kérdést, hogy amennyiben a t. bizottság Holló Lajos indítványát elfogadja, azzal együtt el vannak intézve Komárom, Zemplén és Szilágy törvényhatóságoknak a bizottsághoz beterjesztett kérvényei, melyek az önálló bank felállítására vonatkoznak, ugyszintén Bozók Árpádnak a bizottsághoz jelentéstétel végett utalt indítványa. Ha méltóztatnak ehhez hozzájárulni, akkor a határozati javaslat feletti határozathozatalt ezek is lesznek intézve. (Helyeslés.)

Kérdelem még: kívánják-e a határozati javaslat felolvasását? (Nem.) Ha nem, akkor felteszem a kérdést: méltóztatnak-e Holló Lajos határozati javaslatát elfogadni, igen vagy nem? (Igen.) Akik elfogadják, méltóztassanak felállani. (Megtörténik.)

T. bizottság, van szerencsém kijelenteni, hogy a bizottság egyhangulag magáévá tette és határozattal emelte Holló Lajos indítványát. (Élénk éljenzés és taps.)

T. bizottság! Ezzel a tárgyalást befejeztük. Következik még a továbbiakra nézve az intézkedés, t. i. ezen határozati javaslattal kapcsolatosan a jelentés elkészítése és annak megállapítása.

Azt hiszem, a kérdés annyira fontos, hogy a bizottság helyeselni fogja, hogy az előadó urat felkérjük és megbízuk a bizottsági jelentés tervezetének elkészítésével. (Helyeslés.) Méltóztatnak kívánni, hogy ezen tervezet előzetesen kinyomassék? (Igen.) Akkor a jelentés tervezete ki fog nyomtatni és szét fog osztatni és talán méltóztatni az elnököt megbizni azzal, hogy a bizottságot a jelentés hitelesítése céljából egybehívjam. (Helyeslés.)

Engedje meg a t. bizottság, hogy mielőtt az ülést bezárnám, még pár szót intézzek a t. bizottsághoz. (Halljuk! Halljuk!) Én elnöki tiszteből kifolyólag, melylyel az igen t. bizottság engem kitüntetni méltóztatott, kötelességszerűleg tartózkodtam attól, hogy a tanácskozás során ebben a nagy horderejű kérdésben bármily irányban véleménynyilvánítsak. Most azonban, midőn a határozatot meg méltóztatott hozni, méltóztassék nekem megengedni, hogy az igen t. bizottságnak hálás köszönetemet fejezzem ki azért, hogy engem szerencsétlenül azzal, hogy ezt a nagyfontosságú és hazánk jövőjét szolgáló határozatot én mondhatam ki. (Élénk felkiáltások: Éljen az elnök! Éljen az előadó!) Az ülést bezárom.

Az ülés végződik délután 7 óra 45 perczkor.

KÜLFÖLD.

Tittoni lemondása. Tittoni a tegnapelőtti minisztertanácsban még egyszer a miniszterelnök rendelkezésére bocsájtotta tárcáját, de Giolitti kérte Tittonit, hogy a pótválasztások befejezéséig maradjon hivatalában. Nincs kizárva, hogy az egész kabinet teljes átalakuláson fog keresztül menni.

Változás a török hadvezetőségben. Török lapok szerint Ibrahim basa marsall, a bolgár határkerület parancsnoka és a 3. hadtestkerület parancsnokát az erzingiani 4. hadtestkerület és Abdulla basa marsall volt váltít és tripoliszi parancsnokot a bagdadi 6. hadtest parancsnokává nevezték ki.

Német kancellárválság. Politikai körökben komolyan beszélnek a kancellárválságról. A blokkpártoknak nem sikerült egyezsége jutniok a birodalmi pénzügyi reform tekintetében s így a parlament válság kikerülhetetlen, amely esetleg megrendíti Bülow herceg állását. Ezzel szemben jó forrásból közlik, hogy a birodalmi kancellár legutóbb kihallgatáson volt a császárnál s azon a másfélórás tanácskozáson az uralkodó és a birodalmi kancellár között teljes egyetértés jött létre.

A keleti vasut kérdése. A félhivatalos Vreme fejtegeti a keleti vasutakért adandó kártalanítás kérdését, amelyről most Pétervárott tárgyalások folynak. A bolgár kormány, mondja a lap, erkölcsileg és jogilag kötelezettnak érzi magát gondoskodni arról, hogy a társaság kárpótlást kapjon. Evégből a kormány Pétervárott lépéseket tett, hogy a bolgár részről fizetendő 82 millió frank mindenekelőtt a megszállott kelet-ruméliai vonalrész az évi 6.489 frank kilométerjövdelem a társaság javára volna tőkésítendő. A kárpótlási összeg megállapítása a porta és a keleti vasutak közötti további tárgyalások anyagát kell, hogy képezze.

Török konzulok Boszniában. A „Turquie“ jelentése szerint a külügyminiszter elhatározta, hogy az Ausztria-Magyarországhoz való barátságos viszony megerősítésére Boszniába négy török konzult nevez ki. Hivatalos körökben meg vannak győződve arról, hogy a porta ezen kezdeményezése a monarchiában igen jó latást fog kelteni.

A Reichsrath ülése.

Bécs, márczius 12.

Az osztrák képviselőház mai ülése ismét mozgalmas volt. Az első szónok Klofac volt, ki megokolta indítványának sürgősségét. Bevezetésül elmondta, hogy ellene büntetővizsgálatot indított az ügyészség hazaárulás címén, holott semmi egyéb alap nem volt a vádra, mint egy rendőrkémnek agent provokátorsége. Ilyen agent provokátorkéddéssel szöttek ellene bizonyítékokat és egyes lapokban befektítették őt és elvarátaít.

Klofac után Haertl belügyminiszter szólalt fel. A német képviselők mintegy jeladásra a miniszteri padok köré tódultak, mert félt, hogy összeitkőzésre kerül a sor. A belügyminiszter azt válaszolta Klofacnak, hogy sem a kérdéses Maschek rendőriügnök, sem senki más nem teljesít a rendőrségnek agent provokátór-szolgálatokat. A kormánynak eszeágában sincs politikai bünpörököt indítani, de ha államellenes üzemekkel áll szemben, természetesen szabad folyást enged a megtorlásnak, hogy a bűnösök vegyék el méltó büntetésüket.

Alighogy a belügyminiszter befejezte beszédét, a cseh radikálisok felugrottak és a miniszteri padok felé tódultak. Már-már ugylátszott, hogy megrohanják a belügyminisztert, mikor a keresztényszocialisták ott termettek és visszazoritották a cseheket. Izgatott szóváltás támadt, némelyek taszigálták egymást és nagy volt a kavarodás a miniszteri padok körül. Az elnök rendeletére a parlament rendezői odasiettek s a dühösen vitatkozó csoportokat szétszortatták. Báró Bienert miniszterelnök és gróf Stürgkh közoktatási miniszter is csendesítette az egymással farkasszemet néző két tábor. Nagy sokára lecsillapultak a kedélyek s az elnök Stramskynak adta át a szót.

Az ülésről a következő tudósítást kaptuk:

Hain képviselőnek a cseh sajtó üldözése tárgyában benyújtott sürgős javaslatát tárgyalja a ház és azzal kapcsolatban Hohenburg igazságügyminiszter a cseh radikálisoktól zajongással és abuzus- és egyéb kiáltásokkal ismételtlen megszakítva, rámutat az utolsó félévben a cseh sajtó által elkövetett büntetendő cselekményekre, amelynek okát a nemzetiségi harcok elfajulásában, valamint az antimilitarisztikus üzemekben látja, amelyekkel szemben az állam veszélyeztetett helyzetét nyomatékkal meg kell védeni. A miniszter hangsúlyozza a hatóságok teljesen objektív és elfogulatlan eljárását a cseh és német sajtóval szemben és kiemeli, hogy ő és a többi miniszter becsületes és nyílt hívei a sajtószabadságnak, a sajtó elfajulását azonban le kell küzdeni.

Zahradnik hangsúlyozza a csehországi nemzetiségi béke igazságos alapon való mielőbbi létrehozásának szükségességét és kijelenti, hogy az összes cseh képviselők szolidaritásnak érzik magukat a délszláv testvérekkel a jelenlegi igazságügyminiszter elleni panaszok dolgában és a maguk részéről a délszlávok összes erre vonatkozó törekvéseit nyomatékkal fogják támogatni.

Stransky (német radikális) német kisebbségek elnyomása ellen fordul és kijelenti, hogy a németek csak jogukat követelik. Az elnök a szónokot e kitétele miatt: Egy cseh bíróban nincs egy szikrányi igazságérzet sem! rendreutasítja.

Hain cseh nyelven mondja el zárszavát. Sürgős javaslatát a ház elveti.

Klofac megokolja sürgős javaslatát Maschek

agent provocateur minőségében való alkalmazása ügyében.

Javaslatát indoklásában emlékeztet az Azov-ügyre, amely az egész világot undorral töltötte el. Nálunk is vannak ily alakok, mint azt a szerb hazafüggelők és Nasztics mutatja. Csehországban Maschek, egy büntetett előéletű egyén, az államrendőrség megbízásából megkísérelte, hogy a nemzeti szociális párt által tervezett cseh-szerb ösztöndíj- és elküldött hazafüggelők üzemeket leplezzen le. Ez a kísérlet azonban az államrendőrség szűkebb körökben végződött, mire a nemzeti szociális párt vezérének fogantatott hazafüggelők által remélt anyagot gyűjteni a büntető vizsgálathoz, szintén eredmény nélkül. Ez alkalommal megsértették a képviselők immunitását, valamint a levéltitkot. Az egész akció célja az volt, hogy a cseh ellenzék, amely a kormányra és különösen báró Aehrenthalra igen kényelmetlen lett, megtörje, éppen úgy, mint Horvátországban a horvát-szerb unió eszméjét különböző Naszticsok segítségével és valóban európai botrányszámba menő perrel akarják megsemmisíteni. Ez a szándék a kormánynak azonban nem sikerült. Nem a nemzeti szociális képviselők vannak a vádlottak padján, hanem a miniszterek. A nemzeti szociális párt megerősödött az üldözés nyomása alatt. (Élénk helyeslés a cseh radikálisoknál.)

Báró Haertl belügyminiszter hangsúlyozza, hogy egész határozottsággal kijelentheti, hogy sem Maschek, sem más valaki nem állott az állami rendőrhatalom szolgálatában, mint agence provocateur. (Élénk helyeslés balról. Viharos ellentmondások a cseh radikálisoknál.) Agence provocateur alkalmazását a rendőrszolgálatban a miniszter teljesen megengedhetlen és elvetendő eszköznek tekintti és nem vonakodik kijelenteni, hogy ő, mielőtt valamely közege ilyenféle bünt követne el, ennek tudomásul vétele után teljes szigorral lépne fel azzal szemben. (Élénk helyeslés és taps.) A Kiofao képviselő által említett legutóbbi büntető törvényszéki vizsgálatról a következőket jelenti ki a miniszter: Nem agence provocateur szereplése, hanem igen sajnálatos események, amelyek nyíltan játszódtak le, tették kötelességé a hatóságoknak, hogy vizsgálatot indítsanak, amelyről a miniszter annak befejezése előtt nem tehet közléseket. Agence provocateur az ügy folyamán egyáltalában nem szerepel. A kormány nem kíván politikai csatákat és nem arra törekszik, hogy valamely személyt kompromittáljon. A hatóságoknak azonban, mielőtt államellenes és az általánosságok veszélyeztető törekvések akarnának érvényesülni, kutatniok kell a bűnösök után. (Élénk taps és helyeslés balról. Viharos ellentmondások és felkiáltások a cseh radikálisoknál.)

A hatóságok nem nézhetik tétlenül a törvényellenes és az állam érdekeit károsító törekvéseket épp oly időben, amidőn az államnak a külpolitikai helyzetre való tekintettel is, a legnagyobb szüksége van a békére. Nem lehet tünni, hogy kifelé még csak a látszatra is keletkezzék annak, mintha nálunk államellenes üzemek zavartalanul folyhatnának. Az említett események egyike-másika alkalmas volt, hogy a cseh nemzet jó hírét és érdekeit mecsússzák a belföldön, hanem a külföldön is megrontsa. (Viharos ellentmondás a cseh radikálisoknál.) A kormány, mint mindenki, aki ismeri a viszonyokat és azokat elfogulatlanul itéli meg, meg van győződve a cseh nép lojalitásáról és hazaszeretetről. Eppen azért helyez a kormány súlyt arra, hogy az igazi bűnösöket a független törvényszék kiderítse. Azok, akik nem érzik magukat bűnösöknek, nem kell, hogy tartsanak a törvényszék ítéletétől. (Hosszantartó élénk taps balról.) A minisztert számosan üdvözlöik. A csehek zsonganak és viharos ellentmondásban törnek ki.

A cseh radikálisok, akik már a miniszter fejtegetéseit is lármás közbeszólásokkal és fenyegetően ösztöndíj- és elküldött hazafüggelőkkel kísérték, most államélményükben a miniszteri pad felé nyomulnak; ebben azonban a német és keresztényszociális párttagok zárt sorai megakadályozzák őket. A teremőrök és egyes képviselők, köztük gróf Sternberg közbelépésével sikerült a cseh radikálisokat bizonyos idő lefolyása után visszatérésre bírni a miniszteri padok előtti zsufoltan telt térről.

Hosszabb vita után a sürgősséget 182 szavattal 156 ellenében elvetik. A Ház azután áttér a napirendre és megkezdi az unjenczjavaslat első olvasását. Következő ülés hétfőn délután 3 órakor.

EGYHÁZAK.

(Kinevezés.) Bogojevics György budapesti görög-keleti esperes protoszingyellé, azaz szerzetes főesperessé nevezték ki s Papp János aradi püspök ilyenéné föl is szentelte. Bogojevics a magyarsághoz való törphetlen ragaszkodásával általános tiszteletet és becsülést vívott ki.

A szerb válasz.

Budapest, márczius 12.

Báró Aehrenthal külügyminiszter egy mai nyilatkozatában többek között kijelenti, hogy a szerb jegyzék nélküli azt a viagosságot, mely szükséges ahhoz, hogy a helyzetben javulást idézzen elő. A külügyminiszter eme megjegyzése teljesen tiszta képet nyújt Ausztria-Magyarország álláspontjáról a szerb jegyzékkel szemben. Ma különben már körülbelül mindenki tisztában van azzal, hogy a belgrádi kormány válasza a diplomáciai kötszinőség és ravaszság mintaképe lehet. Akárhogy is igyekeznek az entente-hatalmak békeségét kimagyarázni a belgrádi jegyzékből, bizonyos az, hogy maga Milovanovic szerb külügyminiszter is azt magyarázza ki belőle, hogy Szerbia nem mondott le semmiféle követeléséről, már pedig ő a legautentikusabb forrás. Tény az, hogy a pétervári diplomáciai körök is azon a nézetben vannak, hogy a monarchiát nem elégíti ki a szerb válasz és valószínűnek tartják, hogy a bécsi külügyi hivatal, ha Szerbia legközelebb nem válaszol gróf Forgách előterjesztésére, újabb lépéseket tesz Belgrádban és határozott választ fog követelni.

Szerbia állítólagos békeszeretét különben is a kellő nivóra redukálja a harcias hangulat, mely ismét erőt vett a kedélyeken. Holnap érkezik ugyanis Belgrádba az orosz önkéntesek első csoportja, mely háború esetén a szerb hadsereggel akar együtt harcolni. Ha Szerbia tényleg nem akar háborút, akkor mit keresnek az orosz önkéntesek Belgrádban? Zsikovics tábornok hadügyminiszter mai nyilatkozata a szerb hadsereg harci készségéről szintén nem fedi egészen a szerbek békenyilatkozatait. Mindezek tekintetbevételével nem jogosulatlan ama felfogás, hogy Szerbia kétes politikájával csak időt akar nyerni, amíg fegyverkezését teljesen befejezi. A megrendelt hadiszer utolsó szállítmányai érkeznek most meg a szaloniki kikötőbe s miután a török kormány, dacára konstantinápolyi nagykövetségünk tiltakozásának, egy régebbi engedélyére hivatkozva megengedte annak szállítását török földön keresztül, a szerb hadsereg a legrövidebb idő alatt teljesen fel lesz fegyverkezve.

Az a tény, hogy a török kormány visszavonta a szerb hadiszerítalmat, teljesen kizárja a napok óta terjesztett hírt, hogy Belgrádban pucscot terveznek a szandzsák ellen. El sem képzelhető, hogy a porta, mely katonai intézkedéseket tett a szerb-montenegrói határ mentén, engedélyezte volna a hadiszer szállítását, ha kellő biztosítékot nem kapott volna arra nézve, hogy határvonalait tiszteletben tartják. Ezzel pedig elesik az a másik kombináció, melyet különösen orosz forrásból terjesztettek, hogy Szerbia fegyverkezése most már nem a monarchia ellen irányul. Ausztria-Magyarország különben sem egyezne bele abba, hogy Szerbia és Montenegró a szandzsákból kapjon kárpótlást. Mert a két szerb államnak ily módon való összekapcsolása érdeke-

nyen sértené a monarchia gazdasági érdekeit, mert teljesen elzárná Szaloniktól, mely pedig a legközvetlenebb ut lesz kivitelünk számára, ha idővel kiépítik a szandzsák-vasutat.

Mai híreink a következők:

A monarchia a szerb válasz ellen.

Tegnap este Belgrádban miniszteri tanács volt, amelyen fölolvasták Szimics bécsi követnek Aehrenthal báróval való tanácskozásáról és a szerb körtávirat által Bécsben keltett határról szóló részletes távirati jelentését. A külügyi hivatalban tudják, hogy a bécsi illetékes köröknek igen komoly kifogásaik vannak a szerb jegyzék fogalmazása ellen.

A pétervári illetékes körök is azt hiszik, hogy Ausztria-Magyarországot nem elégítheti ki, sőt odáig mennek, hogy fölteszik, hogy Ausztria-Magyarországot ultimátumra kényszerítheti. Gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet tegnap több fontos jegyzéket adott át Izvolszkinak.

Bécsből jelentik, hogy ott a mai nap folyamán a szerb kérdés állásában fordult nem történt. Annyi bizonyos, hogy a belgrádi kormány körjegyzéke nem mond le Szerbia követeléseiről, holott Ausztria-Magyarország ezt a feltételt kötötte ki s attól tette függővé a közvetlen tárgyalások megindítását. Szerbiának határozottan és minden félreértést kizáró módon ki kell jelentenie, hogy nem tartja fenn a területi kárpótlásra irányuló igényeit s ameddig ez nem történt meg, addig nem lehet a helyzet javulásáról beszélni. Egy mai belgrádi jelentés szerint a szerb kormány a jövő hét legelején fog válaszolni gróf Forgách szombati előterjesztésére. Londomból táviratozzák, hogy ennek a jegyzéknek tartalma mindössze annyi lesz, hogy a szerb kormány a boszniai kérdés dolgában a körjegyzékre fog utalni, de egyébként készségét fogja kijelenteni, hogy közvetlen tárgyalásokra lépjen az osztrák-magyar monarchiával a kerekedelmi szerződés megkötése céljából. Itteni illetékes körökben elvárják a szerb kormánytól, hogy belátja a helyzet ferde voltát és nem ad olyan választ, aminőt ez a londoni jelentés jósol, mert az osztrák-magyar monarchia kétséget nem tűrő határozottsággal kijelentette Belgrádban, hogy nem kétértelmű és nem klauzulákkal körülbástyázott nyilatkozatot követel, hanem határozott lemondást a területi igényekről és ragaszkodik ahhoz, hogy ennek a nyilatkozatnak Bécsben kell történnie. A szerb körjegyzék erről egy szót sem tartalmaz, mert míg egyrészt azt hangsúlyozza, hogy Szerbia nem kíván semmit az osztrák-magyar monarchiától, másrészt a hatalmakhoz appellál és az európai államok döntését provokálja. Ez nem az, amit Ausztria-Magyarország kívánt s ez nem a területi követelésekről való lemondás. Az a válasz, amelyet a belgrádi kormány a jövő hét elejére ígért, remélhetőleg tisztázni fogja a mostani bizonytalan helyzetet.

A „Lokalanzeiger“ párisi tudósítója jelenti, hogy tegnap az Elyésben a diplomáciai fogadtatás alkalmával beszéltek, hogy hála az orosz befolyásnak, a belgrádi kormány legközelebb válaszolni fog gróf Forgách előterjesztésére. Most már az a kérdés, vajjon Szerbia közvetlenül fog-e jegyzéket intézni a bécsi külügyi kormányhoz, vagy pedig Oroszország közvetítésével.

Aehrenthal nyilatkozata.

Báró Aehrenthal tegnap fogadta a „Matin“ bécsi tudósítóját s fölhatalmazta a következő nyilatkozat közzétételére:

— Igazán nagy örömmre szolgál, hogy azt a föltétlen lojalitást és részrehajlatlanságot konstatahatom, amelylyel Franciaország az

osztrák és magyar politikát folytonosan nézte. Franciaország az új helyzetet igazságosan és méltányosan ítélte meg. Biztosíthatom önt, hogy Ausztria és Magyarország erre a jövőben vissza fog emlékezni. Franciaország belátta, hogy Ausztria és Magyarország politikájában nincs semmi titok s hogy világos nappal megy végbe. Szívesen hisszük, hogy ez volt egyik oka annak, hogy Franciaország nagy befolyásával, amelyet egész Európában gyakorol, a hat hónap óta folyó tárgyalást megkönnyítette. Az a becses fáradozás is nagyon boldoggá tett bennünket, amelyet a pétervári kormány a Balkán félsziget szláv országaiban tanusított, amivel politikáját a nagyhatalmak békés szándékaival összhangzásba hozta. A mi nézetünk szerint az éppen most közzétett szerb körlevélben nincsen meg az a szükséges világosság, amely a helyzetet megjavíthatná, amihez mi valamennyien oly szívesen hozzájárulnánk.

A tegnapi estei szerb miniszteri tanácsban Zsifkovics hadügyminiszter kijelentette, hogy már most abban a helyzetben van, hogy a fegyverkezést teljesen befejezte. Holnap orosz követségek és orosz tisztviselők érkeznek Belgrádba és fogadásukra a nemzeti védelmi bizottság nagy előkészületeket tesz. A trónörökös személyesen fogja üdvözölni az orosz önkénteseket. Tegnapi Belgrádba érkezett egy orosz tiszt, aki orosz egyenruhában a nemzeti védelmi bizottságnál mint önkéntes jelentkezett s azt mondta, hogy *nihelyt a háború kitör, nagyon sok orosz tiszt fog Belgrádba érkezni.*

Szalónikibe ma egy görög gőzös Szerbia számára kilencszázhatvanhat láda hadiszert hozott, amelynek keresztülvitelét a török kormány megengedte.

A szerbek elégedetlenek.

Belgrádban egyre nagyobb az elégedetlenség a körjegyzék miatt. Szemére vetik a kormánynak, hogy nagyon messze ment, amikor fentartás nélkül Európára bizta sorsát. Senki sem tudja magának a körjegyzék szövegét más képp megmagyarázni, mint hogy a szerb kormány Oroszországtól halározott ígéretet kapott arra nézve, hogy valamely más formában fognak teljesíteni kívánságait, ha nem is olyan módon, mint várta. Milovanovics a képviselők tegnapi előtti értekezletén e részben olyan felvilágosításokat adott, amelyek az aggodalmakat eloszlatták. *Állítólag Szerbia meg fogja visszatéríteni a novibazári szandzsák egy területét és ily módon fog összeköttetéshez jutni a tengerrel. De lehetséges, hogy ezt csak a kormány híreszteli, ily módon akarván a körjegyzék kedvezőtlen hatását eloszlatni. Az egész sajtó elkéseredetten ír a kormány válaszáról. A „Mali Journal“ cikke így végződik:*

Ha a konferencia kedvezőtlen határozatot hozna, a szerb nép nem fogja tűrni, hogy Ausztria-Magyarország két szerb tartományt magához ragadjon. Jó szerencse, hogy a monarchia nincs megelégedve a körjegyzéssel, mert így még mindig van remény, hogy a szerb bandák bombái működni fognak a szerb hadsereg támogatásával.

A Veeserne Novosti így ír:

A háború csak akkor kerülhet el, ha Ausztria-Magyarország kizakarodik Boszniából, ez azonban ki van zárva.

Oroszország készülődik.

Az odesszai, varsói, kievi és vilnai katonai kerületek főparancsnokai, továbbá a német és osztrák határon lévő kormányzóságok főparancsnokai táviratban azt a titkos parancsot kapták, hogy a katonai titkos iratok, az állami levéltárak és a birodalmi pénztárak az összes határvárosokból a birodalom belsejébe leggyorsabban szállíthatók és nyomban a megfelelő parancs megérkezése után bizottságba leghatározottabban hozhatók. Együttal katonai körökből azt is jelentik, hogy a határon minden föltűnés nélkül szaporítják a csapatokat. A hadügyminisztérium és az intendatura tisztviselői nagy tevékenységet fejtenek ki, amelyből katonai készülődést kell következtetni. A katonai körök nagyon el vannak kedvetlenedve, mert

látják, hogy mindez a készülődés és fegyverkezés csak nagyon fogyatékos és hiányos; nem bíznak a vezetőkben és tudják, hogy az orosz hadsereg nincs előkészítve háborúra.

Pétervári jelentések is megerősítik azt a hírt, hogy Oroszország a nyugati határon, különösen a vilnai kormányzóságban *sürgősen katonai előkészületeket tesz. A helyzet nagyon komoly, habár némely orosz körök még mindig bíznak abban, hogy az Ausztria-Magyarország és Szerbia között való tárgyalás jó eredménnyel fog végződni.*

Lembergi jelentések is hírvil hozzák, hogy az orosz-galicziai határon az utóbbi időben egészen megváltozott az ordre de Bataille. A pétervári hadügyi kormány új rendeletet intézett e részben a kievi katonai kormányzósághoz. *Az ott állomásozó lovasszereket telelcse szaporították és Proskurov környékén egyre koncentrálták a gyalogszereket.*

Szerb-bolgár közeledés.

A Trgovinszki Glasnik című kereskedelmi szaklap Két felénk nyújtott kéz című vezércikkében a következőket fejti ki: Ausztria és Magyarország és Bulgária azon fáradoznak, hogy közvetlen tárgyalást folytathassanak Szerbiával. Miután Szerbia és Ausztria és Magyarország között nemzetközi jellegű konfliktus van folyamatban, természetesen csak nemzetközi úton oldható meg, bár Németország azon igyekszik, hogy Ausztria és Magyarország javaslatának, mely közvetlen tárgyalás létrehozását célozza, nyomatékot adjon. Ezzel szemben, az a Balkán a balkán népek elv hívei örömmel kell, hogy üdvözöljék a Bulgáriában létrejött véleményváltozást, mert a balkáni népek üdvöztetnek és kizárólag azok egyetértésén nyugszik. A lap ezért a szerb-bolgár közeledés és szerb-bolgár vámunió megkötése mellett van.

A szandzsák átengedése.

Izvolszki Rifaát pasának pétervári látogatása alkalmával azt a tanácsot adta, hogy *Törökország Szerbia és Montenegró javára mondjon le a novibazári szandzsák egy részéről, amiért ez a két ország Törökországnak egymillió török fontot fizetne.* Rifaát pasa ezt az ajánlatot visszautasította. Izvolszkinak az a kísérlete, hogy a szandzsákot Szerbia és Montenegró birtokába juttassa, az itteni politikai körökben nagy megbotránkozást keltett s alkalmasnak vélik arra, hogy az amúgy is nagyon feszült helyzetet még rosszabbá tegye.

Szerb hadiszerszállítás.

Újabb jelentések szerint a porta nem adott teljes engedélyt szerb hadiszerek keresztülvitelére, hanem csak feltételes és részleges, amennyiben csak a Crimée gőzösön hozott nyergekre, lövegekre vonatkozik. Az utban lévő Orinoque gőzös szállítmányát először meg fogják vizsgálni. A szerb hadiszerek keresztülvitelét ellenző török körök utalnak arra, hogy azok törvénytelenek, amennyiben a török-szerb kereskedelmi szerződés kimondja, hogy robbanó anyagok, ágyúk, fegyverek keresztülvitelére formálisan meg van tiltva. A mohamed mecszetben ma bulgáriai mohamedánok üldözése ügyében tiltakozó népgyűlés volt, amelyben több ezer ember vett részt. Elfogadott határozati javaslat kifejté, hogy amíg az üldözés tart, a török-bolgár differenciák elintézése lehetetlen. Egész Törökországban mindenfelé tiltakozó népgyűlések tartandók, melyeken a kormány felszólítandó, hogy az üldözések megszüntéig ne kösse meg az entente-t. A határozati javaslatot közölni fogják a nagyhatalmakkal, a londoni balkán-bizottsággal, a portával és a kamarával. A népgyűlés követeli, hogy a bolgár alkotmányt egyenlő mértékben alkalmazzák a mohamedánokkal szemben is. Ha e kihágások nem szűnnek meg, török nemzeti mozgalom indul meg Bulgária ellen.

Német vélemény a szerb jegyzékről.

Berlini vélemény szerint a szerb jegyzékek egészen kielégítő hatása sem volt, még az angol és francia sajtóban sem. Be kell várt, vajjon Szerbia fog-e és mit válaszolni a Belgrádban tett osztrák-magyar lépésre. Bécsben és Berlinben hangsúlyozzák, hogy Szerbia azon kívánsága, amely

szerint az európai konferencia vizsgálja és döntse el összes igényeit, a hatalmak elhatározására semmit hatást nem fog gyakorolni, mert az összes hatalmak már megegyeztek abban, hogy az esetleges konferenciának élesen körülhatárolt programot és csak oly kérdéseket terjesztenek elő, amelyekből előzőleg megegyezés jött létre a konferencia résztvevői között.

Legújabb híreink.

Belgrád, márczius 12.

A gróf Forgách osztrák-magyar követ által a szerb kormánynak a kereskedelmi szerződés ügyében átadott jegyzékét a kereskedelmi és pénzügyminisztérium elé utalták. Mihelyt ezek elkészülnek a válaszjegyzékkel, a minisztertanács fog annak végleges megszövegezésével foglalkozni. Kormánykörök szerint abban kifejtik, hogy Szerbia az annexió ügyében márczius 10-iki körjegyzékében olyképp állapította meg álláspontját, hogy a kérdés európai jellegű révén, a szerb kormány azt nem kapcsolhatja a kereskedelmi szerződés kérdésével.

Belgrád, márczius 12.

Mint mértékadó helyen kijelentik, a szerb kormány az osztrák-magyar-szerb kereskedelmi viszonyra vonatkozó jegyzékre a legjobb esetben a jövő héten fogja válaszjegyzékét átadni.

Belgrád, márczius 12.

A szkupstina mai ülésén felolvasták a pénzügyi bizottságnak a minimális tarifáról szóló jelentését, valamint a hadi célokra szolgáló 5.400.000 dinári póthitelről szóló törvényjavaslatot.

Köln, márczius 12.

Az Utermöhlen és társa-féle kötszergyár hat hét előtt táviratilag rendelést kapott egy félmillió szabadalmazott aseptikus gyors-kötszere a szerb hadsereg részére. A szállítást két héttel ezelőtt eszközölték.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A vármegyei tisztviselők státuszrendezése. A vármegyei tisztviselők országos egyesületének ügyvivő elnöke Fazekas Gusztáv alispán a belügyminisztériumban az illetékes tényszöveggel hosszabb eszmecsere folytató, miről a „Vármegye“ közlése szerint a következő nagyérdemű kijelentést tette: *Illetékes helyen nyert felvilágosítások alapján mondhatom, hogy az Országos Egyesület által felterjesztett státuszrendezési törvényjavaslat tervezett komoly tanulmány tárgyát képezi. Azonban az Egyesület által javasolt státuszrendezési mód — amint a Vármegye-ben közölt rangsorozati felszámolások is mutatják, — annyira szörvényes, hogy annak megvalósítása alapos előmunkálatokat igényel. Ehhez járul még az is, hogy a javaslat anyagi oldalához más tényezőknél is hozzá kell szólni. Mindez időbe telik ugyan, de ha figyelembe vesszük a javaslatot átnyújtó küldöttségnek tett belügyminiszteri kijelentést, erős meggyőződéssel állíthatom, hogy nem lehet attól félnünk, hogy a státuszrendezés ügye a tanulmányozás révén hajótörést szenvedhessen. Az eddigi késedelmet is a bonyolult politikai viszonyok okozták, amelyek amíg bizonyos nyugópontra nem lelnek, addig a mi törvényjavaslat-tervezetünk érdemleges tárgyalása bizony nemi késedelmet szenved.*

Békésvármegye közigazgatási bizottsága Döry Pál főispán elnöklétével ülést tartott, amelyen Mikler Sándor tanfelügyelő jelentése nyomán előterjesztette, hogy a vármegye területén, Békéscsabán, Gyulán, Békésen és Kétegyházaán a román iskolákon ma is román feliratok vannak. A vármegye közigazgatási bizottsága ez ügyben felírt és minthogy a felirat felterjesztése óta már 40 nap telt el, megkereste az illető iskolák iskolászói elnökeit, hogy a kérdéses iskolákat az 1907. évi 27. te. 17. szakaszának megfelelően csak magyar nyelvű külső felirattal lássák el és pedig záros határidő alatt, mert ellenkezőleg a kihágási eljárás meg fog ellenük indíthatni és az idegen nyelvű felirat hatóságilag fog eltávolíthatni.

Bártfa város megtartott közgyűlésén nagy jelentőségű határozatot hozott a város tulajdonát képező gyógyfürdő fejlesztése érdekében. A közgyűlés elhatározta, hogy a maga nemében páratlan gyógyhatású fürdőtelepet a város előkelő polgáraitól alakult társulatnak adja bérbe s a város és fürdőtelep között villamos vasuti összeköttetést létesít, továbbá, hogy a fürdőtelepe, valamint annak összes vendéglő és szállodai helyiségeit villamosvilágítással látja el. A gyógytelep és a vasut világtatási céljaira szükséges villamosáramot a már szemben levő s a Ganzgyár által bérelt városi elektromos mű fogja szolgáltatni. A közgyűlés a fürdőtelepen létesítendő villamos vasuti és világtatási berendezések költségeinek fedezésére 450.000 koronát szavazott meg és utasította a tanácsot, hogy a berendezések sürgős létesítése érdekében a szükséges lépéseket azonnal tegye meg.

Ugocsa megye törvényhatósági bizottsága ma ifj. Ugron Gábor főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen több község költsönüggyét tárgyalták. A költsönüggyeket az újabb legelővásárlások tették szükségessé, melyekhez Darányi miniszter, méltányolva a községek helyzetét, jelentékeny segítséggel járult. Ezután több vármegye átiratát tárgyalták.

Nagyszében város képviselőtestülete új vízvezeték építését és az eddigi vízvezetéknek Ozonnal való tisztántartására telep létesítését határozta el. Ezzel az utóbbi években gyakran előfordult tifuszjárványt akarják megakadályozni.

Veszprém megye törvényhatósági bizottsága Hunkár Dénes főispán elnöklésével tartott rendes közgyűlést tárgyalta Poller Sándor alispánnak negyedévi jelentését, mely sajnálattal állapítja meg, hogy a kivándorlás a vármegyéből az utóbbi fél évben rohamosan emelkedett s az alispáni hivatal mintegy 30 százalékkal több utlevelet adott ki, mint az előbbi hasontartamu idő alatt. Legújában azonban ismét csökkenés észlelhető. A Nemere pápai dekrétum ügyében a vármegye örömmel vette tudomásul, hogy a dekrétum hatálya felfüggesztett. Ezután több vármegye átiratát tárgyalták.

Hurokra került uszorás.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 12.

Egy kegyetlen szívű, rettenetes ember került ma a rendőrség kezére. *Vilcsék* Adolf bankbizományos az illető, aki vagy ötszáz hivatalnoki családnak és fiatal tisztviselőnek volt a megromító rossz szelleme. Bankirodája volt itt a fővárosban és ennek a révén gyilkos módon szipolyozott mindenkit, akit rossz sorsa a hálójába juttatott. Se irgalmat, se kegyelmet nem ismert. A halálba is elüldözte szerencsétlen áldozatát. Most végre elérte őt is a végzete, amelyre kegyetlenül rászolgált, és remélhető, hogy ezzel végleg megszabadult gyilkos hiénájától a fővárosi tisztviselők amúgy is agyoncsanyargatott társadalmá.

Vilcsék Adolf, aki most ötvenhárom esztendő, valamikor bórkereskedő volt. Üzletét azonban s tűz elpusztította s akkor ő összeszedve maradék pénzét, bankbizományi irodát nyitott az Aggteleki-utca 2/a. számú házában. Az új üzletet nagy stílusban kezdte meg. Hirdette a lapokban, hogy olcsó pénzkölcsönt ad állami és városi tisztviselőknél. Közben utazgatott is a vidéken és különösen katonatiszti körökben forgolódott, ahol bizalomgerjesztés céljából nyugalmazott kapitánynak mondta magát, pedig soha életében sem viselt uniformist. Természetesen sok megszorult tisztviselő fordult hozzá. A nyomozás eddigi adatai szerint körülbelül ötszáz emberrel kötött uszoraüzletet.

Erre pedig háromféle módszere volt. Adott pénzt lakásbérletért, ez volt a legegyszerűbb. A második módszer volt a fizetés vagy a nyugdíj átadása. Ez olyan módon történt, hogy *Vilcsék* magához vette az illető kölcsönkérő fizetési vagy nyugdíj-könyvecskéjét s azután a járandóságot ő szedte föl a pénztárnál. A harmadik módszer volt

a fizetés-engedményezés. Ezzel teljesen a hatalmába kerítette az uszorás kölcsönvevőt, egyenesen rákényszerítette a hamisításra. Tartott erre a célra egy rendes blankettát, amely a következő volt:

Engedményokirat. Alólirott N. N. tisztviselő átengedem *Vilcsék* Adolf urnak tartozásom fedezésére . . . hivatalnál levő illetményemből a következő összegeket. (Itt következett a törlesztés napjának és az összegeknek meghatározása: házbér, fizetés, stb.) Megengedem, hogy ezeket az összegeket a pénztár minden külön megkérdezősem nélkül levonásba hozza és az okirat fölmutatójának kifizesse.

Eddig még csak tűrhető lett volna ez az írás, de hozzátartozott még egy záradék is és pedig ekképen:

A fenti engedményt tudomásul vettem és kötelezem magam a fent megjelölt összegeket a megjelölt időben levonni és azt az okirat fölmutatójának kifizetni. N. N. pénztáros.

Ezt a záradékot e szerint a pénztárosnak kellett volna aláírni, de nem ő írta alá, hanem maga a kölcsönvevő tisztviselő, akit *Vilcsék* rákényszerített erre. Így kerültek egészen a karmai közé a megszorult emberek s ha nem fizették az uszorakamatot, akkor megfenyegette őket, hogy följelentést tesz ellenük.

Hasonló vakmerőséggel még alig uszoráskodott valaki. A kölcsönadott pénz olykor háromszáz per centet is hozott. Volt eset rá, hogy *Vilcsék* száz koronára, egy hónapra, huszöt korona kamatot követelt és kapott. Minden hónap elseje körül valóságos népvándorlás volt az Aggteleki-utcai bankbizományi irodában, ahol nemritkán kétségbeesítő jelenetek játszódtak le. Az adósok jöttek könyörögni, hogy adjon nekik egy kis halasztást, legalább annyit hagyjon meg a fizetésükből, amennyiből eltengődhetnek. De *Vilcsék* nem ismert irgalmat. Az állampénztárnál fölszedte a pénzt s a kegyelmet kérő embereket könyörtelenül kiutasította. Volt eset rá, hogy némelyik adós öngyilkosságot emlegetett kétségbeesésében. *Vilcsék* ilyenkor adott nekik tíz koronát, de többet egy fillérrel se.

Ez a rablógazdálkodás természetesen nem tartott sokáig. A megszorult emberek végül is fölzdultak s a minap gyűlést tartottak az Oktogon-kávéházban. Körülbelül százan jöttek össze és elhatározták, hogy ügyvédre bízzák a dolgukat. Az ügyvéd közbenjárt, de mindössze annyit tudott elérni, hogy *Vilcsék* engedett egy keveset a nagy kamatból. Az adósok azonban így sem tudták fizetni a kölcsönt s végre több tisztviselő megtette a följelentést.

A rendőrség több ízben házkutatást tartott a bankbizományi irodában és sok hamisított engedményokmányt foglalt le. Közben aztán meggyőződött róla, hogy *Vilcsék* több ilyen engedményező okmányt elrejtett. *Vilcsék*et több ízben kihallgatták. Nem akart vallani, tagadta az uszoráskodást. Ma délelőtt ismét kihallgatták, de ma sem akart beszélni. Kijelentette, hogy nem áll szóba a rendőrtisztviselővel, majd beszél a főtárgyaláson. Figyelmeztették rá, hogy ezzel az eljárást nem akaszthatja meg. *Vilcsék* azonban megmaradt a maga álláspontja mellett, mire ma délben letartóztatták és pedig a büntetőtörvénykönyv 141. szakaszának 3. bekezdése alapján, amely elrendeli a letartóztatást abban az esetben, ha valaki az ellene indított büntető eljárás folyamán bűnjelket, bizonyítékokat stb. megsemmisíteni, elrejtetni iparkodik.

Vilcsék, aki szegény embernek mondotta magát, igen jó módban élt, zsurokat rendezett és csak nemrég adta férjhez egyik leányát huszezer korona hozománygyal. Az előzetes letartóztatás ellen előterjesztéssel éltek védői, ezeknek egyike a fia, aki ügyvédjelölt.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

A nagyszerb összeesküvők.

— Kilenczedik nap. —

Budapest, márczius 12.

A mai tárgyaláson végre rákerült a sor a bűnpör második vádlottjának, *Pribicevics* Valériánnak a kihallgatására. Ugy látszik, ez a feje a bűnözvetségnek, neki lévén a legtevékenyebb része a felségárulás előkészítésében.

A tárgyalás elején előbb még *Pribicevics* Ádámmal intézett különböző kérdéseket dr. Popovics Dusán védő, aki aztán hosszasan fejtegette a nagyszerb eszme keletkezését, terjesztését, céljait. Hivatkozott több országgyűlési határozatra, azonkívül Vaterniknek, a régi Starcevic-párt megalapítójának egyik beszédjére annak az igazolására, hogy a szerb egyház hívőit eredetileg sem mondották görög-keleti hitvallásúknak.

Az elnök: Az ügyész urnak igazsága volt, amikor azt állította, hogy a védő urak összetévesztik ezt a tárgyalási termet a saborral. Dr. Popovics védő valóságos obstrukciót csinál itt ezzel a hosszúságos közjogi fejtegetéssel, amely nem tartozik a tárgyhoz. Felszólítom a védő urat, hogy szüntesse be elmékedéseit.

Következik *Pribicevics* Valérián kihallgatása. Papi talárban, vidám arccal lép be, a kezében könyvekkel. Mosolyogva kezét akar fogni a védőkkel, de az elnök nem engedi ezt meg. Az általános kérdésekre vonatkozólag elmondja, hogy dubicza születésű, harmincznyolcz éves, nőtlen és büntetlen előéletű karlóczai teológus tanár.

Az elnök: Megértette a vádat?

A vádlott: Nem.

Az elnök: De hiszen hallotta is, meg olvasta is a vádiratot!

A vádlott: Mennél többször olvastam, annál kevésbbé értettem meg. (Nagy derűltség.)

Az elnök: Önt az ügyész felségárulással vádolja. Bűnösnek érzi magát?

A vádlott: Nem. Nem vettem részt a propagandában.

Az elnök: Tagja ön az önálló szerb pártnak?

A vádlott: Tagja vagyok. Már fiatal koromban rokonszenveztem a párt eszméivel.

Az elnök: Irt cikkekkel a „Srbobrán“-ban?

A vádlott: Szerkesztője is voltam 1902-ig. Akkor a tisztemet átadtam testvéremnek, Szvetozárnak.

Az elnök: Talán abban az esztendőben lett az önálló szerb párt tagja?

A vádlott: Nem. Csak három évvel utóbb, amikor már a párt nem volt klerikális törekvésű.

Az elnök: A „Srboski Kolo“-ba is írt?

A vádlott: Oda nem írtam.

Ezután a vádlott az elnök felszólítására elbeszéli glinai utját és a topuszkói értekezlet részleteit. Majd kijelenti, hogy nem jelent meg semmiféle titkos gyűlésen és hogy a Szokol-egyesület működésének nagyszerb tendenciájáról nem tudott, bár egy ideig titkárja volt az egyesületnek.

Szünet után a horvátországi szervezetekre, a Nasztics vallomásának adataira az amerikai szerbekre, a *Pribicevics* Ádám levelére, a mozgalom anyagi ügyeire vonatkozó kérdések következtek. A vádlott állandóan tagad és miként öccse, Ádám, úgy ő is minduntalan azzal hozakodik elő, hogy addig érdemlegesen nem nyilatkozhat, amíg Naszticsot nem szembesítik vele. Elnök figyelmezteti, hogy *Nasztics* kihallgatásakor őt már nem fogják többé kihallgatni, hanem közlik vele *Nasztics* vallomását és esetleg szembesítik *Nasztics*sal. Ezután az elnök felolvastatja *Pribicevics* Valériának a kihallgatás során tett vallomását, melyből kitűnik, hogy vádlott *Nasztics*sal a belgrádi Slovenski Jug-ban ismerkedett meg, hogy ismeri a Slovenski Jug című lap szerkesztőjét, Jovanovicsot, hogy több ízben járt a Slovenski Jug helyiségeiben, többek közt testvérel is. Ezután megmutatják a vádlottnak a *Finale* című röpirát facsimilét. Az erre vonatkozó kérdésekre a vádlott nem felel. Ezután lefoglalt leveleit olvassák fel, ezek közt egy Gyorgyevics nevű embernek vádlotthoz intézett levelét, melyben arra kéri, hogy

lépjen érintkezésbe Tuskánnal és a koalícióval, hogy Györgyevicsot telekkönyvvezetővé nevezzék ki. Az ügyész megjegyzi, hogy ugyanez az ügyész kiállta annak idején Udbinában: Éljen Karagyörgyevics! Felolvassák továbbá Vasics szerb ezredes levelét, aki Raguzában kémskedett, amelyben a bosnyák alkotmányról beszél. *Pribicsevics* vádlott azt kiáltja erre: A bosnyák alkotmány lény olyan alkotmány, mint a miénk. Az ügyész kijelenti, fentartja magának a jogot, hogy a vádlott ezen kijelentése miatt indítványt tehesen. Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztják. A mai tárgyalás délután két órakor fejeződött be. Naszticsot nem szembesítik vele. A mai tárgyalás délután két órakor fejeződött be.

Ujabb letartóztatás.

A zágrábi Nemzeti kávéházban tegnap este nagy feltűnést okozó letartóztatás történt. Az ügyészség intézkedésére a rendőrök foglyul ejtették a kávéházban időző dr. *Miladinovics* ügyvédet, a radikális szerb-párt tagját. *Miladinovics* tudva levően a nagyszerb felségárulás bűnpörének védői listáján szerepelt, de a törvényszék töröltette, mert ellene is felmerült az a gyanu, hogy részt vett az összeesküvésben. Tegnap az ügyészség *Miladinovics* rumai lakásán házkutatást tartott, amelynek folyamán több terhelő holmit találtak, szerb takarót, Péter király képével ellátott és Bécsben készült kézelőgombokat, meg más tárgyakat és ennek a házkutatásnak az eredménye alapján történt meg a letartóztatás.

UJDONSÁGOK.

Királynő vagyok.

* * *

Lord Esher az angol Királyi Akadémiában fölolvastott néhány töredéket boldogult Viktória királynő naplójából. A töredékeket a mostani angol király válogatta ki és így valami botrányos leleplezéseket nem várt senki.

A tiszteletreméltó lord fölolvadásából inkább az tűnt ki, hogy az elhunyt királynő botrányosan sokat irt. Így például naplója száz vaskos kötetre rug. Tizenhárom esztendő korában kezdte el írni és közvetlen haláláig minden áldott nap sürri leveleket irt tele. Bakfisok ezt a szórakozást legfőbb férjhezmenetelükig üzik; azontul nem annyira irnak, mint beszélnek. Anglia királynője, ugylátszik, tudatában volt annak a szabálynak, hogy uralkodók nem beszélhetnek sokat s így mondanivalóját kiütötte a papírosra.

Maga Esher lord is megvallja, hogy a dícső királynő nem volt elsőrangú stílusista: de hogy ezalatt mit kell érteni, azt kívül-belül elárulja ő felségének ez az egy napról szóló följegyzése:

— Hétkor ébredtem föl. Nyolcegig az ágyban maradtam. Kilencegkor reggeliztünk... Aztán sétáltunk!! A kertben szép almafákat láttam!! Este lefeküdtem, de előbb vacsoráztam...

Hát ez bizony igazán fejedelmi egyszerűség. Az igazi leány jelentkezik azon a napon, amikor Viktória királynő lett. Tizennyolczadik évében volt akkor és este óriási betűkkel azt az egyetlen mondatot írja naplójába:

— *Királynő vagyok!*

Másnap leírja, hogyan fogadta minisztereit. (Mindig ezt a kifejezést használja: *az én minisztereim, az én hadseregem, az én hadihajóm, az én népem.*)

— Egyedül voltam a szobámban — írja — és egyedül is fogadtam a minisztereimet. (A mama nem jött be.) A lordok hódolatteljesen megcsókolták a kezemet. Én a helyemen ültem

és fölemelt fejjel engedtem, hogy hódolatukat kifejezzék.

Az egész naplón végigvonul az a gondolata, hogy öt Isten küldte Angliába és ezt a gondolatot másokkal is elfogadtatta. Az angol monarchikus eszme megerősödése neki köszönhető. Annyi bizonyos, hogy rendkívüli asszony volt; aki annyit tudott hallgatni, mint ő, nem lehetett közönséges asszony.

NAPIREND. Naptár. Szombat, márczius 13.

— Róm. kath.: Nicef. pk. vt. — Prot.: Csongor. — Görög-ország: febr. 26. Vazul. — Zsidó: Adar 20. S. Kl. Thisza. — A nap két reggel 6 óra 20 perczkor, nyugszik d. u. 6 órakor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik reggel 9 óra 4 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — A Miénk kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 3. s. a.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia Képtéri szalonja nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Első magyar bélyegkiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9—1-ig és 3—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig és 3—7-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10—2-ig. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-g és 3—4-g. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3—6-ig.

— Személyi hir. Dr. Kohl Medárd püspök, ki *Vasary* Kolos bíbornok hercegprímás képviselőjében X. Pius pápánál Rómában járt, ma délután dr. *Nemes* Antal pápai prelátus kíséretében visszaérkezett Budapestre. — *Matilda* bajor hercegnő ma délben Drezdából Bécsbe utazott.

— A német császári pár utazása. Kielben nagy eietséggel készítik utra a „Hohenzollern” császári jachtot. Hir szerint a császári pár a Földközi-tengerre indul. Állítólag márczius 18-án fog a császári pár valamely olasz kikötőben hajóra szállani. A „Lokalanzeiger” illetékes részről úgy értesül, hogy a mostani politikai viszonyok közepette aligha fog elutazni a császár.

— **Kossuth Ferencz betegsége.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter egészei állapotában, a mai napon változás nem állott be. A gyógyadási folyamattal együtt járó láz kis mértékű. A minisztert kezelő orvos Müller Kálmán, főrendiházi tag, mint minden nap, ma is meglátogatta s teljes nyugalmat ajánl betegének.

— **A bajor régensherczeg születésének évfordulója.** A bajor régensherczeg születésének 88-ik évfordulója alkalmából a Bécsben élő bajorok egyesülete diszlakomát adott *Tucher* bécsi bajor követ diszelnöklésével. A diszlakomán a német nagy követség és a bajor követség személyzete, a német főkonzul és a bajor kolónia tagjai és mások vettek részt. *Tucher* bajor követ megenlékezett a szövetési fejedelmek gratulációjáról, amely mindenki előtt bizonyítékul szolgálhat, mily szilárd alapon nyugszik az osztrák-magyar monarchia és a német birodalom szövetsége, mennyire túléli az idők változását és mily nagy mértékben tükröződik vissza a két birodalom politikai és gazdasági érdekeinek közössége uralkodók megg és barátságos viszonyában. Szólv nagy lelkesedéssel fogadott hochot mondott Ferencz József császár és királya. *Bockhorni* a bajorok egyesületének elnöke a régensherczeg egészségére üritette poharát. Hall vezérigazgató Vilmos császárt köszöntötte fel.

— **A földtani intézet új aligazgatója.** A király dr. *Szontagh* Tamás bányatanácsosi címmel fölrüházott főgeológust a budapesti földtani intézet aligazgatójává nevezte ki.

— **Uj miniszteri tanácsosok.** A király Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter előterjesztésére *Bolla* Mihály és *Bulvorszky* János miniszteri osztálytanácsosoknak, továbbá *Lovas* Sándor miniszteri osztálytanácsosnak a gazdasági műszaki hivatal létszámában való meghagyása mellett a miniszteri tanácsosi címet és illeget díjmentesen adományozta.

— **Kitüntetés.** A király Czeglédy Tivadarnak, a sárvári tejjgazdasági szakiskola vezetésével megbízott gazdasági szaktanárnak, a mezőgazdasági szövetkezeti ügy fejlesztése és előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Tábornoki ebéd József főherczegnél.** *József* főherczeg és *Augusta* főherczegasszony vasárnap adják a harmadik tábornoki ebédet, amelyen a főherczegi családon és annak kíséretén kívül résztvesznek *Surány* Ferencz altábornagy, *Ziegler* Alfréd lovag altábornagy, *Udvarnok* Győző vezérőrnagy, *Myrdacz* Pál vezértörzsrósvos, *Lázár* Frigyes vezérőrnagy, *Weiss* Ágost vezérőrnagy, *Csongvay* Károly vezérőrnagy, *Ziegler*, *Braun*, *Martiny* és *Szurmay* ezredek.

— **A honvédelmi államtitkár Szabadkán.** *Bolgár* Ferencz honvédelmi államtitkár ma a honvédelmi minisztérium gazdasági osztályának vezetőjével, *Megay* főhadbiztossal Szabadkára érkezett és az ottani állomás lovas- és gyaloghonvédeknek készleteit vizsgálta meg. Az államtitkár az esti gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

— **Föllért Károly ünneplése.** Föllért Károly posta- és táviró-vezérigazgató tiszteletére a hetedik kerületi függetlenségi és 48-as pártkör márczius 17-én, szerdán este nyolcz órakor ünnepi vacsorát rendez. A vacsorán Föllért Károlyt, mint a kör tagját fogják ünnepelni kinevezése alkalmából.

— **Kinevezések a földmívelésügyi minisztériumban.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a számvevőségek tisztii személyzetének egyesített létszámában *Tóth* Lajos és *Friebeisz* Gyula erdőszámtanácsosokat főerdőszámtanácsosokká, *Molnár* György és *Knapp* Endre számtanácsosi címmel és jelelleggel felruházott számvizsgálókat valóságos számtanácsosokká, *Njegován* Miklós erdőszámvizsgálót erdőszámtanácsossá, *Asztalos* Géza számvizsgálót számtanácsossá, *Wilhelm* Gyula, *Uitz* Mátyás, *Boda* Dénes, *Jamnitzky* Antal, *Thuránszky* Béla és *Soltz* Henrik erdőszámvizsgálókat erdőszámtanácsosokká, *Csák-Ehrenreich* István, *Röldvály* József, *Zsilinszky* László és *Szepesi* László számellenőröket számvizsgálókká, továbbá kinevezte *Donáth* Károly erdőszámellenőrt erdőszámvizsgálóvá, *Ketzkes* Győző számtisztet számellenőrré, *Geyer* Viktor erdőszámisztet erdőszámellenőrré, *Wimmer* József, *Andor* Béla, *Willrotter* Mátyás, *Szvingy* Gábor, *Ódor* Dezső és *Kraft* Jenő számtiszteteket számellenőrökké, *Erdős* Béla, *Salzmann* Aurél, *Szigethy* Béla és *Bauer* Béla fizetéstelen számtiszteteket, valamint *Mohilla* Valér, *Ruth* László és dr. *Ferenczy* Gyula számgyakornokokat számtisztetké, *Pataky* Lajos, *Halasi* Pál, *Nagy* Ferencz és *Rosconi* Sándor számgyakornokokat ideiglenes minőségű fizetéstelen számtisztetké, továbbá *Mannert* Ferencz budapesti, *Dippold* János, *Lendvai* Ferencz és *Erbeszkeru* Sándor aradi, *Frankhauser* Sebök, *Ocker* Béla, *Zsilinszky* Rezső *Moscovics* Imre és *Ehmann* Jenő budapesti és ifj. *Cifra* István munkási lakosokat ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokokká nevezte ki és végül *Erhardt* Lajos számtisztet jelen állásban végleg megerősítette. Ugyancsak kinevezte a földmívelésügyi miniszter *Makolty* Gedeon budapesti lakost a számvevőségek tisztii személyzetének egyesített létszámában ideiglenes minőségű díjtalan számgyakornokká. Kinevezte még a miniszter *Hory* András „sub auspiciis regis” felavatott államtudort, vármegyei tb. szolgabíróit ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazóvá, *Czelkovits* Ferencz államtudort, okleveles gazdaszt és *Dóczy* Jenő államtudort ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri foralmazó gyakornokká.

— **Kossuth Lajos halálának évfordulója.** Márczius 20-án, Kossuth Lajos halálának évfordulóján a hetedik kerületi függetlenségi és 48-as kör kizárándokol Kossuth Lajos sírházhoz és beszéd kíséretében megkoszoruzza. A kör tagjai délután két órakor gyülekeznek az Almásy-téri helyiségben.

— **Toselliné és a szász király találkozása.** San-Remoból táviratozzák, hogy amikor a szász király tegnap a vasutállomásra ment, hogy Turinba utazzék, a Rue D'Orian egy nagyon elegánsan öltözött asszony erőnek-erőjével közelébe akart férközni. A király kísérete nyomban felismerte az illető hölgyben az egykori trónörökösnet, a mostani Tosellinét, aki a közönség sorain át furakodott a királyhoz. Szemtanuk beszélnek, hogy Toselliné néhány nap óta a közeli Santa Margheritában tartózkodik és többször próbált a királyhoz közeledni. Ismerőseinek azt mondta, hogy a királytól szeretné megtudni, hogy van kis leánya, *Monica* herczegnő. A polgári ruhás rendőrök az egykori trónörökösnet a Bristol-fogadóba kísérték.

— Szegény és züllött gyermekek foglalkoztató-műhelye. Az utóbbi években az uri társadalom körében nagyarányú mozgalom indult meg a züllött és szegénysorsú szülők gyermekeinek megmentésére és a nehéz gazdasági viszonyok közt nyomorban színlődő családok felsegítésére. Ennek a mozgalomnak jótékonyágilag és gazdaságilag egyaránt fontos intézménye nyílt meg ma. A gróf Csáky Albinné elnöklété alatt álló Általános Közjótékonyági Egyesület, a Fehérvári-ut 11—13. számú házban levő szőnyegszövő és egyéb háziipart foglalkoztató műhelyét nyitották meg. Az Egyesület biztos megélhetést és tisztességes jövőt óhajt mindazok részére biztosítani, akik a szőnyegszövőt felkeresik. Szegénysorsú, nyomorban élő családok 8—14 éves kora leánygyermekéből áll a növendékek legnagyobb része. Ezek a növendékek, tekintettel nagy szegénységükre, mihelyt egy kissé megtanulták a szőnyegszövést, már részesülnek négy-nyolcz korona díjazásban hetenkint, ez a díjazás emelkedik is. A kezdő növendékeket, akik a műhelytől távol laknak, villamosbérlettel látja el az Egyesület. A szőnyegszövést lelkiismeretes és gondos oktatásban részesülnek, úgy, hogy igen rövid idő alatt bámulatos eredményt érnek el. Az Egyesület kitűnő szakerek közreműködésével a szőnyegszövést oly módját honosítja meg, hogy az így készült szőnyegek nemcsak hogy felveszik a versenyt a külföldi gyártmányokkal, hanem a felhasználás elsődrendű anyag és a művészi mintázás és feldolgozás folytán túl is szárnyalják azokat. Az itt készült szőnyegek megkülönbözteti már az a körülmény is, hogy az ottani szőnyegek készítésénél négyzetméterenként alig használnak tízezer esemenként 100.000—400.000 oszmosak. A szőnyegszövő műhelyben eddig több, mint hetven szőnyeg készült el, amelyek közül nem egy keltette fel a hozzáértők nagyfokú figyelmét. A kész szőnyegek Grunhut József, Andrássy-ut 48. szám alatti üzletében árusítják előállítás áron. A szőnyegszövő-műhely megrendelésre is készíti szőnyeget bármilyen minta után. A műhelynek eddig 118 növendéke volt és ezek közül állandóan legalább is 85 részben díjazásban. Most már nemcsak a szegény osztály, hanem a középosztály gyermekei is jelentkeznek nagy számban felvételre, de a műhely vezetősége, a rendőrség véleményét is kikérve, a felvételnél a nyomorban és szegénységben színlődő gyermekeit részesíti előnyben. Eddig 20.000 koronájába került az Egyesületnek ez az intézmény, amelyből több mint 10.000 koronát a gyermekek javadalmazására fordítottak. Ilyen áldozatok mellett azonban az intézmény fenn nem tartható és ahhoz a társadalom segítségét az Egyesület annyiban kéri, hogy a szőnyegszöveléssel beszerzésénél forduljanak az illetők a műhelyhez és ezzel nemcsak a jótékonyt fogják szolgálni, hanem művészi izléssel készített elsődrendű minőségű szőnyegekhez is fog jutni. A műhelyben most tanítónőket is képeznek, mert az Egyesület a vidékre is ki akarja terjeszteni működését s legközelebb már meg is nyitnak egy tanfolyamot Kecskeméten.

A műhely mai megnyitására igen előkelő közönség jelent meg, amely nagy elismeréssel nyilatkozott a jótékonyt eme legújabb intézményéről. Gróf Csáky Albinné elnökön kívül ott voltak: gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, a Gyermekvédő Liga elnöke, gróf Apponyi Lajos és neje, Apponyi Sándorné, dr. Boda Dezső főkapitány és neje, Rosner Erviné, Pulszky Ferencné, Pejacsevich Jolán grófnő, Fontenay vicomte francia főkonzul és neje, Berzovics Albertné, Bárczy István polgármester, Almády Géza tanácsnok, Pekáry Ferenc főkapitány-helyettes, gróf Festetics Géza, Szmeccsányi István vezérőrnagy, József főherceg főudvarmestere, dr. Stimmel Gyuláné, Kövesdi-Boér Gusztávné, Blazovszky Károlyné, dr. Feleki Sándorné és sokan mások. A műhelyt Kiss Mária Valéria, a műhely vezetője és tanítónője mutatta be a megjelent előkelőségeknek. A kiváló tanítónő keleten tanulta a szőnyegszövést és teljes szakértelemmel oktatja ki erre a Magyarországon még ismeretlen iparra a szegény családok leányait. A műhely igazgatója: Sebestyén Artbur, főtitkára pedig dr. Lányi Márton. A megnyitási ünnepélyen gróf Csáky Albinné elnököt Tóth Erzsébet tízenkét éves leánya üdvözölte és egy fehér csokrot nyújtott át neki. Ugyancsak ő szavalt a gróf Csáky Albinné elnöknek erre az alkalomra írt gyönyörű költeményét. Ezután vizsga következett, amelyen a növendékek feltűnő értelmességgel feleltek a feltett kérdésekre, bemutatták a szőnyegszövést és úgy gyakorlatilag, mint elméletileg igen nagy készütségről tettek tanúságot. A vizsga végzetével Kiss Józsa, egy kilencz éves kis leány igen talpraesett beszédben hívta fel a főúri világ figyelmét az iskola munkáira és kérte a jelenvöltek, hogy ugy ők mezzel, vegyék tudomásul, mint ismerősök körében terjeszték azt a tényt, hogy helytelen az a felfogás, mintha a külföldi áru- és ipartermék jobb volna, mint az itthoni s próbálják meg szőnyegszövelésteiket az ő műhelyükben be-

szerezni. A jelenvöltek megtapsolták a kis leány beszédét, azután elindultak a műhely megtekintésére. A tisztán, rendezetten öltözött növendékek munkaszatainak ültek és illedelmesen, értelmesen feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre. A jelenvöltek azzal a meggyőződéssel távoztak, hogy ebben a jótékony intézményben a főváros társadalmi is, meg az arra szorult szegény néposztály is fontos erőseget nyert.

— A bécsi amerikai nagykövetség utódja. Bécsből jelentik, hogy Francis bécsi amerikai nagykövetség utódjával, aki tudvalevőleg beadta lemondását, a bécsi amerikai kolóniában Louis Hamerling pennsylvániai milliommot emlegetik, aki Galiciában született és azelőtt osztrák állampolgár volt. Hamerling foglalkozására nézve kereskedő. Taft barátságát azzal szerezte meg, hogy megválasztásánál minden befolyását érvényesítette és az amerikai többség szavazatát Taftnak biztosította. Hamerling néhány héttel ezelőtt Bécsben járt és Francis jelenlegi amerikai nagykövettel bevezette magát a bécsi diplomáciai körökbe. Azonkívül állítólag a nagykövetség számára új megfelelőbb palota után is nézett.

— Krisztics Milán berlini céllövésze. Krisztics Milán, a meggyilkolt Milán király törvénytelen fia — mint közöltük — Berlinben, a Schumann-cirkuszban produkálta céllövészetét. Minthogy pedig az ottani szerbek tiltakoztak az ellen, hogy Krisztics magát Obrenovic hercegnek mondotta, a berlini rendőrség beavatkozott a dologba. A vége az lett, hogy a fiatal szerbek eltiltották a hercegi czim használatától és attól, hogy magát Milán király fiának mondja. A cikusz igazgatósága ennek folytán felbontotta Krisztics Milánnal a szerződést és így vége szakadt berlini vendégszereplésének.

— Fallières nizzai programja. Emittettük, hogy Fallières francia köztársasági elnök néhány francia miniszterrel e hó 17-én Nizzába utazik a Gambetta-szobor leleplezésére. A francia elnök három napot szándékozik Nizzában tölteni. Ott tartózkodásának programját az alábbiakban állapították meg:

Első nap. A Halle du Casino-ban nagy, 500 terítékes banket, amelyen beszédet mond az elnök, továbbá Gassin, a nizzai polgármester első hivatalnok és Rouvier, a Conseil Général elnöke. A banket után, egy három óra felé a Place Béatrixon megtartják ünnepélyesen a szoborleleplezést. Itt is fognak négy beszédet tartani, először Etienne volt hadügyminiszter, a párisi Gambetta-társaság elnöke fogja méltatni Gambetta érdemeit, majd Gassin, Raiberti, Nizza képviselője és végül Clémenceau mondanak beszédet. A szoborleleplezés után Fallières egy nizzai lyceum alapkövét teszi le, majd kórházakat látogat meg. Este hét órakor a préfecturán diner lesz Fallières tiszteletére. Fél 9 órakor tüzijátékot rendeznek a nagy terrasseon. Második nap. Fallières kíséretével Monte-Carloba utazik és résztvesz Albert monakói herceg déjeunerjén, melyet az elnök tiszteletére rendeznek. Délután a Grand Hotel du Cap-Martin-ben a Conseil Général five o'clock teát ad szintén az elnök tiszteletére, amely után jön a látogatás Mentonba, ezután Fallières a cornichei-uton át visszatér Nizzába. Turbichben megállás lesz és megtekintik Augustus monumentumát, majd pedig Nizza lejtőjének az obszervatóriumát. Este szükkörü diner a préfecturán. Harmadik nap. Reggel séta a Promenade des Anglais-én és díszcsapatok elvonulása a Bei des Anges felé. Utána indulás Grasseba, Cagnes és Vencon át. Innen kirándulás Gaurdanba, ahol Fallières megtekintti a nevezetes gyönyörű kastélyt és ezután visszatér Grasseba, a tiszteletére rendezett banketra. Délután indulás Cannesba. Este visszatérés Párisba.

— Az őrnagy tragédiája. Nagy feltűnést keltett néhány hét előtt a Meteor kávéházban Schell Zsigmond honvédőrnagy szomorú esete. Az őrnagy a kávéházban kitört az elmezavar s elszállították a honvédkerületi kórházba. Az őrnagy állapota azóta egyre súlyosbodott s a szerencsétlen ember ma meghalt. Az idős katonatiszt el volt adósodva s pénzügyőrök karmai közé került. Különösen két ügynök hiteltette, zsarolta az őrnagyot, akit naponként a kávéházba csitáltak. A közvetítési díjat elszedték tőle, de pénz nem adtak neki. A sok ázgalom végre az örületbe kergette és ma megváltotta szenvedésétől a halál.

— Elütötte a vonat. Az ágostonfalvi állomáson a Brassóból jövő személyvonat Horvát Péter buszonötöves vasuti munkást elgázolta. A vonat fejét a testétől teljesen elválasztotta.

— Új földrengés Délolaszországban. Citanovából (Reggio di Calabria) táviratozzák: Délelőtt tíz óra 35 perczkor erős földrengést éreztünk, amelyet földalatti moraj előzött meg. A lakosságot félelem fogta el. A földrengés kárt is okozott. — Novorociskból táviratozzák: Az elmúlt éjjel itt erős földrengést éreztünk.

— A pétervári sakkverseny. A pétervári nemzetközi sakk-versenyben az első és második díjakban Lasker és Rubinstein osztoztak, a harmadikat Duras, a negyediket Spielmann nyerte.

— Márczius 15-ike. Az egyetemi ifjuság, úgy mint minden évben, az idén is áldoz az 1848. márcziusi nagy napok emlékének és a Vigadóban délelőtt tíz órakor hazafias matinéet rendez. Délután a Nemzeti Múzeum lépcsőjéről mondanak beszédet és szavalnak, azután a Petőfi-szobrot és a Pilvax-kávéházat keresik fel.

Az ünnepségeket az Egyetemi Olvasó Kör és a Műegyetemi Kör együttesen rendezik. Az ifjuság az Egyetem-téren gyülekezik délelőtt 9 órakor, ahonnan az Egyetemi Kör zászlója alatt a Vigadóba vonul a menet. Az ünnepély pont 10 órakor kezdődik s a következő műsora lesz: 1. Himnusz. Éneklék az Egyetemi énekkarok, Hackl N. Lajos karigazgató vezetésével. 2. Megnyitó beszéd, tartja Riedl Emil, a Műegyetemi Kör elnöke. 3. Talpra magyar, szavalja Mihályffy Károly, a Nemzeti Színház művésze. 4. Magyar dalok, játssza Kóczé Antal és zenekara. 5. Ifjusági beszéd, tartja Markos Olivér, a Joghallgatók Tudományos Egyesületének elnöke. 6. Magyar dalok, Éneklék az Egyetemi Énekkarok Hackl N. Lajos karigazgató vezetésével. 7. Jászai Mari szaval. S. Tóth László, az Egyetemi Olvasó Kör irodalmi szakosztályának alelnöke szaval. 9. Magyar dalok. Játssza Kóczé Antal és zenekara. 10. Záróbeszéd, tartja Téglás Géza, a Sorompó elnöke. 11. Szózat, szavalja Jászai Mari. 12. Szózat. Éneklék az Egyetemi Énekkarok. Jegyek a matinéra díjtalanul kaphatók az Egyetemi Olvasó Körben (IV., Egyetem-tér 5.) és a Műegyetemi Körben (Rákóczi-ut 17.). Délután két órakor ismét az Egyetem-téren gyülekezik az ifjuság. A egyetem erkélyéről ekkor Haasz Aladár, a Szent Imre Kör elnöke fog beszédet mondani és Sepsey Mihály, a Kossuth Szövetség alelnöke fog szavalni. Ismét az ifjuság a Kecskeméti-utczán és Múzeum-kör-uton át a Nemzeti Múzeum elé vonul, amelynek lépcsőjéről Ember Sándor, az Egyetemi Olvasó Kör elnöke beszél, Járóssy Jenő, az E. O. K. zenei szakosztályának titkára pedig elszavalja a Talpra magyart. Az ifjuság ezután a Múzeum-kör-uton és Kossuth Lajos-utczán át a Petőfi-szoborhoz vonul, ahol Pethő István, a Kossuth Szövetség elnöke beszél, Demeter János, az E. O. K. jegyzője a Talpra magyart, Bornemissza Lehel bölcsészettanhallgató pedig saját alkalmi költeményét szavalja el, ismét a Pilvax-kávéházba mennek, ahol Vincény Gusztáv, az E. O. K. irodalmi szakosztályának alelnöke mond beszédet s ezzel a nap ünnepségei befejezést nyernek.

A keresztény-szocialisták, mint minden évben, az idén is megünneplik a márcziusi nagy napokat. Márczius 14-én, vasárnap délelőtt fél tíz órakor az öszes fővárosi és környékbeli keresztény-szocialisták testületileg kivonulnak Petőfi Sándor szobrához, ahol tiltakozni fognak ama ráfógás ellen, mintha a költő nemzetközi hazátlan szocializdemokrata lett volna. A gyülekezés a Rákóczi-téren délelőtt fél 9 órakor lesz. Az ünnepi beszédet Huszár Károly tartja. Délután hat órakor minden egyesület a saját helyiségében külön-külön ünnepséget rendez.

A Józsefvárosi Népkör e hó 15-én, hétfőn este saját helyiségében hazafias ünnepélyt rendez, melynek programja: Himnusz. Éneklék a Népkör énekkara. Márczius 15. Előadja dr. Jankovich Jenő. Kossuth Lajos arcképeinek leleplezése. Költemények. Szavalja Balja Miklós. Szózat. Éneklék a Népkör énekkara. Az ünnepélyt társasvacsora követi.

A Kereskedő Ifjak Társulata e hó 14-én, délelőtt 10 órakor saját dísztermében (Semmelweis-utca 17.) tartja hazafias ünnepélyét.

A kolozsvári Rákóczi-emlékbizottság — élén báró Wesselényi Miklós koronáőrrel — is megünnepeli márczius 15-dikét s a fényes ünnepség prologusát dr. Janovics Jenő fogja mondani. A hangversenyen közre fognak működni gróf Béli Margit, a magyar dal egyik legkiválóbb interpretálója, Bolgár Olga, a nemrég feltűnt nagytalentségű drámai színésznő, báró Bornemissza Elemérné, az ismert kolozsvári műkedvelő, gróf Kinszky Pálma Ilka, Takács Mihály, az Operaház tagja, s a kolozsváriak becézett férfinégysége. A nagyszabású ünnepélyen kívülök a kolozsvári társaságnak még több ismert tagja igérte meg közreműködését.

A Temesvári Függetlenségi és 48-as Kör márczius idusát vasárnap délelőtt a vármegyeháza dísztermében a következő tárgysorral ünnepeli meg: 1. Először megnyitó, tartja Steiner Ferenc országgyűlési képviselő. 2. Himnusz, éneklék a Zenekedvelők Egyesületének énekkara. 3. Költemények, írta és előadja Jögrné Draskóczy Ilma. 4. Ünnepi beszéd, tartja Vass Antal ref. segédlelkész. 5. Tavasz elmúlt, éneklék a Zenekedvelők Egyesületének énekkara. 6. Petőfi: Talpra magyar, szavalja Szegő Endre, a temesvári Ferenc József-színház tagja. 7. Szózat, éneklék a Zenekedvelők Egyesületének énekkara. A nemzet ünnepi lakoma keretében megülök a Délvidéki Kaszinó, a gyárvárosi, a józsefvárosi és az erzsébetvárosi társas-körök is.

— Zajlik a Vág. A Vág jegének zajlása Szerednél megindult. Az egyik fahíd veszélyeztetve van.

— A feministák akciója a lakásnyomora ellen.

Talán még soha nem volt annyira kiáltó Budapest lakásnyomora, mint a legutóbbi hónapokban. A társadalom alsóbb részei kimondhatatlan sokat szenvednek emiatt, de megéri a féktelen drágaságot a középosztály is, amelyet erősen szorít a lakáshiány. A Feministák Egyesülete ezért igen alkalmasnak tartotta ezt az időpontot arra, hogy a lakásnyomóról szóló mozgalommal indítson a központi háztartások mellett. Ebből a célból az egyesület ma este értekezletet tartott a Pesti Lloyd disztermében.

Az értekezletet, amelyen nagyszámú közönség jelent meg, *Glücklich* Vilma vezette be. Megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy oly családi otthonokra van szükségünk, amelyekben nő, férfi és gyermek egyaránt jól érezhesse magát. Áttérve a fővárosban uralkodó nyomorúság lakásnyomóról, kijelenti, hogy ha a főváros törvényhatóságában nek ülnének, ez a kérdés már rég meg volna oldva. De így is szerencsésnek tartja, hogy a város közigazgatásának élén oly liberális és modern gondolkodású férfiu áll, mint dr. Bárczy István polgármester, akitől a legnagyobb bizalommal várhatjuk a nehéz kérdés sikeres megoldását.

Ezután *B. Schwimmer* Rózsa tartott nagyérdekű előadást a központi háztartások kellemeiségeiről és nagy előnyeiről. A lakásnyomorról beszélni — ugymond — banális téma. Ezt a szomorú tényről felesleges megismételni. Neki csupán az a feladata, hogy elmondja, milyennek képzi a főváros és a magánosok által építendő lakásokat, hogy új otthon-kulturának legyenek középpontjai. Telemíti, hogy az új házak elhelyezkedésük a kávéházi élet ellen. Ő senkitől sem veszi rossz néven, ha szívesen látogat el a kávéházi törzsesztaéhoz. Hiszen nálunk az embernek alig van ideje, hogy az otthonát megszokhassa; alig, hogy beköltözött, jön a házberemelés és vándorolhat tovább. Mikor a feministák 1906-ban először vetették fel a központi háztartás ideáját, az egész közvélemény és a sajtó a családi élet melegtételtette tőle. A komolyabban gondolkodók azonban már akkor belátták az eszme helyes voltát. Megcsinálták a közös konyhákat s amikor ezek az első kellemetlenség alkalmával csödtöt mondtak, a dolog ödiúmat rákényszerítette a feministákra. Pedig a feministákat ezért gúnyos nem érheti. Ők sohasem agítottak a közös konyhák mellett, a központi háztartás az, amit megvalósítani akarnak. Az előadó ezután kiemertően és kecségetően vázolta a központi háztartás intézményét úgy, ahogyan Frankfurtban, Kopenhágában és Berlinben látta. A központi háztartásra berendezett házak a középosztály számára épültek és pedig leginkább gyermekes családok részére. A budapesti gyermekek szomorú helyzetének változása után az előadó bemutatta a külföldi központi háztartások berendezését. A lakások egymástól teljesen el vannak különítve. A háziasszonyok az étkezés körül semmi dolga. Adott jelre az étellift a lakásba szállítja az ételt, étkezés után pedig a használt edényeket ismét visszazárlítja a közös konyhába. Igen érdekes, hogy az eképp berendezett házakban a lakók a háztetőt is igénybe veszik. A háztető egy része tornaszerekkel van ellátva, más részét napfürdőkre használják, egy jelentékeny része pedig kertszerűen van berendezve. Szép nyári esteken ebben a kertben költik el vacsorájukat a ház családjai. Az előadó igen üdvösnök tartaná, ha ezt a külföldön annyira bevált intézményt nálunk is meghonosítanák és az eszmét a legmelegebben ajánlja az illetékes körök figyelmébe. A hallgatóság élénk tetszéssel fogadta az érdekes fejtegetéseket, amelyek után több vitett képből mutattak be néhány közös háztartási típust.

Az előadást vita követte. Először *Palóczy* Antal építész szólt föl, aki a mai lehetetlen viszonyok közül egyetlen expediensnek tekinti a közös háztartások intézményét.

Dr. *Forbáth* Imre műegyetemi tanár örömmel látja az agitációt, amelynek máris megvan az az eseménye, hogy a hatóság is foglalkozik a kérdéssel. Szerinte ki kellene mondani, hogy amíg az üresen álló lakások percentszáma a 25 százalékot el nem éri, addig házbérlést emelni nem szabad.

Zipernovszky Károlyné helyett inkább azt kívánja, hogy a bankok építsenek munkásházákat és azokat munkáscsoportoknak adják bérlésre.

Dr. *Bródy* Ernő orsz. képviselő azt akarja, hogy ne theoretice tárgyalják a lakásnyomóról problémáját, de gyakorlatilag. Nézzék meg a feministák a lakásnyomóról borzalmaikat és aztán, a szerzett tapasztalatok alapján igyekezzenek segíteni a szegényebb osztályokon.

B. Schwimmer Rózsa zárószava után az értekezlet elfogadta a következő határozati javaslatot:

„A Feministák Egyesületének 1909. márczius 12-én tartott értekezletén megjelent nők és férfiak a székesfővárosi lakásnyomóról enyhítésére ki-

válóan alkalmas eszköznek tartják a központi háztartások létesítését; ezért megbízzák a Feministák Egyesületét, hogy a székesfőváros hatóságánál sürgetések (szükségjelölések és népszállók helyett) mind a közép-, mind a munkásosztály igényeinek megfelelő központi háztartásra berendezett lakóházak mielőbbi felépítését. Kéri továbbá, hogy ennek az új rendszernek minél tökéletesebb megvalósítása céljából a tervpályázatokban hely adassék a szabad versenynek.“

— *Sven Heddin* Budapesten. *Sven Heddin*, a világhírű tibeti utazó, aki ez idő szerint a berlini tudományos világ ünnepelt vendége, táviratilag értesítette *Lóczy* Lajost, a Magyar Földrajzi Társaság elnökét, hogy április 3-án érkezik Budapestre. *Sven Heddin* legutóbbi fölfedező útjának eredményeiről azon a két felolvasó-estén számolt be, amely április 5-én és 6-án lesz az *Uránia* tudományos színházban. A híres utazó ezenkívül a Lipótvárosi Kaszinóban is tart egy népszerű előadást, amely után a magyar tudományos körök részvételével lakomát rendeznek a kiváló vendég tiszteletére.

— A kizárt nagyváradai diákok. Közöltük, hogy Nagyváradon nemrég kizártak a gimnáziumból három diákot s dorgálásra ítélték egy negyediket, mert *Szomory* Dezsőt, mikor egy napi vizsgálati fogságából kiszabadult, táviratilag üdvözölték. Nagyváradra tegnap érkezett meg *Apponyi* miniszter döntése a diákok dolgában. A miniszter három diák kizárását jóváhagyta. Egy negyedik diákot, akit dorgálásra ítélték volt, vissza fognak venni az intézetbe. *Weimann* Jenő ügyvéd a diákok kizárásával kapcsolatosan a törvényhatóságához indítványt adott be, hogy a város tegyen lépést állami gimnázium fölléltatása iránt. Az indítvány minden párt és minden felekezet körében olyan visszatetszést keltett, hogy *Weimann* a tegnapi gyűlésen a tárgyalás előtt visszavonta indítványát.

— *Mrs. Chapman Catt* Nagyváradon. A nők választójogi világszövetségének elnöke, *Mrs. Chapman Catt* szerdán érkezett Nagyváradra, ahol a pályaudvaron dr. *Edelmann* Menyhért, az állami gyermekmenhely igazgatója és felesége, dr. *Agoston* Péter jogakadémiai tanár és felesége, *Huzella* Gyuláné, dr. *Sarkadi* Lajosné, *Leimwald* Etel, a nagyváradai nőtisztviselők egyesületének alelnöke és mások fogadták. Este Nagyvárad előkelő közönsége zsufolással megtöltötte a városháza disztermét, hogy meghallgassa a világhírű vendég előadását. A gyűlést dr. *Agoston* Péterné nyitotta meg s szíves szavakkal üdvözölte *Mrs. Chapman Catt*-et és a kíséretében lévő *Bédy Schwimmer* Rózsa asszonyt. Az amerikai vendég beszéde visszhangra talált a közönségekben. Az előadást élénk eszmecsere követte, amelyben dr. *Várady* Zsigmond, *Huzella* Gyuláné és mások vettek részt. Kiderült, hogy a jelenlévők közül senki sem ellenzi a nők választójogát, csak abban térnek el a vélemények, vajjon taktikailag nem jobb-e az általános választójog helyett most csak cenzusos választójogot kérni. A lelkes hangulatban lefolyt gyűlés után több új tag csatlakozott a feminista-mozgalomhoz. A társasvacsorán Nagyvárad közönségének színe-java vett részt.

— Lefoglalt sajtótermék. Az ujvidéki törvényszék vizsgálóbírája elrendelte a Belgrádban szerb nyelven nyomtatott „Bosznia és Hercegovina annexiója és a szerb probléma“ című röpirat lefoglalását. Egyidejűleg a kereskedelmi miniszter meghagyta az összes postahivataloknak, hogy a nevezett sajtóterméket ne szállítsák és ne kézbesítsék.

— Az olaszországi segélyakció. A gróf *Batthyány* Lajosné elnöklété alatt álló hölgybizottság által február 7-én a fővárosi Vigadóban rendezett tevest tiszta jövedelme 9017 korona volt. Ebből a bizottság határozata értelmében 3017 koronát esatoltak az olaszországi segélybizottság eddigi gyűjtésére. Az ajkai és resiczei bányászercéltársaságok károsultjai javára 3000—3000 koronát szavaztak meg, és ezeket az összegeket már eljuttatták az illetékes helyre. Az olaszországi segélyakció gyűjtése javára a mai nap folyamán a következő adományok folytak be: A Magyar Általános Hitelbanknál: A délszlországi földrengés áldozatainak felszegélyezésére alakult szépmegyei bizottság 4000 K. mórchidai evang. gyülekezet 5 K 84 fill. a nagykukarczagi takarékpénztár 50 K. Szabadka szab. kir. város közönségének adománya *Biró* Károly polgármester gyűjtése útján 6218 K 60 fill., *Andrea* József polgármester gyűjtése 119 K 68 fill., összesen 10.393 K 83 fillér. A Magyar Általános Takarékpénztárnál: *Justh* Ferencz főispán gyűjtése Turóczenzentárnán 633 K 90 fill. A Magyar Kereskedelmi Banknál: Arad szab. kir. város tanácsa 1000 K. *Varjassy* polgármester gyűjtése, Arad 632 K 80 fill. A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál: *Bedő* Albert, Budapest 25 K. A mai napon tehát begyűlt összesen 12.685 K 52 fillér.

— Az egyetemi ifjuság tiltakozó gyűlése.

Abból az alkalomból, hogy az egyetemi ifjuság egy csoportja megalakította a Galilei kört, a budapesti egyetemi ifjuság ma este tiltakozó gyűlést hívott egybe a régi országház üléstermébe. A gyűlést dr. *Mészáros* Gyula ifjusági elnök nyitotta meg, ezután *Pethő* István előadó rövid beszéd kíséretében határozati javaslatot terjesztett elő, amely kimondja, hogy a magyar egyetemi ifjuság át van hatva a tudomány és a haladás magasztos elvétől, de ezt csak a nemzeti fejlődés alapján képzi el. A nagygyűlés ezért elítéli mindazokat, akik a destruktív irányzatot követve, megtámadják a magyarságot. Határozati javaslata végén indítványozza, hogy a nagygyűlés előkészítő bizottsága továbbra is permanenciában maradjon. A nagygyűlés magáévá tette a határozati javaslatot.

— Meghalt a barátjéért. Manapság, amikor már oly kevesen hisznek a valódi, önfeláldozó barátság erejében, kétszeresen megindító az alább elmondandó tragikus eset, mely az amerikai *Youngstown*-ban történt. Egy *Tirolet* nevű fiatal lengyel munkás már hetek óta fekvődt súlyos betegen a *Youngstowni „Mahoning Valley“* kórházban, míg végre a napokban az orvosok kijelentették, hogy csak úgy menthető meg az életnek, ha akad valaki, aki a saját véréből néhány pint vért enged átvesztetni a haldokló lengyel ereibe. Erre a nagy áldozatra legelőször is a fiatal lengyel bátyját szólították fel, de ő kijelentette, hogy nem hajlandó magát alávetni a veszélyes vérátomlesztési műveletnek. Ekkor váratlanul egy *Leonard Marsh* nevű erőteljes fiatal lengyel állott elő, aki testi-lelki jó barátja volt a haldokló lengyelnek és kijelentette, hogy örömmel föláldoz néhány pintnyi vért a sajátjából, ha ezzel barátja életét megmentheti. Az orvosok gondosan megvizsgálták az önfeláldozó lengyelt és mivel egészséges, erőteljes ember volt: alkalmasnak találták a vérátomlesztési kísérletre. Másnap végrehajtották a rendkívül érdekes műtétet, melynek eredményével az orvosok teljesen meg voltak elégedve, amennyiben a haldokló lengyel szemmel láthatólag visszatért az életbe. Mikor azonban az önfeláldozó barátot föl akarták ébresztetni, váratlan és megdöbbentő eset történt. Hiába volt minden élesztési kísérlet: a fiatal lengyelt nem tudták többé életre kelteni. Ott fekvődt némán, csápadtan, lehunytt szemekkel, mielatt barátja már teljesen eszméletre tért. Az önfeláldozó barát két napig élt még, anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, ezután pedig csöndesen, egyetlen hang nélkül elhunyt. A vizsgálat megállapította, hogy halálát egyrészt a tulerós altatószer, másrészt pedig a tulsok vértápvétel idézte elő. Temetése, melyre csaknem teljes számban vonultak ki a *Youngstowni* lengyelek: óriási részvét mellett ment végbe.

— Agyonütötte az atyját. Ifju *Kovácsy* Antal Liban-fatelepi munkás csekély szőváltás miatt atyját egy fejszével agyonütötte. Az apa azonnal meghalt. Ifju *Kovácsy* Antalt, ki tette elkövetése után megszökött, a csendőrség körözteti.

— A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület működését a jövőben is a megkezdett uton folytatandja, hogy vissza hódítsa a magyar termékeknek a magyar piacot és a nagy társadalmat iparunk állandó pártolására ösztökélje. S hogy ebben az egyesület kereskedelmi köröknek közremunkálására bizton számíthat, azt bizonyítja az a körülmény, hogy az egyesület IV. szakosztálya, az ipari és kereskedelmi szakosztály már a múlt évi április hóban megalakult és annak tagjai kereskedelmi világunk legkiválóbb képviselői. Névleg: az Országos Iparegyesület részéről: *Iovag Falk* Zsigmond és *Thék* Endre, *Ullmann* Adolf, *Vikár* Béla és *Gelléri* Mór kir. tanácsos igazgató. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete részéről *Hirschfeld* Mór alelnök, dr. *Kraemer* József titkár, *Kunz* Gusztáv alelnök, *Mössmer* József elnök és *Sigmund* Gusztáv alelnök. A Budapesti Kereskedelmi Testület részéről: *Hollós* Dezső, *Kunz* Gusztáv, *Lux* Mihály, *Leitersdorfer* Henrik és *Székács* Antal. A Magyar Kereskedelmi Csarnok részéről: *Dán* Leó, maróti *Fürst* László kir. tanácsos alelnök, *Kertész* Nándor, *Krishaber* Leó, dr. *Schreyer* Jenő titkár.

— Házasság. *Bun* József vasárnap, a hó 14-én délelőtt tizenkét órakor vezeti oltárhoz *Horner* Ellát, *Horner* Samu főv. bizottsági tag leányát.

— Nászajándékok, jeggyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán művész ékszerterében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetőek be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Glück Frigyes ünneplése.** A Magyar Szakácsok Köre e hó 20-án Glück Frigyes tiszteletére ösztöndíj-fosztással, diszüléssel, arcképleleplezéssel, szeretetlakomával és tánczesztélyvel egybekötött ünnepséget rendez, amelynek sorrendje: Köszöntő: Taraba Mihály alelnöktől. Ünnepi beszéd: Beér Józseftől. Diszülési megnyitó: Wrabetz Gusztávól. Képleleplezés, lakoma. Az ünnepség este feltizenegy órakor kezdődik.

— **A tragikus végű halotti tor.** Most már föl van derítve az aradáci rejtély. Kitért és megállapították, hogy azon a végzetes halotti toron mi okozta a tömeges halált. A boncolási jegyzőkönyv adatai szerint valamennyien az alkohol túlságos mennyiségben való elfogyasztása következtében haltak meg. A hullarészeket, valamint a lefoglalt pálinkát felküldték Budapestre az országos vegyelemző intézetbe. El lehet képzelni, hogy az amugy is pálinkához szokott emberek és asszonyok mennyi pálinkát fogyasztottak, hogy közülök tizenkilenczen meghaltak.

— **Öngyilkos adóhivatalnok.** Nagyváradról írja tudósítónk: Nikolics Dóme aradi ügyvéd fia, Nikolics Miklós belényesi adóhivatalnok tegnap este lakásán fűbelölte magát. Szombaton vidáman ment haza hivatalából, hosszasan elbeszélgetett lakásadónőjével s azután lefeküdt. Egész vasárnap otthon maradt. A háziasszony tegnap este durranást hallott a szoba felől. Nem mert be nyitni, hanem esendörökre szaladt. A esendörök Nikolicsot a kanapén ülve találták; melléből patkzott a vér, élet már nem volt benne. Az öngyilkosnál két levelet találtak, de egyikben sem tesz említést arról, miért követett el öngyilkosságot. A végzetes tetről nyomban értesítették a szerencsétlen fiatalember szüleit, akik már intézkedtek a holttest hazaszállítására.

— **Utazási ösztöndíj vidéki újságíróknak.** Erdes indítvány felett vitakoznak most Debreczenben, amint onnan írják. Dr. Balkányi Kálmán tartott előadást a vidéki újságírás szellemi színvonaláról a Szabad Iskola nagytermében, igen előkelő közönség előtt. Azt fejtegette, hogy a vidéki sajtó rendkívüli haladása mellett is kétségtelen a periferiák sok újságírójának fogyatékos jártassága, különösen közgazdasági kérdésekben. Ezen szerinte úgy lehetne segíteni, ha módot nyújtanának az eldugott községek apró újságíróinak is, hogy évenként felkerüljenek a fővárosba. Itt azután lehetne számukra olyan tanfolyamot rendezni, amelyen jól bevált Párisban. Kitűnő fővárosi újságírók, gyakorlati közgazdasági emberek tükéletesbíték a kezdő vidéki zurnaliszták tudását és izlését. Valószínű, hogy Debreczen városa, amely a vidéki újságírás hivatalos szervezetének székhelye, fogja az első utazási ösztöndíjat kifizetni.

— **A négerszolga rémtette.** Rettenetes és véres esemény híre hozza Párison át Algirből a táviró. Gróf Fleurien Algir városa közelében fekvő birtokán rettentő módon állott boszút elbocsátásáért egy néger solga. Fleurien grófné, akinek férje néhány nappal ezelőtt látogatába Lyonba utazott, személyzetével egyedül tartózkodott Algir városától 11 kilométernyire fekvő birtokán. Este, vacsora után, vízszárazonult hálószobájába és vetközni kezdett. A mellette lévő szobában a komornája szintén nyugalomra tért, amikor egyszerre velőtrázó kiáltás hallatszott a grófné szobájából:

— Segítség, meggyilkoltak!

A komorna az ablakhoz szaladt és fellármázta a személyzetet. Ugyanakkor az ajtaját heresen döngötték úgy, hogy félelmében az ablakból 7 méter magasságból a mélységbe ugrott. Közben a szolgák is elösiettek és számtalan sebből vérezve, haldokolva találtak a lépcsőn a grófnét. A grófné nyakán és mellén tizenkét sebet kapott. A gyamu egy fekete szolgára hárult, aki több éven át a gróf szolgálatában állt és akit nemrég elbocsátottak. A helyi viszonyokkal nyilván jól ismerős gyilkos valószínűleg a grófné hálószobájában az ágy alatt, vagy egy szekrényben elrejtőzött, hogy azután a nyugalomra tért grófnét orvul megtámadhassa és meggyilkolhassa. A rendőrség a gyilkosság gyamuját három néger szolgát tartóztatott le, akik közül Amruh Mohamed ben Ali, az elbocsátott solga, a leggyanusabb.

— **Tűz egy kaszárnyában.** Bregenczből táviratozzák: A kaszárnya padlása és két századraktár leégett. A mentésnél három vadász megsebesült. A kár jelentékeny.

— **Megáradt a Tisza.** A Tisza az erős áradás következtében Benk és Mogyorós községek közt kilépett medréből, áthatolt a gáton és mintegy 800 hold szántóföldet elöntött. Evva István mán-doki szolgabíró a helyszínre utazott az intézkedések megtétele végett. Evva szolgabíró táviratilag munkásokat kért, jelezve egyúttal, hogy a veszély nem nagy.

— **Az első magyar bélyegkiállításnak** váratlanul nagy sikere van. Vasárnap óta huszezen látogatták meg, különösen a tanuló ifjuság keresi föl nagyszámban, akik között három ifjusági napon több ezer csomag bélyeget és ismeretterjesztő iratokat osztottak szét. A kiállítás már csak vasárnap délig marad nyitva. A kiállítás alkalmából vidékről sok bélyeggyűjtő jött föl Budapestre, akiknek a tiszteletére már több társasvacsorát rendeztek. Két napon keresztül pedig Herpka Károly tanár vezetésével az államnyomdát, a bélyegek előállítását tekintették meg.

— **Mikor a vaktöltés halált okoz.** Röviden említettük már, hogy Brüsszelben egy katonai parádén, melyet az ottani helyőrség rendezett a sziciliaiak javára, szerencsétlenség történt. Erről a magában álló esetről azeket jelentik még Brüsszelből: Az ünnepség befejezésekor a gyakorlatozó hadosztályok ágyúörgés között vonultak fel. Alighogy az első lövés megtörtént, kiáltás hallatszott. A vaktöltés foszlányai a közönség felé repültek és egy urat, aki feleségével, leányával és barátaival együtt az üteg közelében egy emelvényen állt, éppen szembe találtak. A szerencsétlennek a lövés teljesen szétroncsolta az arcát és szörnyet halt. A szerencsétlenül járt embert Penglaonnak hívták és egy párisi bank brüsszeli fiókjának volt az igazgatója. Hozzá tartozói közül senki sem sebesült meg.

— **Felhívás.** Felkérték a következő sorok közlésére. Szíveskedjenek azok, akik a budapesti VI. kerületi községi felső kereskedelmi iskola tanulói voltak, az iskola fennállása alkalmából állásukat az igazgatósággal közölni. Lengyel Sándor, igazgató.

— **Rászakadt a part.** Szűts István szabadbattyáni lakos, az ottani kavicsbánya bérloje tegnap a bányában járt s kavicsfejtés közben a part rászakadt. Mire a törmelékét eltávolították, Szűts meghalt.

— **Megölte a villamos áram.** Ferkovics Márkus fuvaros Máramarosszigeten egy kidőlt villamososzlopot, mely az utat előtte elzárta, át akarta lépni és a drótot megfogta. Az áram Ferkovicsot megölte. Ferkovics két héttel ezelőtt nősült.

— **Gyilkos öngyilkos.** Lukics Szeptimláv nagyjécsai postamester régóta rossz viszonyban élt feleségével. Lukicsné tegnap Schuld Péternéval sétált, mire férje többször rálőtt. A lövések mindegyike talált és az egyik golyó Schuldnét is megsebesítette. Lukicsné haldoklik. Lukics a következményektől félve, agyonlőtte magát.

— **A Gyermekvédő Liga gyűjtése.** A belügyminiszter megengedte az Országos Gyermekvédő Ligának, hogy alapjának gyarapítása céljából hírlapokban közzétett felhívások, valamint gyűjtő-urnák és perselyek felállítására, nemkülönböztetve könyvecskéket utján az ország területén egy évig adományokat gyűjtessen.

— **Borzalmas vallomás.** A bordeauxi törvényszék előtt igen érdekes jelenet játszódott le. Egy Gran nevű, több ízben büntetett egyént nyilvános erőszak miatt egy évi börtönrre ítélték. Mikor az ítéletet kihirdették, Gran, aki előbb mindent tagadott, egyszerre beismerő vallomást tett és a következő megdöbbentő dolgokat mondotta:

— Igenis vétkeztem, de most már elég is volt az életből. Én megérdemeltem a halált, mert az utóbbi három év alatt tíz gyilkosságot követtem el!

Ezután elmondta az eseteket egyenként és hozzátette:

— Járjon csak utána főügyész ur, meg fogja látni, hogy igazat mondom!

— **Ki a legény?** A balazséri, jánosi és a kisbégányi legények hosszú idő óta haragosak egymásra. Tegnap a három falu legényei sorozaton voltak Beregszászon s midőn onnan hazatérőben Jánosi községbe érkeztek, összeverekedtek és verésre szurkálták egymást, majd azután kiki falujába ment. A kisbégányi legények otthon ismét összevesztettek s megbícskálták egymást, úgy hogy kilenc legény súlyosan megsebesült, köztük kettő a halállal vívódik, mert egyik a nyakán, a másik pedig a gyomrán szenvedett halálos szurást.

— **Felfüggesztett szakszervezet.** A fuvaros és szállító munkaadók egyesülete munkásaik szakszervezetének felfüggesztése következtében elhatározta, hogy önálló munkaközvetítőt állít fel, egyébként azonban munkásaik továbbra is megkapják mindazt, amit részükre a korábbi szerződések biztosítanak.

— **Letartóztatott tolvajok.** A rendőrség ma letartóztatta Világos Mihály, Burián József és Kocsis András napzámósokat, akik a kőbányai alsó pályaudvaron egy vasuti kocsit feltörtek és abból lisztet, burgonyát, meg kocsitengelyeket loptak el. A lopott holmit az utzáli árokban akarták elrejtteni, amíg kocsival elszállíthatták volna, de a pályőrök észrevették őket. A tolvajok erre elhajtattak, az örök azonban utolérték és átadták a betörőket a rendőrségnek. — Egy másik veszedelmes tolvajbandát is leleplezett ma a rendőrség. A banda tagjai Fábán Béla huszonegy éves hétszer büntetett üzleti solga, Horváth József négyszer büntetett, a főváros területéről kitiltott mérszázossegéd, Wallisch József kilencszer büntetett munkátalan ember, Rigó Róza cseléd és Krakovszky János cserapes voltak. A bünszövetkezet tagjai vásárlás ürügyével sorra járták a fővárosi üzleteket és amig válogattak, értékecsőbb holmikot csehtek el. Számos följelentés érkezett ellenük, mig tegnap a tolvajbandát elfogta a rendőrség. Csak Krakovszky-né szökött meg, akit a rendőrség nyomoz.

— **A tuberkulózis gyógyítása.** Kétkedőket is meggyőzni alkalmasak azon fényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél szérumoltásokkal érhetnek el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyult. A szérum ugyanis nemcsak az által fejt ki hatását, hogy a beteg szervezetben a kórokozó bacillusokat elpusztítja, hanem azt egy újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szérumkezelést alkalmazó dr. Harnat Gyula kimutatja, hogy az intézetben és inhalatoriumumban (Budapest, VI., Rákóczi-ut 82.) szérummal kezelt betegek fele gyógyul, negyede nagyban javul s negyednél meg kedvezően befolyásoltatik a baj.

— **Hirtelen halál.** A kelenföldi pályaudvaron ma délután négy órakor egy ötven év körüli ismeretlen munkás kinezési ember összeesett és meghalt. Tetemét a törvényszéki bonczatni intézetbe vitték. Kiletét nem sikerült megállapítani.

— **Halálozás.** Báró Pekete Aladár, a pozsonyi „Uri Klub” igazgatója, a pozsonyi mánásvilág egyik előkelő tagja 65 éves korában Pozsonyban meghalt. Özv. Dondon Elekne, szül. Merza Anna életének 67-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Kolozvároton.

Spindler János erdőőr, aki az 1848—49-iki hadjáratban a ruszkabányai nemzetőrököl alakított 24-ik honvédszázalóban végig küzdötte a szabadságharcot és a világi katasztrófa után Maderspáchékkal együtt elősegítette Bem, Guyon és Dembinszki menekülését az osztrákok elől, Ruszkabányán meghalt.

Özv. Hirschenhauser Hermína fővárosi szülészne e hó 11-én meghalt. Temetése e hó 14-én délelőtt 10 órakor lesz a rákoskereszturi izr. temető halottasházából.

Arnold Forster, volt angol hadügyminiszter meghalt.

x **Igyék naponta** ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobbban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

Nyilttér.

Provótban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajcsok rendelő-intézete

inhalatorium Bud pest, Rákóczi-ut 82. szám.

Tüdő-, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőcsenohurut kitűnő eredménnyel gyógyítanak inhalációkkal és szérumoltásokkal. Rendel: 11—12 és 2—4-ig.

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVÍZ

Franczia hólabdások.

— 40 frankos selyem alszoknya Fr. 2.50. —

Budapest, márczius 12.

Hogy egyes nagy külföldi cégek milyen eszközökkel dolgoznak, annak igen jellemző esete fekszik most előttünk. A párisi J. Rosset női divatáru cég ugyanis valósággal elárasztja hazánkat az u. n. hólapda szelvényekkel, melylyel selyem alsó szoknya vételére csábítja a hiszekegy és tájékozatlan hölgyközönséget. E czéltől a következő magyar nyelvű fölhívásokat küldözgeti szíjjel:

MAISON M. ROSSET
Csets, Jupons, Chemisettes
1, Rue Feydeau, 1
PARIS (2e)

40 Frankos selyem alszoknya
JÓTÁLLK HOGY TISZTA SELYEM
2 frank 50 centimért

„40 frankos selyem Alsószoknya Fr. 2.50 Ért? Hogyan lehetséges ez? Egyszerűen a Rosset Cég klienséinek együttműködése következtében. Olvassa Nagysád figyelmesen az alábbi magyarázatot és meg fog ezen ténnyről győződni:

Nagysád! Ohajt Kegyed csekély fr. 2.50 áron egy 40 frankot érő selyem alsó szoknyához jutni? Vegyen fr. 2.50 ért egy szelvényt, mely egy a Rosset Cég által kibocsájtott és négy ugyanannyit érő szelvényvel bír. „Bon“-ról lett lefejtve. Őrizzé gondosan a szelvényt, mert amint Nagysádnak czíme megküldetik a Rosset Cégnek, ezen cég Önnek fr. 10 utánvételt egy „Bon“-t küld, a mely hasonló azon „Bon“-hoz a melyről az Ön szelvénye lefejtetett. Ezen „Bon“ 4 szelvényvel bír és ezek mindegyike fr. 2.50 értéket képvisel. Ezen szelvényeket Nagysád eladja fr. 2.50 ért darabját, rokoni, barátnői vagy ismerőseinek és a 4-szer fr. 2.50 = fr. 10, mely Nagysádé marad, Nagysádat ismét birtokába helyezi a kiadott 10 franknyi összegnek. Mennyibe fog tehát kerülni ily módon a 40 frankot érő selyem alsó szoknya? Ugyebár csupán fr. 2.50 be, a mely összeget a saját szelvényeért fizette.

És mikor kapja meg Nagysád a 40 frankot érő selyem alsó szoknyát? Amint a Rosset Cég beszédte az Ön 4 vevőjének mindegyikétől (ugy mint az kegyveddel is történt) egy új négyszelvényes hon beküldése ellen a 10 frankot, illetve az utolsó incassótól számtott 14 napon belül.

Fontos tudnivaló: Amint valaki rokona, barátja, vagy ismerőseinek egy szelvényt eladott, jegyezze, fel a vevő pontos címét és küldje meg a „Bon“ számmal együtt a Rosset Cégnek, hogy ezen cég haladéktalanul megküldhesse a illetőnek tiz frank utánvételt a négyszelvényes új „Bon“-t. Van-e ennél egyszerűbb dolog? Vajjon kétezik-e urfölg, a ki gondosan és csinosan, de egyszerűsind takarékosan óhajt öltözködni, a ki ne bírná elhelyezni ismerősei között a 4 drb. 2.50 frankos szelvényt, a mi ellenében egy 40 frankot érő elegáns selyem alsószoknyára tehet szert. Magától értetődik, hogy a selyem alsószoknyát, amenyiben a vevő a fenti feltételeknek eleget tett, a Rosset Cég, minden költség és postadíjtól mentve (a vámilletéket kivéve) szállítja. Minden vevő tetszése szerint választhatja a selyem alsószoknyát a minták alapján, amelyeket a Rosset Cég rendelkezésére boosájt megjelölve egyszersmind a hátsó hosszát és derék-bőségét. Az esetben, ha a „Bon“ vevőjének sürgös szüksége volna egy 40 frankos alsószoknyára, és ez, még mielőtt eladhatta volna ismerőseinek a négy szelvényt, megküldhet a Rosset Cégnek 30 frankot, és a nevezett cég 14 napon belül díjmentesen szállítja a megrendelt 40 frankos alsószoknyát, három új „Bon“ kíséretében, az ismerősök között való elhelyezés czéljából.

Azon, úgyszólván fel-nem-tételezhető esetben ha a „Bon“ vevője nem tudott volna elhelyezni a 4 szelvény közül többet három szelvénynél, a Rosset Cég az illetőnek, egy az általa elhelyezett összeg értékének megfelelő (tehát ez esetben egy 30 frankos) selyem alsószoknyát szállit, természetesen bérmentve, a megmaradt eladatlan szelvény megküldése ellenében.

A kereskedelmi miniszter betiltotta a hólapda rendszerrel való megrendelés gyűjtést. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy az ilyen hangzatos felhívásoknak ne higgyen, mert mindenkor csak a maga kárát vallja.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az elvált asszony.

(Operette 3 felvonásban. Szövegét írta Leon Victor, zenéjét szerette Fall Leo. Színrekerült ma este a Király-Színházban.)

Az optimisták korán örültek az operette renaissanceának. Claude Terrasse egy-két sikere nem jelentette az Offenbach, Audran, Lecoqueriódusok visszatértét és Lehár diadalai nem hozták vissza a Strauss-, Mülöcker-időket. Beállott újra a pangás, amelyet alig élénkít egy-két tehetségesebb ember szereplése.

Fall Leo kétségtelenül a talentumosabbak közé tartozik. Van zenei tudása, van izlése, csak éppen egyénisége nincs. A zenéjében legalább nem fedezhető fel semmi olyan karakterisztikus, amelyről rá lehetne ismerni: ez Fall-muzsika. Offenbachot, Strausst, Suppét, Audrant, még az édeskés Lincke Pált is meg lehet ismerni néhány taktusáról, a szláv Lehár sem jelenhetik meg inkognitóban (a kozmopolita Lehár nagyon is), de Strauss Oszkáról, Eyslerrel, Fallról ezt nem lehet állítani. Zenéjük korrekt zene, izléses, jól hangszertelt, raffinált, csak nem lakad a szívből, hanem nagyon az agyból. Az operettzene-formák koresése közben lekalandoznak a könnyű muzsika utjáról és csak tanultsággal, rutinnal komponálnak. Osdinak és banálisnak mondják a régi kerin-göket, indulókat, kuplékat és amit teremtenek nem operettzene. Nem könnyed, nem melodikus, nem mindenki számára érthető, hanem bonyolult, komolykodó, szerintük: művészi fejlesztése a ré-gibb primitív formának.

Nagy hibájuk, talán legnagyobb hibájuk, hogy szövegüket nem tudják megválasztani és azután, amikor a kezükben a könyv, teljesen elszakadva a librettótól, olyan muzsikát írnak, amit a gyöngeszövegpillérek nem bírnak el. Silány, naiv szöveg és nagyratörő zene: nevetséges kontraszt, amely számíthat sikerre. A legszebb dal is csak úgy hát, ha kellő és méltó helyzettől sarjad.

Nem fölösleges megjegyzések ezek, mert a ma előadott szövegre, zenére, zeneszerzőre különösen illenek. Fall Leo a „Dollárkirálynő“-vel már szép sikert aratott nálunk és előreláthatólag hosszsan marad műsoron ez a darabja is, de nagy hirre egyikkel sem tudott vergődni, éppen a bevezetésben elmondottak miatt. Szívesen hallgatjuk egy képzett zenész formás, csiszolt, új csapásokat kereső zenéjét, elismerjük briliáns hangszertelő készségét, de magunkkal csak azt a pár szívből jövő, melodikus hangját visszük, amelyik igazi operettzene. A nagy gonddal és számítással szőtt zenei csipkék még ott a színházban szétfoszladoznak.

A szöveg rossz és szellemtelen. Afféle bécsi gyárimunka, persze ennek is a legsilányabb márkájú. Bécsben szöveget illetőleg rosszak a viszonyok, ott két-három ember kibérelte a piacot és ez a két-három ember nagyon, de nagyon ötlettelon. Fall Leonak például szállítottak egy urat, aki szereti a feleségét és akit öngyűlölete viszontszeret, de akitől mégis elválik, mert az ur egy ledér nőcskével utazott egy halokupében. A nagyiparos nem smuczig, néhány mellékkörülményt is szállit s ezek a dolgokat komplikálják (sőt kissé tulkomplikálják, mert a sok ostoba félreértés bohózatá formálja az operettszöveget). A végén persze rendbe jön minden és az elvált nő újra felesége lesz urának. Szívből kívánom nekik a boldogságot, csak volna mulatságosabb, ötletesebb a históriájuk. De a bécsi ezuttal direkt megkötötte magát és ha egy pár színész nem dolgozott volna derekasan, nagy szomorúság borult volna ránk, szegény hallgatókra.

De a színészek, igenis, jól dolgoztak. Friss jókedvvel álltak szolgálatába az ügynek és a perző előadásban enyhült a libretto sivársága. Pálmay

Ilka deczenzen, minden játékbéli finomsággal játszott meg egy szabad erkölcsű hölgyet. Művészi alakítás volt Medgyaszay Vilmáé is. Bájosan, poetikusan ábrázolt egy szerelmes asszonyt és gyönyörűen énekelte dalait. Pálmay és Medgyaszay tolettjei is feltűnést keltettek. Kisebb szerepében nagyon tetszett Harmath Ilona, akit egy kedvesen előadott belépője után zajosan megtapsoltak. A férfiak közül Szirmainak, Királynak, Papirnak, Borossnak, Simainak, különösen Némethnek volt nagy sikere. Láttunk három gyönyörű díszletet, amely a színház bőkezűségét és izlését dicsérte és láttunk gondos rendezést, amely Stoll Károly érdeme. A pompás fordításért, a zene alá kitűnően simuló versekért Gábor Andoré, a zenekar lendületes vezetéséért Márton Gézáé a pálma.

A közönség nagy jóakarattal fogadta a darabot és néhány könnyed, dallamos zeneszámmal zajos tapsokban tört ki, amelyek a felvonásvégeken megismétlődtek, lámpák elé szólítván a szereplőket. (U. D.)

(*) Opera. Feinhals Frigyes ma este folytatta vendégszereplését a „Don Juan“ czimszerepében. Ez a művésznek egyik legjobb szerepe. Játék, modor, fellépés és alak, pompás hajlékony, rokonszenves organum, mindez a művésznél tökéletes harmóniában egyesül. Így azután nem csoda, ha ennek a „Don Juan“-nak nemcsak a színpadon, de a nézőtérén is meghódolnak a női szívek. A művésznek ez az alakítása nálunk nem új. Éppen ezért telt meg zsufolóság a nézőtér: eljöttek azok, akik már látták és azok is, akik látni kívánták. A többi szereplők a régi, jeles „Don Juan“-ensemble tagjai: Vasquez, Berts, Szoyer, Arányi, Kornai és Dalnoki egytől-egyig kiválóan illeszkedtek a művészi keretbe. Arányit pedig valóságos külön ünneplésben részesítették. Gyönyörűen énekel, nagy áriája után perczekig tapsolták. — Ez alkalommal szóvá kell tennünk, hogy sem a zenekarban, sem az énekarban nem tapasztaljuk azt a fegyelmet, amelyet a művészi együttjátás érdekében szükségesnek tartunk. Ma este például a színpadhoz közelebb ülő fuvolás előadás közben a körmeit rendezgette. Vizsgálgatta kezeit a lámpánál és valóságos manővrözést vitt véghez. Ilyen és hasonló dolgokat sokszor tapasztalunk és nagyon helyesen teszi Mészáros igazgató, ha a fegyvelemsértések esetében szigoruan jár el. Az ő igazságérzéke közismert. Ő nem ismer más kötelességet, mint a munkát. Nem kíván senkitől egyebet, mint azt, hogy teljesítse kötelességét. És helyesen teszi, ha az igazgatói állásnak egész férfiasággal szerez érvényt. Ha pedig sztrájkolni tetszik valakinek, hát csak tessék sztrájkolni. Egy második sztrájk esetében az egész publikum az igazgató pártján lesz, különösen amióta kitudódott, hogy az 1908. évre vonatkozólag kitstrájkolt többletet három est alatt elsörözték és elmulatták az urak. Ha a művészi ambíció ezzel kielégítést nyer, hát csak rajta! e. a.

(*) Busoni Ferruccio. Végtelemül finom, mindent átérző lelke telesszöve megrezenő, érzékeny idegszálakkal. Apró zengések, föl villanó, elfutó melodikák, tört akkordjai valami messzire kóválygó harmóniának: beléütődnek és átsűrődnek rajta, mint egy muzsikát zengő lemezen. És harmóniák esendülnek meg rajta és dalok fakadnak ki belőle és énekek teremnek meg benne. Ilyen a lelke. Csupa finomság, csupa muzsika. És a lelkevel játszik. Beleviszi a játékába a maga külön átérzéseit, a maga erős, egyéni felfogását és belegyurja, belémuzsikálja a témába magamagát. Mindegyik akkordjában, mindegyik billentésében megrezeg a lelke és felharsan az ő diadalmas, nagy egyénisége. A tökéletes átérés jellemzi Busoni Ferruccio játékát. Amit játszik, az először megfogott és kidomborodik a lelkeben, mint ahogyan kidomborodik a zongoráján minden apró nuance,

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu url szabó-termek szállit mertek szerint, kifogástalan kelméből, többsz öri próbával.

prima munka.

Ármeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért
Felöltőt 30 „
Smoking-öltönyt (selyem béléssel) 35 „
prima munka. Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVARS,
Magyar-u. 3.
I. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 116-98.

minden elbujtatott szépség. A játéka valóságos plasztika, tele van előttünk eltűnő, kifejlődő dal-lamokkal, amelyeket hangsúlyoz és érvényre juttat a maga gyönyörű frazeológiájával. Ahol csak feleszám valami szépség, ahol csak megjelenik valami kis zenei idea: azt megkapja Busoni, diadalra viszi a hatalmas intelligenciájával, kiszélesíti az érzelmeket a forrongó, lobogó temperamentumával és megmámorosítja a hallgatóit. Amí szenvedést átéltem valaha, az újra végigvomaglott rajtám és újra éreztem minden gyönyörűséget, a mint előszingelte az ujjongó trilláit. És ennek az embernek, aki kiönti a lelkét, amikor játszik, szinte szédületes a technikája is. Robusztus erővel hangzanak fel a fortissimói, a trillái kristálytiszták, a billentése elsősorú, a passzázai biztosak és szálfnomak. Ezt a nagy technikát azonban nem csillogtatja, hanem alárendeli a feltétlen művészetének. Beethoven C-moll szonátájában mélyesen nemes felfogást juttatott kifejezésre; az adagiót széles tonusu, meleg kantilínával adta elő. Mégis a legnagyobb talán Liszt h-moll szonátájánál volt: tüzes, temperamentumos, pompásan frazeozó és nagy, nagyon nagy művész. A közönség percenként tapsolta ezt a számát, amit Busoni a Campanella csilingelő, érzelmes előadásával köszönt meg. A végén Chopint játszott: a h-moll szonátát, amelynek a lágy érzelmessége ott zokogott a zongora-húrjain. A közönség megértette a művészt és tomboló lelkesedéssel kényszerítette ráadásra. (d.)

(*) Az Operaházban holnap, szombaton *Cahier* Charles asszony, a bécsi udvari operaház művésznökének vendégfellépésével „Sámson és Delila” kerül színre. A közönség köréből felhangzott óhajlásra éneklő a művésznő ezuttal újból a Delila szerepét. Sámson — Lunardi, Dagon — Váradi S., Libmélék — Ney B., egy öreg zsidó — Szendrői, hímők — Kertész, első filiszteus Juhász, második filiszteus Kárpáth. Vezényel Márkus Dezső karmester, rendező Alszevgy K. főrendező. (Évi bérlet 50. rendes helyárak.) — Vasárnap premier lesz az Operaházban, amikor is a „Mesevilág” című balletet mutatják be. A Grimm meséiből vett szöveget Novák László, zenéjét Nedball Oszkár, koreográfiáját Guerra Miklós írta. A látványosságokban bővelkedő táncos mese díszleteinek és jelmezeinek készítése és összeállítása körül Spánny János szecsenikai főfelügyelő vezetése alatt Kármány Ágoston operaházi festő, Krisztofán József színpadi és Nische József világitási főfelügyelő buzgólkodtak. Az új darab iránt, amely különösen a gyermekvilágnak fog kedvező szórakozást nyújtani. A közönség körében igen nagy érdeklődés nyilvánul. Az első előadás maga a zeneszerző fog vezényelni, aki a szövegíróval együtt tegnap óta Budapestet tartózkodik. A balletből nem tartanak nyilvános főpróbát. Vasárnap este még Hubay Jenő „A cremonai hegedűs” eredeti dalművét adják, a főszerpekben Sándor Erzi, Takáts, Arányi és Várady S. fellépésével. (Évi bérlet 51. rendes helyárak.) Hétfőn ifjúsági előadásul „Hunyady László” kerül színre bérleten kívül olcsó helyárakkal.

(*) Hangverseny a királyi palotában. József főherceg és Augustia főhercegné lakásán tegnap este hangverseny volt, amelyre a fővárosi társaság egy részét látta vendégül a kir. hercegi pár. A hangversenyen, melyen az egész főhercegi család részt vett, M. Vernon D'Arnalle amerikai énekes adott elő több dalt. Az énekest Szikla Adolf, az Opera karmestere kísérte zongorán.

(*) A kékszakállu herceg. A Műbarátok Körében ily címmel olvasott fel *Pekár* Gyula egy tanulmányt a hírhedt Barbebleu legendájáról és igaz történetéről. A legendát illetőleg a kékszakáll ugyszólván egyszerre tűnik fel a spanyol Don Juan-nal a XV. század küszöbén és mindkettőnél a korszellem reakcióját szimbolizálják a troubadurok. Dante és Petrarca által diadalra emelt nő ellenében. Ők képviselik a férfigóg ellenzékét, boszuját az asszony szabadságharcának történetében. Ami a valóságot illeti, a mese eredetije tényleg élt, a XV. század elején Bretagneban egy daliás és vitéz francia marsall képében. Gilles de Rais bárónak hívták, fegyvertársa volt az Orleánsi szűznek, ki korának legműveltebb és legperverszabb nagyura. Alchimia révén eladta lelkét az ördögnek és azután nem hét feleséget, hanem 800 nőt és gyermeket pusztított el. Borzalmas póre csak nemrégiben került napfényre és oszerint 1440-ben égették meg harminczhat éves korában. Hatalmas, szép férfi volt, kinek a nép hite szerint eredetileg vörös szakállát az ördög változtatta volna utóbb acélos kékre. A bretagnei parasztok ma is mutatják még

várainak romjait, melynek belsejében ásatáskor most is temérek csonthalmazokat találnak. A rendkívül érdekes előadást mindvégig nagy figyelemmel hallgatta az egybegyűlt nagyszámu közönség.

(*) Márczius 15-ike a színházakban. A főváros színházai is kivesszik részüket a nemzet ünnepeiből, amennyiben hétfőn hazafias irányu és tárgyú darabok lesznek műsoron. Így a Vígyszínházban „Ocskay brigadéros”-t, *Herczeg* Ferencz történeti színművét, a Magyar Színházban pedig a „Császár katonái”-t, *Földes* Imre gyujtó hatásu darabját hozzák színre. A Vígyszínházi előadást ünnepi nyitány vezeti be, mely után *Győző* Lajos elszavalja *Balla* Miklós „Nagy idők tanui” című költeményét.

A Nemzeti Színházban márczius 15-én „II. Rákóczi Ferencz fogsága”, Szigligeti történeti drámája van műsoron. Ez alkalommal bucsuzik el a színház régi érdemes tagja, *Hetényi* Béla, aki Károly hesszeni fejedelem szerepét játszsa, a Nemzeti Színház közönségétől. *Zrinyi* Mónát *Jászai* Mari, *Rákóczi* Ferenczet *Bakó*, *Amáliát* Hegyesi Mari, *Kolonicsot* Gál, *Bercsényit* Szacsy, *Knitteli* Gabányi Árpád, *Longuevalt* Hajdu, *Lehmant* Mihályfy fogja játszani.

(*) Az Ujságkiadók Lapja márcziusi száma díszes külsővel és gazdag tartalommal jelent meg. A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének jogtanácsosa, dr. *Marton* Sándor a hirdető fél, a hirdetési iroda és az ujságkiadó egymásközi jogviszonyáról értekezik, míg dr. *Balkányi* Kálmán „Sajtó és kereskedelem” címen ír hosszabb értekezést. A lap közli az Ujságkiadók Szövetsége legutóbbi választmányi ülésének jegyzőkönyvét, a heteshizottság jelentését, azonkívül pedig számtalan érdekes tudnivalót a bel- és külföldi sajtóviszonyokról, eseményekről és újításokról. Az ujságkiadók e fontos orgánumát, mely az idén tizedik évfolyamába lépett, a szövetség jegyzője, *Lenkei* Zsigmond szerkeszti.

(*) A Ganzgyári Dalkör márczius hó 13-án, szombaton este fél 8 órakor a Budai Vigadó nagyszobájában *Müller* Károly karnagy vezetésével hangversenyt rendez. Közreműködik: *Háger* Lujza zongoraművész, *Gábrriel*, *Farkas*, *Haják*, *Mihálkovics*, *Handó* kamarazenetársulat és a 44-ik számú gyalogezred teljes zenekara. Hangverseny után táncz.

EGYESÜLETEK.

(—) A Budai Sakk-kör, mely a II. kerületi Társaskörben tartja összejöveteleit s mely e tél folyamán *Maróczy* Gézát is vendégül látta, most fejte le házi sakkversenyét. A versenyben tizenheten vettek részt s az első díjat 13½ egységgel *Juhász* Ödön, a sakkör gazdája, a második díjat 12½ egységgel *Szekely* Zoltán, a harmadik díjat 10 egységgel *Kozma* Dezső, s a negyedik díjat 7½ egységgel *Csáth* Gyula nyerte.

(—) A Magyar Elektrotechnikai Egyesületben *Orsovsky* István, a Magyar Villamossági Rézsvénytársaság mérnöke tartott bemutató előadást „Elektromosság a gyógyászatban” cím alatt nagyszámu közönség előtt. Az előadás végén többen felöltöztek s felhívták az érdekelteket arra, hogy a készülékeket, amelyek ma nagyrészt külföldről importáltak, lehetőleg itthon gyártsák.

FŐVÁROS.

(Uj tömegszállások. A főváros kerületi előjárói *Almády* Géza tanácsos, a közjótékonyági osztály vezetője elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen arról tanácskoztak, miként kellene és lehetne a főváros jóléti intézményeit fejleszteni és javítani. Az értekezlet előadója dr. *Raisz* Rezső tanácsjegyző volt. A főváros polgármestere a felveendő kölesön munkaprogramjában előkelő helyet biztosított ez égető kérdés megoldásának. Az értekezlet mindenekelőtt konstataulta, hogy a jelenlegi barakkok céljainak nem felelnek meg; ezeket tehát meg kell szüntetni. Minthogy azonban ez a mai viszonyok mellett keresztülvihetetlen, ideiglenes barakkok építésére volna szükség. Ezek a barakkok, az eddigiektől eltérően, szobakonyhából állanak és tömegszállás céljaira szolgálhatnak, de csakis azokban a kerületekben, ahol a lakások túlszűkösége miatt ebben az irányban kirívó szükség mutatkozik. Ilyenek az I. kerület, amelyben száz ilyen lakásra, a III. kerület, amelyben ugyancsak száz ilyen lakásra és a X. kerület, amelyben kétszáz ilyen lakásra lenne szükség. Szükségesnek mondotta továbbá a bizottság a járványbarakkok építését és pedig a budai részen egynek, a pesti oldalon pedig kettőnek felállítását. Az értekezlet a főszult az egy szoba-konyhából álló szegénylakások építésére helyezte és a kerületekben mutatkozó szükséghez képest a következő megosztást állapította meg:

Az I. kerületben 200 ilyen lakásra volna szükség, a III. kerületben 300-ra, az V. kerületben 500-ra, a VI. kerületben 600-ra, a VII. kerületben 600-ra, a VIII. kerületben 200-ra, a IX. kerületben 500-ra és a X. kerületben 200-ra. Szóba került az értekezleten a népszállókérdése is, amelyek a mai ágybérlek részére szolgálnának és ezéljük volna a ma divatos ágyrajrás megszűntetése, amely a közérkölesekre rossz hatással van. Kiserletképpen az I. kerületben száz férfi és száz nő részére, a II. és III. kerületben ugyancsak 100 férfi és 100 nő részére, az V. és VI. kerület és a VII. és VIII. kerület határára 400 férfi és 200 nő befogadására alkalmas népszállók építését határozták el. Igen sürögőnek találta az értekezlet új szegényháznak építését, amely az egész akciónak alapját képezi. Ezt a szegényházat, a rákoskereszturi dőlőben tervezik. Ezenkívül szükségesnek tartja az értekezlet a milléniumi esztendőben megpendített eszméhez képest két jötelepnek létesítését, az egyiket az V. kerületben, a másikat a VIII. kerületben óhajítja megépíteni az értekezlet. Az V. kerületi telep háromszázezer koronába, a VIII. kerületi telep 800.000 koronába kerülne.

Az értekezlet végül hozzájárult az ügyosztálynak a központi szegényügyi nyilvántartó felállításáról kidolgozott tervezetéhez. A tanácskozás eredményét a tanács elő fogja terjeszteni.

(A főváros középítési bizottsága ma délután *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnökle mellett ülést tartott, amelyben dr. *Seregi* Zoltán tanácsjegyző és dr. *Borvendég* Ferencz fogalmazó voltak az előadók. A bizottság vita nélkül hozzájárult a III. ker. Timár-utczának 2500, a Zátony-utczának 8200, a VI. ker. Szerecsen-utczának 104.000, a Teleki-tér északi oldalának és az Erte-utczának 22.000 koronával való rendezéséhez és az Úteg-utczának, a Gömb-utczának, a Lovag-utczának, a Csokonai-utczának csatornázásához. Az ügyosztály előterjesztéséhez képest javaslatba hozta továbbá, hogy a Díszégi és Villányi-ut által határolt telektömbbe bevezeti a vízvezetékét és hogy az Orecy-ut rendezésével kapcsolatban 38.000 koronával költséggel vízcsöveket fektessenek az Orecy-utban. A bizottság javasolta a tanácsnak, hogy *Salzer* Mór kávésnak adjon engedelmet arra, hogy a Gresham-palotában lévő kávéháza előtt elfoglalhassa a járdát. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a *Kissváltó*gyen a Birsalma-utca határolta területen az építési telkek kiterjedésének minimumát 300 négyyszögölre szállítsák le. Javasolta a bizottság, hogy a *Vezér-* és *Álmos-utczák* sarkán fekvő ingatlant 53.000 koronáért szerezze meg a főváros. A Belvárosi Takarékpénztár a Koronaherczeg-utca és a Kigyó-tér sarkán (a Párisi-ház helyén) tudvalevően fényes palotát fog építeni. A építési nivó körül eltérések merültek fel, aminek következtében *Devecsi* Ferencz műszaki tanácsos újabb tervet dolgozott ki. Ezt a tervet a bizottság jóváhagyólag tudomásul vette. Az új telefontömbpont céljaira az állam meg akarja vásárolni a fővárostól a *Német-utca* és *Mária Terézia-tér* sarkán levő telektömböt. A bizottság az ügyosztály javaslatához képest a telek árát következőképpen állapítja meg: A homlokzati rész négyyszögölenként 150 korona, a terjedék négyyszögölenként 230 korona és a teleknek a *Mária Terézia-térre* néző része négyyszögölenként 250 korona. A budapesti

Klisék

amelyek megjelentek az Egyetértés Vasárnapja ingyenes heti mellékletben

olcsón eladók

az Egyetértés kiadó-hivatalában

Értvös-utca 32.

közuti vaspálya társaság a Pálffy- és Tölgyfa-
utczák sarkán levő gépházat ki fogja bővíteni. E
célra szüksége van 30 négyszögöl területre. A bi-
zottság a terjedék Arát négyszögölenként 45 koro-
nában állapítja meg. Több kisebb jelentőségű ügy
elintézése után az ülés véget ért.

(A fertőtlenítő intézet ügye. A főváros ta-
nácsa tegnapi ülésében foglalkozott a központi
fertőtlenítő intézet berendezésének és működésé-
nek megvizsgálására kiküldött bizottság jelentésé-
vel. A közgyűlés tudvalevőleg Márkus Miksa bi-
zottsági tag indítványára orvos-bizottságot dele-
gált a fertőtlenítő intézet működésére vonatkozó-
lag felmerült vádak megvizsgálása céljából. A
tanács megnyugvással vette tudomásul a bizott-
ságnak lapunkban már ismertetett jelentését,
amelyet a szerdai közgyűlés elé fog terjeszteni.

(A ferencvárosi plébános választása. A
ferencvárosi új plébános választása dolgában már
megindult a mozgalom. A ferencvárosi külter-
mési kör tegnap látogatott ülésen, amelyen dr.
Springer Ferenc fővárosi bizottsági tag elnököl-
t, egyhangú lelkesedéssel Bán Sándor jelölését me-
lett foglalt állást és elhatározta, hogy a kerület
bizottsági tagjainak értekezletéhez ily értelemben
átír. Ma pedig a ferencvárosi katolikus hívek
ugyancsak dr. Springer Ferenc elnöklésével igen
látogatott értekezletet tartottak, amelyen a kül-
termi polgári kör határozatát lelkesen magukévé
tették. Siposs Ágoston fővárosi bizottsági tag, a
kerület segédlelkésze, ezuttal nem reflektál jelöl-
tésre és maga is készséggel támogatja Bán Sán-
dor megválasztását.

(Budavár visszavétele. Majdnem husz esz-
tendeig tartó tanácskozás után a tanács végre meg-
állapodott, hogy Budavára 1849. évi visszafoglalá-
sát hogyan örökíttesse meg méltó módon. A szer-
dai közgyűlés elé javaslatot terjeszt, amelyben azt
ajánlja, hogy a neveztes történelmi eseményt
Vágó Pál festőművészrel festessék meg. Javasla-
tában ezeket mondja:

A szabadságharc kiváló eseményének meg-
örökítése dolgában 1891. óta folynak a tanácskozá-
sok. Kihiratták a pályázatot is a festőművészek
között, de a pályázatoknak nem volt eredménye.
Végre a tanács megbizta a közoktatásügyi osztályt,
hogy Vágó Pál művészrel tárgyaljon a festmény
elkészítéséről. A művész a kép érdekében tanulmá-
nyokat folytatott s ennek eredményeképpen egy
nagyobb színes vázlatot terjesztett elő. A vázlat
egy a bizottságnak, mint a meghívott művészek-
értőknek nagyon tetszett és ez alapon javasolja a
tanács a közgyűlésnek, hogy a festmény kivitelé-
vel Vágó Pál festőművészt bízzák meg, még pedig
a következő feltételek mellett: I. Az olajfest-
mény nagysága körülbelül husz négyszögölméter
felületű. 2. A kép 1911. év végéig a fővárosnak ké-
szen átadandó. 3. A képről a művész a még folyta-
tott tanulmányok alapján a tett észrevételek lénető
figyelembévitelével módosított színvázlatot mutat
be 1909. év folyamán. 4. A kép tiszteletdíja
40.000 (negyvenezer) korona, mely összeg a követ-
kező részletekben volna esedékes: a) 2000 korona
azonnal; b) 5000 korona a fedezet iránt hozott
közgyűlési határozat kormányhatósági jóváhagyá-
sa után; c) 7000 korona a színes vázlat elfogadása
után; d) 13.000 korona az 1910. év folyamán; e)
13.000 korona a festménynek a főváros részére tör-
tént átvétele után.

(A hivatalos ügyiratok kezelése. Dr. Bárczy
István polgármesternek tudomására jutott, hogy
egyes hivataloknál az elintézés alatt álló vagy már
elintézett ügyiratokat aláírások megszerzése, egyik
hivatalból a másikba való átvitele, vagy egyéb
célból magánfeleknek átadják, sőt az is megtör-
tént, hogy az elintézés is maga az érdekelt fél
írta meg. A polgármester most szigorú rendeletben
megtiltja, hogy elintézés alatt álló vagy már el-
intézett ügyiratokat a hivatalok bármely czéltól
átadjanak a magánfeleknek.

Mulatságok.

** Magántisztviselők bálja. A szombaton tar-
tandó magántisztviselők bál rendező-bizottsága tegnap
este tartotta utolsó tanácskozást, amelyen beszámolás
történt a fényesnek ígérkező estély összes intézkedési-
ről. Örömmel vették tudomásul, hogy a fővárosi nagy
vállalatok és a pénzügyi, valamint a kereskedelmi világ
vezetői tetemes fellélesztéssel váltották meg jegyeiket s
így a bál pénzügyi eredménye szintén biztosítottak
tekinthető. A rendező-bizottság élén Hönig Dezső elnök-
kel minden intézkedést megtett, hogy a nagyközönség,
daczára a nagy látogatottságnak, az estélyen jól érezze
magát. A rendezőség ezuttal kéri a bálát látogató kö-
zönséget, hogy jegyét a bálbizottság irodájában (Erzsé-
bet-kürtút 49.) előre váltsa meg, nehogy a pénztárnál
torlódás álljon be. A rendezőség irodája szombaton egész
nap nyitva van, ahol a jegyek kiszolgáltatása történik
és esetleges tájékoztatókat lehet nyerni. Hogy pedig a

bál a kitűzött időbe megkezdhető legyen, a rendezőség
kéri a közönséget, hogy lehetőleg kilencz óra előtt ér-
kezzenek a helyszínre. Az ülésen bemutatott hölgytánc-
rendek, valamint az ez alkalomra szerzett táncdarab
osztatlan tetszést aratott. Minden jel arra vall, hogy a
szombati magántisztviselők bál egyike lesz a mostani
szezonn legsikerteljesebb estélyeinek.

TÖRVÉNYSZÉK.

A Kardos-bankok felszámolása.

Budapest, márczius 13.

A hírhedt Kardos-bankok ügyében javá-
ban folyik a felszámolás és a József- és Fe-
rencvárosi takarékpénztár r. t. csődtömeg-
gondnoka mindent megtesz, hogy a szerencsét-
len adósok elátkozzák ezt a bandát, amely any-
nyi szegény embert tett tönkre. Egyelőre az
elsőfoku bíróság felmentette a vádlottakat. A
tábla nem fogja ezt helybenhagyni. Itt súlyos
ítéletnek kell következnie, mert ha a tábla is
arra az álláspontára helyezkedik, hogy a Kar-
dos-fiúk, akik hónapokig börtönben voltak, ár-
tatlanok, akkor az a sok hitelszövetkezet és ki-
csebb takarékpénztár, amely teljesen könnyel-
műien kezeli a betevők pénzeit, ez által ugy-
szólván arra ösztönöztenék, hogy bünbe essék
és a betevők és a részvényesek pénzt elsikkasz-
sák és elprédálják. A tábla kötelessége, hogy
az egész Kardos-féle ügyet más szempontból
nézze, mert nem lehet tűrni, hogy néhány em-
ber összeálljon, bankokat alapítson, amelyek-
nek nincsenek alaptőkéik és fiktív — kimuta-
tott tőkékkel betevőket szerezzenek és ezeknek
a betevőknek a pénzeit azután könnyelmű-
módon elharácsolják. Nagyon érdekes az a körü-
lmény is, hogy a takarékpénztár tömeggond-
noka, dr. Marton Henrik ügyvéd, a csődtömeg
körül való költségeit olyan módon állítja elő,
hogy ez bizonyára nem fog szó nélkül maradni
és a csődválasztmányi tagok becsületére fog
homály esni akkor, ha ezeket a költségeket s
azt az egész eljárást, amelyet eddig Marton
Henrik végez, szó nélkül fogják tűrni. Való-
sággal az ügyvédi tisztesség kérdése ez és mint-
ha csak arra tendálna, hogy a tömeggondnok,
akinek egy kis udvari szobás irodája volt és
véletlen uton jutott ehez a csődtömeghez, olyan
dolgok és olyan ügyek utján szerezzen magá-
nak költségeket, amelyeket ő a tömegtől mi-
nden körülmények között megkap, akár meg-
nyer valamilyen pert, akár elveszt. Így pél-
dál a tömeggondnok talált a csődbe jutott ta-
karékpénztár pénztárában egy csomó váltót, és
anélkül, hogy megkérdezné, hogy azok milyen
eredetűek, anélkül, hogy megnézné, hogy azok
ellenértékét az illető fölvetette-e, vagy se, be-
perli a váltót és ha kell, tiszter is biztosítási
végrehajtást vezet csak azért, hogy a költsége-
ket a tömegnek felszámíthassa. Mert ha az
ügyvédi tisztesség azt parancsolná a tömeg-
gondnoknak, hogy utánna nézzen, vajjon az il-
lető váltónak ellenértékét a fél megkapta, vagy
se, akkor abból nem lehetne a költségeket föl-
számítani. De így, ha beadja a keresetet, ő
mindenesetre költségeihez jut.

Elég megszegényítő, hogy az ügyvédi ka-
mara nem léphet föl az egyes eseteknél erélye-
sebben, hogy legalább megbélyegezhesse azo-
kat, akik visszaélve az ügyvédi hatalommal
olyan módon iparkodnak maguknak vagyoni
előnyt szerezni, amiért más embert egyszerűen
becsüdnének.

§ Hlinka András bünei. Hlinka András, a
hírhedt pánszláv agitátor, aki rózsahegy plébános
korában a legféltelenebb módon izgatott a magyar
állam egysége ellen és aki értelmi szerzője volt a
csernovai véres zendülésnek, két rendbeli izgatási
bünpörben jogerősen el van ítélve. Az egyik ügyben
két évi, a másikban pedig másfél évi államfogház-
zat sujtotta a bíróság. Hlinka András, aki már bünt-
tetést megkezdte, most azt kérte, hogy összbün-
tetést szabjanak ki rája. A kir. Kuria ma Tarnai
János bíró előadásában két év és 9 hónapban álla-
pította meg az izgató plébános összbüntetését.

§ Monstre pénzhamisítási pör. A budapesti
kir. ítélőtábla Freureisz István tanácselnök ma
délelőtti hirdette ki a másodbíróság ítéletét abban
a monstre pénzhamisítási bünpörben, amelynek
fészke Pestvármegyé alsó részén volt. A pestvidéki

kir. törvényszék annak idején három hétig tartó
tárgyalás után Horváth Pált, Tumó Mátét és
Csipai Mihályt 6—6 évi, Csabai Istvánt, Szakál
Sándort, Tompai Tóth Istvánt és Podolai Józsefet
5—5 évi fegyházra, Kürti Istvánt 2 évi börtönre,
Vancsik Mihályt és Rabi Mihályt 1—1 évi börtön-
re, Pusztai Lajost, Darányi Istvánt és Kurucz
Istvánt 2—2 évi börtönre, Herczeg Lászlót, Weisz-
haupt Jánost és Fejes Andrást 8—8 havi börtönre,
Pusztai Lajosné 4 havi fegyházra, Tompai Tóth
Istvánnét 7 havi börtönre, Kurucz Istvánnét 1 évi
börtönre, Zskla Ferencet 9 havi börtönre, Csenka
Jánost 6 havi börtönre és Albert Pált egy havi
fegyházra ítélte. A budapesti kir. ítélőtábla Darányi
István és Kurucz István kivételével az első bíróság
ítéletét helybenhagyta. Darányi István büntetését
a tábla 2 évről egy évre, Kurucz István büntetését
pedig egy évről 8 hónapra szállította le. Az ítélet
ellen a védők semmisségi panaszt jelentettek be.

§ Rágalmazás. Pásztor Imre kereskedősegéd
három évvel ezelőtt Klein Géza szabadkai keres-
kedő üzletének alkalmazottja volt. Ebben a minő-
ségben visszaéléseket követett el s ezért főnöke,
Klein Géza sikkasztás miatt följelentette. A nyom-
ozást László Géza szabadkai rendőrkapitány foly-
tatta. A nyomozás azzal végződött hogy Pásztor
Imre beismervén bűnösségét, kártérítésként taka-
rékbetéti könyveket és váltókat, mintegy 1200
korona értékben, adott át Klein Gézának, aki erre
panaszát visszavonta s a rendőrség magánindítvány
hiányában megszüntette ezen ügyben a további el-
járást. Pásztor Imre a megszüntetés után meg-
bánta beismerő vallomását s azt, hogy anyagi kár-
pótlást is adott Klein Gézának. Most aztán azon
törekedett, hogy a takarékbetéti könyveket és a
váltókat visszaszerezze Klein Gézától. Először pol-
gári és büntetőpörrel támadta meg Klein Gézát,
azután pedig fegyelmi följelentést tett László Géza
rendőrkapitány ellen. A szabadkai törvényszék a
Klein Géza ellen indított 8300 koronás perben
László Géza rendőrkapitány s több tanúnak eskü
alatti vallomása alapján Pásztor Imrét 8300 ko-
rona keresetével jogerősen elutasította. Ezen elő-
zmények után az elkezeredett kereskedősegéd Buda-
pesten 1907. január hó keltezésű „Zsarolás kapitányi
segédlettel” czimű röpirében támadta meg Klein
Gézát, valamint a polgári perben szereplő tanu-
kat. A röpirat tartalma miatt a királyi ügyészség
a László Géza rendőrkapitány sérelmére elköve-
tett, hivatalból üldözendő rágalmazás sajtóvétsé-
geért perbe fogta Pásztor Imrét, aki ellen dr. Klein
Géza, Szilasi Fülöp és Venetianer Adolf is meg-
tették a följelentést, ugyancsak rágalmazás vétsé-
geért. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti bünt-
ető törvényszék esküdtbírósa Zsitvay Leó elnök-
lete alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. Ke-
serü Lajos kir. ügyész képviselte, a vádlott elpa-
nasolta, hogy ő ártatlanul került bünygyi nyom-
ozat alá Klein feljelentéseire s hogy meneküljön a
súlyos következményektől, rendezte ezzel az ügyet.
Hajlandónak nyilatkozott az inkrimált röpirat
rágalmazó tartalmáért a megsértett rendőrkapi-
tánytól és a többi panaszosztól bosszúját kéri,
mert belátja, hogy ezeket elkekeredésében igaztalan-
ul rágalmazta meg. Miután a panaszosok ezt az
elégítést nem fogadták el, a bíróság lefolytatta a
tárgyalást. Az esküdtzék bűnösnek mondotta ki
a vádlottat a négyrendbeli rágalmazás sajtóvétsé-
gében s ezért a bíróság öt négy hónapi fegyházra és
80 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott semmi-
ségi panaszt jelentett be.

§ Hazafiatlan prédikáció. Rendkívül érdekes
határozatot hozott a napokban a magyar királyi
közigazgatási bíróság Wlassics Gyula dr. elnöke-
lete alatt. A tényállás az „Ügyvédek Lapja” szerint a
következő: Egyik görögkeleti püspök panaszt emelt
a vallás- és közoktatásügyi miniszternek azon ha-
tározata ellen, melylyel az egy görögkeleti lelkész-
től jövedelme állami kiegészítését három év tartá-
mára megvonta. A nevezett lelkész ellen ugyanis
bizalmas feljelentés tételével a fészolgabirónál ha-
zafiatlan magatartása miatt, mert az pünkösdi má-
sodnapján a templomban, teljes egyházi díszben az
evangélium felolvasása után a néphez fordulva ha-
zafiatlan beszédet mondott a magyarokról. A mi-
niszter felhívása folytán a lelkész ellen meg-
indították a fegyelmi vizsgálatot, amelynek
során kitént, hogy a lelkész Eminescu román
költeményéből idézett egy versszakot, melyben az
áll: „Aki az idegeneket kedveli, a kutyák egyiké-
me annak szivét.” A szentszék, mint elsőfoku fe-
gyelmi bíróság a lelkész ellen az eljárást fegyelmi
vétség hiányában megszüntette, a vallás- és közok-
tatásügyi miniszter azonban a bepanaszolt görög-
keleti lelkésztől azz 1898. évi XIV. tez. 9. szaka-
szának 3. bekezdésében biztosított jogánál fogva az
állami jövedelmi kiegészítést megvonta. Emiatt
fordult most a püspök panaszszal a közigazgatási
bírószághoz, ez azonban a panaszt elutasította, in-
dokul azt Lován fel, hogy a lelkész abbéli csele-
kedetében, hogy istentisztelet alatt, prédikáció
közben, a fentebb közölt versszakot elszavalta,
a lelkészi álláshoz nem méltó súlyos erkölcsi vét-
séget és államellenes magatartást megállapítja.

SPORT.

() **A Testgyakorlók közgyűlése.** A Magyar Testgyakorlók Köre tagjainak élénk részvétele mellett tartotta meg ezidei rendes közgyűlését a Király-Bazárban levő helyiségében. Az elnöki megnyitót követően, amelyet Brüll Alfréd elnök tavollétében Röser A. Edvin tartott és melyet sokszor szakított félbe a közgyűlés zajos tetszésnyilvánítása, a múlt évi működéséről szóló jelentést olvasta fel Vida Henrik titkár. Miután ugy a választmányának, mint a számvizsgálóknak a felmentvényt megadották, a választásokra került a sor. Az elnökség közfelkiáltással történt megválasztása után egy 30 tagú választmány választott, amely a rákövetkező ülésén a következőképpen alakította meg a tisztkart. Titkár: Vida Henrik. Helyettes titkár: dr. Róz Imre; pénztáros: Trebitsch Ernő; ellenőr: dr. Schwartz József; szertáros: Spitz Zsigmond; háznagy: ifj. Háber Sándor; gazda: Goldscheider Miksa; jegyző: Holits Ödön; ügyész: dr. Bodori Gyula; kluborvosok: dr. Biró József és dr. Simon Gyula. — A vezetőség ezután is kéri a t. társaságot, hogy minden a kört érdeklő közleményeket IV., Ferenczicz-tere 3. sz. alá címezni szíveskedjenek.

() **Budapest birkózó-bajnoksága.** Vasárnap rendezte a Törökvs Sport-Egyet országos birkózó-versenyét Budapest székesfőváros bajnokságáért. A nevezések kitűnően sikerültek, amennyiben a leadott 32 nevező között ott találjuk Magyarországot legjobb birkózóit, s így a közönség oly küzdelmekben fog gyönyörködhetni, amilyenben csak ritkán van része. A verseny nivóját nagyban emeli az a körülmény, hogy az elnökségben hazánk legelső sportemberei foglalnak helyet, a védnökséget pedig dr. Bárczy István polgármester vállalta el. A főváros, a m. kir. államvasutak igazgatósága és a Magyar szentkorona országainak vasutas szövetsége értékes tiszteletdíjakat ajánlottak fel a bajnokoknak, ami a versenyzők ambícióját nagyban fokozza. A Törökvs agilis vezetősége mindent elkövet a verseny sportszerű lebonyolítása érdekében. A verseny a helyszínen (X., Kőbányai-ut 24, Hungária-körut sarok) kapható program váltása mellett tekinthető meg.

() **A magyar tornász-bajnokság.** A testedzés híveinek nagy gyönyörűséget fog okozni vasárnap a legjobb magyar tornászok érdekes vetélkedése. Ugyanis e napon dől el Magyarországon 1908—09. évi tornász-bajnoksága. A legkiválóbb kilenc versenytornász találkozása az egyéni bajnokságban és a hetes mintacsapatok bajnokságának kimenetele országsszerte nagy érdeklődést kelt. A Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége, mint a bajnokság kiírója, nagyszabású disztornázás keretében illesztette be a magyar tornabajnokság lefolyását, hogy a nagyközönségnek is szemléltetővé tegye a testgyakorlás alapvető ágazatának, a tornászatnak, művelő és a testi kultúrára nélkülözhetetlen hatását. A disztornázás a székesfővárosi tornaegyesületek legkiválóbb tagjaiból válogatott 60 tornász pompás gyakorlatokat fog bemutatni és a tornász-akadémia is — tekintettel a jelentkező 21 előtornász és művezető elismert képességeire — a program egyik fényes számának ígérkezik. A program könnyebb lebonyolítása érdekében a bajnokság kötelező gyakorlatait már délelőtt 9 órakor tartják meg, míg a szabadon választott gyakorlatokat az esti 6 órakor kezdődő disztornán fogják bemutatni a versenyzők. A versenyekben a bírói tisztelet Babel Rezső (OTE.), Bernáth János (Kaposvári TE.), Pogány Gyula (Pozsonyi TE.) és Szőke Elemér (Győri TE.) töltik be. A bajnoki disztorna a Nemzeti Torna Egylet (VIII. ker., Szentkirályi-utca 26. sz.) torna-csarnokában fog lefolyni. A disztornára és bajnoki versenyekre — délelőtti és délutáni érvényességgel — szóló belépőjegyek a helyszínen kaphatók a következő árban: fenntartott ülőhely (már csak korlátozott számban kapható) 2 korona; ülőhely 1 korona; állóhely 60 fillér; tanuló- és karzati jegy 30 fillér. A disztorna jövedelmét a szövetségi utazási alap gyarapítására fordítják.

() **A Wiener S. C. vasárnapi mérkőzése.** A M. T. K. ellen vasárnap szereplő Wiener Sport Club mérkőzése elé nagy érdeklődéssel néznek sportkörökben, mert ezuttal sport-politikai háttérrel is van a mérkőzésnek. A W. A. C. ellen Bécsben megalakult koalíciós párt ugyanis csak akkor lesz képes az alkalmi egyesülésnek érvényt szerezni, ha a hozzátartozó csapatok erőben felülmúlják a W. A. C.-ot vagy legalább is egyenrangúknak mutatkoznak. Első tűzpróbája lesz tehát a bécsi egyesülésnek a W. S. C. vasárnapi szereplése és így érthető, hogy legjobb erőit állítja össze a csapatban, hogy eredményhez jusson. A csapatösszeállítás, amely első szempillanásra is nagyon erősnek ígérkezik, a következő: Denhart — Gross, Krojer — Sax, Wackenraeutler — Schröder — Mayringen, Müller, Neubauer, Linsch, Schmieger.

A mérkőzés fél 3-kor kezdődik a millennáris pályán. Utána F. T. C. — M. A. C. bajnoki mérkőzése következik.

KÖZGAZDASÁG.

A Balkán-szerződések és a gazdák.

Budapest, március 12.

Annak a nagyarányú mozgalomnak, amelyet a Pesti Lloyd Társulat kezdeményezett a Balkán-szerződések tárgyában s amelyet az egész magyar ipari és kereskedelmi világ egyöntetűen támogatott, hamar támadt ellenakciója. A gazdaképviselek már az egész hét folyamán — folyosói és képviselőházi beszédekben és hírlapi közleményekben egyaránt — igyekeztek gyöngíteni az iparosok és kereskedők közérdekű fellépésének nagy súlyát s igyekeztek az agrárérdekeknek minél nagyobb előnyök biztosítani a balkáni szerződésekben. E cél szolgálatában állott ma az OMGE. választmányi gyűlése, melyen Pallavicini Ede örgróf elnökölt. A román és szerb kereskedelmi szerződések ügyében Rubinek Gyula igazgató tett nagy figyelmet, mel hallgatott előterjesztést, ismertetve a gazdasági társadalom állásfoglalásának történetét a vám- és kereskedelmi szerződések ügyében, kiemelve, hogy az egyenlő vámvédelem követelése a mezőgazdaság, az ipar és kereskedelem érdekében volt gerincze a követeléseknek. Majd megemlékezik a pártközi konferenciáról, mely a mezőgazdasági érdekeket védelmezte, részletes megokolás kapcsán előterjeszti a következő határozati javaslatot:

„Mondja ki az igazgató-választmány úgy is, mint a GEOSz. végrehajtó bizottsága, hogy küldöttségileg kéri fel a földművelésügyi minisztert, hogy a Balkán-államokkal folyó kereskedelmi szerződés tárgyalásoknál a magyar mezőgazdaság veszélyeztetett érdekeit kellő erővel vegye védelmébe, amely fellépésében feltétlenül számíthat az egész magyar gazdasági társadalom egységes támogatására. Különösen pedig az 1906. évi életbeléptetett védővámok érvényesítésének első sorban Magyarországon érdekében való biztosítása céljából a leghatározottabban tiltakozik a minimális gabonavámok, az állatok és állati termények vámjainak leszállítása, állatoknak, habár legeltetés címén való behozatala ellen. Felkéri végül a földművelésügyi minisztert, hogy ne csak állást foglaljon minden oly újabb egyoldalú gazdasági kedvezmények megadása ellen, amelyek a vámtarifánkban törvényileg biztosított vámvédelem egyensúlyát mezőgazdaságunk terhére egyoldalul megbontanák.“

A választmány elfogadta a határozati javaslatot s elhatározta, hogy küldöttség útján adja tudomására Darányi földművelésügyi miniszternek. A küldöttség délből egy órákor kereste fel Darányi Ignác földművelésügyi minisztert, hol örgróf Pallavicini Ede hosszabb beszédben ismertette az OMGE. álláspontját a Pesti Lloyd Társulat mozgalomával szemben s a gazdák bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította a minisztert, ki az üdvözlésre hosszasan válaszolt, melynek keretében igen érdekes kijelentéseket is tett. „Az a követelményt — ugymond — hogy élő állatok a Balkán-államokból semmi ürügy alatt ne engedtesenek, jogosnak tartom. Ezen megállapodásunkhoz feltétlenül ragaszkodnunk kell, mert a hazai állatállományt nem engedhetjük veszélyeztetni akkor, midőn nagy áldozatok árán és nagy fáradsággal a téren kedvező állapotokat létesítettünk és ezáltal a napról-napra fontosabbá váló állattenyésztés fejlődésének és emelkedésének alapját megvetettük. Azt a továbbmenő követelményt azonban, hogy a szomszéd Balkán-államokból származó állatoknak leragott állapotban levő behozatala élő is merően zárkózzunk el, — minden szempontból lelkiismeretesen mérlegelve — fenntarthatónak nem vélem. Magyarország földrajzi helyzete e kérdésben a politikai szempontokat is belekeveri. És e szempontok nem engedik, hogy ezen szempontok alól teljesen emancipálhassuk magunkat; legutóbb is a román szerződésnél az előzékenység lehető hátráig elmentünk; de abban igazat adok önöknek, hogy súlyos viszonyok között levő mezőgazdaságunk létfeltételei a politika változó esélyeinek szolgálatába nem állíthatók. Ami engem illet, akár itt le-

szek, akár nem, — én a magyar mezőgazdaság szolgálatában állok és maradok. (Lelkes éljenzés és taps.)

A küldöttség nagy figyelemmel hallgatta a miniszter beszédét s lelkesen megéljenzte. Az éljenzés lecsillapulta után örgróf Pallavicini bucsuzott el a küldöttség nevében a minisztertől.

Az O. M. G. E. elnökválasztása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ma délután örgróf Pallavicini Ede elnökle alatt tartott ülésén Jeszenszky Pál ügyvezető titkár mutatta be gróf Károlyi Mihály levelét, melylyel a reá esett elnöki választásáról lemond, ami új elnökválasztó közgyűlést tesz szükségessé, javasolva, hogy ezen elnökválasztó közgyűlés április hónap 25-ikére tüzessék ki. Gróf Desseffy Aurél utal arra, hogy kérdésessé tétetett a tanács elnökjelölő joga, ezért tisztázandónak tartja a jelölés kérdését. Örgróf Pallavicini Ede nézete szerint a választás teljesen szabad és így legfőbb értekezlet van erre hivatva, mert a jelölés sem a tanács, sem az igazgató-választmány ügykörébe nem esik. Kállay András szerint a közgyűlésnek kellene jelölőbizottságot küldeni. Laehne Hugó szerint az ügyrend értelmében a tanácsnak van a jelölő joga, ha ez nem él vele, az igazgatóválasztmány hivatott a jelölésre. Hammersberg Leó, Kodolányi Antal felszólalása után megállapodik az igazgatóválasztmány abban, hogy jelölő értekezlet hívassék egybe s ennek az értekezletnek egybehívására gróf Desseffy Aurélt kéri fel.

Egy sertésnagyvágó cég fizetéképtelensége. Perlesz József és Társa budapesti sertésnagyvágó cég, amely husz év óta áll fenn és amely egyike az ország legnagyobb üzemi vállalatának, bejelentette fizetéképtelenségét és moratóriumot kért hitelezőitől. A cég fizetési zavarainak legfőbb oka a beállott rendkívül kedvezőtlen konjunkturákban és az üzemen nehezülő súlyos terhekben rejlik. A cég évenként mintegy 70—80 ezer sertés dolgozott fel, ami 14—16 millió korona értéket képvisel. A főváros tanácsa, méltányolva a cég nagy közgazdasági tevékenységét a budapesti sertés-piaczon, mindenkor a legnagyobb előzékenységet tanúsította a vállalattal szemben. A hitelezők egyhangulag hat heti moratóriumot adtak a cégnek, attól a szemponttól is vezéreltetve, hogy a vállalat megszűnése esetén a szalonja- és zsirkereskedelem, amelynek most Budapest a gócpontja, Bécs felé terelődne.

A Hitelbank új cégvezetője. A Magyar Általános Hitelbank nemrégiben Leichmann Jenő társulati tisztségviselőt cégvezetővé nevezte ki, amit már a cég hivatalból is bejegyezték.

Felolvasás a román birtokpolitikáról. A Magyar Társadalomtudományi Egyesület ma délután folytatta a Köztelek dísztermében birtokpolitikái ankétjét. Az ülésen Gál Jenő főrendiházi tag elnökölt. Janesó Benedek olvasta fel Románia birtokpolitikája című tanulmányát. Felolvasó először Románia birtokmegosztási viszonyait ismerteti, konstatálván, hogy azok egészségellenek, amennyiben a nagybirtok Európa egyetlen államában sem lép fel oly koncentrált alakban szemben az alig létező középbirtokkal és a végtelenül elaprózott, aránylag csekély kisbirtokkal. Előadja az 1907-iki parasztlázadást előidéző okokat és végül ismerteti azokat a legújabb agrárpolitikai reformokat, amelyekkel ezt a helyzetet megjavítani akarják, amelynek nagy része volt az 1907-iki parasztlázadás előidézésében.

Az Angol-Osztrák Bank mérlege. A főtanács mai ülésén megállapította az 1908. évre szóló zárszámadást. Az erre vonatkozó adatok a következő összegeket tüntetik fel. Az 1908. üzletév bruttónyeresége 11,299,197.57 K, melyből levonva az összes költségeket és kiadásokat, valamint az alkalmazott nyugdíjalapjához való alapszabályszerű 163,907.12 K hozzájárulást, 5,349,559.85 K tiszta nyereség mutatkozik. Az 1909. április 5-ére összehívott közgyűlésnek javasoltnak fog, hogy a főtanács alapszabályszerű jutalékának levonása után fennmaradó 5,167,170.04 K összegből részvényenként 16 K, azaz 4,000,000 K osztalék fizetessék, 400,000 K a tartalékalapba helyeztessék és a még fennmaradó 767,170.04 K új számlára vitessék át.

Felolvasás az iparról. A Fővárosi Kereskedők Egyesületében Moiret F. Ödön fővárosi gyáros érdekes előadást tartott az iparról, melyben ismertette mindenképp az ipar államos történetét, majd a magyar iparfejlesztés történetére tér át

és azokat a feltételeket fejtegette, amelyek mellett ipari fejlődésünk fokozódása várható. Buzdító szóval fordult a kereskedőkhöz, kérve őket, a magyar ipar iránt való fokozottabb érdeklődésre és érdekes példákban illusztrálta, hogy a külföld egyes ipar-államaiban az iparfejlesztés előző korszakaiban a kereskedők milyen áldozatokkal siettek az ipar támogatására. Az érdekes előadást a nagyszámú egybegyűlt lelkesen megtapsolták.

A hajózási kartell ellen. A hajózási társulatok érdekszövetsége és a gabonakereskedők között felmerült ellentétek kiegyenlítése céljából megindult tárgyalásokat tegnap folytatták. A tegnapi értekezleten csak a hajózási vállalatok vettek részt. A Dunagőzhajózási Társaság részéről Eskenásy Éliás és Csatáry Frigyes udvari tanácsos, igazgatók, Weisz Károly, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatója. A tárgyaláson megállapították, hogy a Dunagőzhajózási Társulat ellen megindított mozgalom tulajdonképpen az összes hajózási társaságok által megállapított üzleti szokások ellen irányult s ennél fogva csak a hajózási kartell változtathat ezeken a megállapodásokon. A gabonakereskedők is erre az álláspontra helyezkedtek s a hajózási társulatok megbízottaival közös értekezletre ülnek össze, amikor is a fenforgó ellentétek kiegyenlítését fogják tárgyalni. A hajózási társulatok nem zárkoznak el az elől, hogy a gabonakereskedők némely mellányos kívánságait figyelembe vegyék, ami egyáltalában elő fogja segíteni ennek az áldatlan ügynek békés elintézését.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védelem a következő fizetési képtelenségeket közli: Inokai Tóth Lajos szabó hagyatéka és özvegye, Inokai Tóth Lajosné, Arad; Pavlovics M. Szaniszló, kereskedő, Belgrád; Cohar M. Ábrahám, kereskedő, Belgrád.

Állami kedvezmények. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök hozzájárulásával az 1907. évi III. t. cz. 1. szakaszában meghatározott állami kedvezményeket a „Vasútyjár r. t. Sopron—Graz” cégnek Sopronban létesítendő acél és lágyvasöntő ipartelepe részére az üzembhelyezési napjától számított 15 évre előzetesen biztosította, valamint ugyanezeket a kedvezményeket az *Első magyar vitorlavászon-, len- és jutagyár Klinger Henrik* pozsonyi cégnek Verbitz községben létesített szövővállalata részére az 1908. évi június hó 27-étől számított öt évre meghosszabbította.

Előadás a lipcei vásárról. Az ideai lipcei vásárról tartott előadást az Országos Iparegyesületnek tegnap este tartott ülésén Resofszy Béla kereskedelmi muzeumi levelező. Ismertetése során mindenekelőtt a vásár történeti fejlődését vizsgálta s azt a szívs küzdelmet és áldozatkészséget, a melyet Lipse városa és az ottani kamara a vásárok megtartása és fokozatos fejlesztése érdekében kifejtett. Indítványozza, hogy a kereskedők által nálunk kezdett tavaszi vásárt, a Balkán államokra való tekintettel, egyes osztályaiban idővel nemzetközivé kellene kifejleszteni. Az előadást élénk tetszéssel fogadták.

Visszaélés az iparfejlesztéssel. Mióta Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter azt a nagyarányú iparfejlesztési politikát inaugurálta, amelynek gyümölcsei máris jelentkeznek, természetesen — különösen vidéken — megcsik az, hogy érdemtelten esik a jótétemény, vagy hogy visszaélnék a kapott segélyvel. Ilyen eset történt a múlt évben is, amikor egy győri bádgosmester — a kisipar támogatása czimén — gépegélt kért és kapott a kereskedelemügyi minisztertől, olyan iparcikkek készítésére, amelyeket eddig külföldről hoztak be. Kiemelendő, hogy a bádgosmester kérelmét a győri ipartestület bádgos szakosztálya támogatta. Az államilag kedvezményezett bádgos azonban az adományozott gépeket nem a külföldi iparcikk készítésére használta fel, hanem közönséges kánnak és más versenyárak tökéletesebb és gyorsabb készítésére. Mikor pedig szaktársai ezért kérdőre vonták, egyszerűen kikaczagta őket. Erre az ipartestület bádgos szakosztálya nagytanácsot rendezett, amelyen kimondta, hogy az ipartestület és az iparkamara révén felkéri a kereskedelemügyi minisztert, hogy a kedvezményképp adott gépeket vonja vissza az illető iparostól. A kereskedelemügyi minisztériumban a kérdés meglehetősen komoly dióként jelentkezett, mert az adományozott gépek miként való felhasználásának állandó ellen-

őrzése teljesen lehetetlen, de czéltalan is, mikor azok használati korlátozásának az észszerűség állja útját.

Divatkiállítás Londonban. London egyik kiállítási csarnokában, a Royal Agricultural Hallban június—július havában divatkiállítást rendez egy lapvállalat, a „Daily Mirror”. A kiállítás célja, hogy mindent bemutasson, ami a női divathoz tartozik, ruhát, toilettécikköket, ékszert egyaránt. Jellegére nézve a dolog természetéből folyólag tulnyomóan angol lesz ugyan, de idegen czégek is, ha jelentkeznek, résztvehetnek rajta. Ezeknek a kisebb speciális kiállításoknak, mint a tapasztalat mutatja, Londonban főként az eladás szempontjából van nagy jelentőségük, miért is az angol czégek szívesen vesznek részt rajtuk. Aránylag olcsó díjak a kiállítókat nem terhelik meg és nagy előnyük, hogy egy-egy elterjedt lapnak reklámja valósággal ingyen áll rendelkezésükre.

Ipari válság Skótszországban. Skótszországban — jelentik lapunknak — komoly válság támadt, amely a szénbányászat, vasipar és a rokoniparok munkásainak ezreit fogja kenyerétől megfosztani s több száz millió fontra rugó tőkét fog közvetlenül érinteni. Ez a válság abból támadt, hogy a Caledonian, North British, Glasgow és South Western vasutársaságok kijelentették, hogy február 1-től kezdődőleg veszteglési illetékeket fognak szedni vagonjaik után. Nagybritannia vasutai ugyanis újabb időkben az adminisztracionális költségek apasztására irányuló politikát kezdenek követni s a fenti határozat is ennek a politikának a kifolyása. A költségeket minden áron csökkenteni akarják. Az utóbbi időkben több nagyrésztvényes figyelmeztette a vasutak igazgatóságait arra, hogy a vasuti kocsiknak a szénbányatulajdonosok, kiviteli czégek, vasgyárosok és más nagyiparosok által való visszatartása révén a vasutak tetemes veszteséget szenvednek. A vasuti kocsikba mintegy 10 millió font sterling van befektetve, mely összegnek kamatja teljesen elvesz, miután az említett vállalkozók ingyenes áruaktáráknak tekintik a vagonokat. E körülményből kifolyólag a fentemlített vasutak igazgatóságai körlevélben közölték a vállalkozókkal, hogy a vagonok berakására és kirakására csak egy napot engedélyeznek s minden további napért vagonokért (12 tonnánként) 1 sh. 6 d. veszteglési illetéket számítanak fel. A nagyiparosok ebben az intézkedésben nemcsak azt a nagy veszteséget látják, amelyet tényleg szenvedni fognak, hanem egy régi privilegium visszavonását is fájlatják s azt hiszik, hogy az új intézkedéseket már praktikus okokból sem lehet keresztülvinni.

A szénbányatulajdonosok azt mondják, hogy bányauzemüknek egynapos alapon való berendezése ki van zárva, a vaskohók tulajdonosai pedig hir szerint elhatározták, hogy üzemüket teljesen beszüntetik, ha a vasutak említett elhatározásukat tényleg megvalósítják. Néhány szakkbavágó nagyiparos és kiviteli cég már értesítette is munkásait, hogy február hó végén tul aligha lesz szükség rájuk.

A nagy vas- és acélgyárak elhatározták, hogy üzemüket beszüntetik, ha a vasutak tényleg csak a fentemlített feltételek mellett adnak vagonokat s a vasutársaságok által bemutatott új szerződéseket, amelyek a vagonok igénybevételére vonatkoznak, egytől-egyig visszautasították.

A skót vasutak akciója azért fontos, mert új politikájuk sikere esetén az angol és az irországi vasutársaságok is követni fogják példájukat. E rendkívül fontos ügyben az érdekelt felek értekezletre gyűltek össze a kereskedelemügyi minisztériumban, mely értekezleten több magasrangú tisztviselő is résztvett. Az értekezlet eredménytelenül végződött, mert a vasutak nem engedtek kitételeikből s mert az érdekelt vállalatok éppen érdekeik elágazásánál fogva nem léptek fel egyetértőleg a vasutakkal szemben. Tennant einik és képviselő indítványára mindössze abban egyeztek meg, hogy minden iparág, amelyet a kérdés érint, bizottságot választ, amely az érdekelttől megtudakolja, hogy milyen feltételek mellett lehetne valamelyes megegyezést létesíteni. Meglehet, hogy az ekként egybegyűjtött adatok alapján mégis csak meg fognak egyezni a vasutakkal.

Sok skótszági gyáros azonban már is kimondta, hogy a kérdés tisztázásáig nem veszi igénybe a vasuti vagonokat, minek folytán ma mintegy ötvenezer vagon áll üresen. Több vállalkozó maga akar vagonokat építtetni, hogy ne függjön a vasutól, de kérdés, hogy a vasutársaságok elfogadják-e ezeket a vagonokat s beveszik-e a forgalmukba? Szóval, a modus procedendi-t eddig még nem találták meg. A kitért háborúnak következménye már is érezhető, mert tizenöt ezer munkás vesztette keresetét s rövid idő múlva még huszonezer marad munka nélkül, ha az érdekeltek nem tudnak megegyezni. A csapást a vas- és acélipari munkások és a szénbányák munkásai érzik a legjobban.

Az iparvállalatok azzal akarnak a vasutársaságoknak kellemetlenséget okozni, hogy nyersvas- és haematitcsúszógletüket napról-napra szállíttatják, holott annakelőtte egy hétre valót hozattak egyszerre. Ez az eljárás annyi mozdonyt vesz igénybe, hogy néhány héten belül nem lesz elég mozdony az áruk továbbítására.

Szesztermelésünk. A magyar korona országainak területén ez év február havában való szesztermelésről és szeszforgalomról szóló ideiglenes kimutatás adatait a „Budapesti Tudósító” a következőkben közli: A hivatalos megállapítások eredménye szerint termeltek 107.120 hl-t (a múlt év ugyane havában elért eredményhez képest 17.231 hl-rel kevesebbet). Szeszfőzőkből, szabadraktárakból nyilvánított szeszfinomítókban és szabad szeszraktárakból elszállítottak: A fogyasztási adó lefizetése mellett 52.742 (—10.701) hl. kontingenst és 236 (—2851) hl. exkontingenst, összesen 52.978 (—13.552) hl-t. A fogyasztási adóval terhelten: a) a vámvonalon való kivitelre 128 (—261) hl. exkontingenst; b) másnemű adómentes felhasználásra 2954 (—290) hl. kontingenst és 7565 (—2458) hl. exkontingenst, összesen 10.519 (—2748) hl-t.

Az államvasutak tarifaemlése ellen. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének tegnap tartott ülésén mélyreható tanácskozás indult meg a gyáripar legaktuálisabb kérdése: az államvasutak tervezett tarifaemlése felett. Jellinek Lajos ismertette az eddigi tervezeteket, azoknak pénzügyi és gazdasági következményeit, továbbá bemutatta azon tárgyalások anyagát, amelyet a szövetség egyrészt az államvasutakkal, másrészt pedig minden egyes iparággal külön folytatott. Az igazgatóság tagjai közül Hatvany-Deusch Sándor alelnök, Tolnay Lajos, báró Herzog Péter, Surányi Béla, Hatvany József, Thaly Zsigmond és Weisz Manfréd adták elő megokolt észrevételeiket, amelyek alapján a szövetség megjelölte ama legmesszebb menő határokat, ameddig egyes iparágak a tarifaemlést elbírhathatják s az elnököt, ügyvivőt igazgatót és Jellinek előadót megbízták ez alapon a további tárgyalások folytatásával, amelynek eredményét a szövetségnek márczius 18-án tartandó nagyválasztmányi ülése elő fogják terjeszteni.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1909. évi február hóban 16545 ajánlat 13321346 kor. 07 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1438 kötvény 12646014 korona 56 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 3347 ajánlat 30633692 korona 76 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 2832 kötvény 25557296 korona 09 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1909. január elseje óta bejelentett károk összege 1609038 korona 62 fillér rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1907. december hó 31-én 125445 kötvény után 917014396 korona 99 fillér tőkét és 1790397 korona 62 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 264156557 korona 24 fillér van tartalékba helyezve. Az 1907. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 15345532 korona 04 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 899042935 korona 20 fillért tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréslépés elleni biztosítási osztálynál ugyan-ezen hónapban 103 káreset jelentett be 23.113.41 K. összeggel, f. évi január 1-je óta 104 káreset 55.557.00 korona összeggel került bejelentésre.

DIABOLO!

Legjobb óvszer férfiaknak és nőknek!

Orvosilag ajánlva: Artalmatlan! Vegytiszt! Felülnél megfelfűtött! Sterilizált! Egy üveg (tartalmaz 6 adagot) 3.50. korona. Két üveg (tartalmaz 12 adagot) 6.— korona.

Egyedüli főraktár:

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi
rendelő-intézet Budapest, IV., Kossuth Laos-utca 8. főlem.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 12.

A készáru piacra ma nyugodt volt a hangulat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de arra még sem voltak hajlandók, hogy jobb árakat is fizessenek. Mivel másrészt az árubirtokosok sem firszirozták a dolgot, nehézkösen indult az üzlet és később sem nagyon élénkült. Mindössze mintegy 16000 q buza kelt el, változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 28.90 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27.60 korona 75 kilós szerémségi buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs csendes, tengeri szilárd, zab és árpa, valamint korpa változatlan. Forgalomba került: 200 q rozs 20.40—20.50 koronás áron, 100 q árpa 17.70 koronás áron, 200 q zab 17.80—17.90 koronás áron. A határidőpiacon szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg az üzlet, kezdetben különösen az áprilisi buza sürgősen volt keresve, minek folytán gyorsan és nem is jelentéktelenül emelkedett, később azonban realizálásokra erősen csökkent, de végtére megint meglehetősen javította az árfolyamát. Októberi buzára nézve esendesebb volt az irányzat és így eme cikk árfolyama csak szűk keretben ingadozott, míg a májusi tengeri kezdettől végig szilárd irányt követett, előbb jól tartotta, később mérsékeltén javította az árfolyamát. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza hat fillérrel, a májusi buza tíz fillérrel, az októberi buza tizenkét fillérrel, az áprilisi rozs nyolcz fillérrel, az októberi rozs négy fillérrel, az áprilisi zab szintén négy fillérrel, a májusi tengeri nyolcz fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	27.45—28.05	79	28.—28.50
"	76	27.65—28.25	80	28.15—28.60
"	77	27.85—28.35	81	28.40—28.80
"	78	27.85—28.35	82	—
Fejérmegyei	75	27.30—27.60	79	27.65—28.20
"	76	27.50—27.85	80	28.—28.55
"	77	27.65—27.95	81	—
"	78	27.65—27.95	82	—
Pestvidéki	74	27.35—27.65	78	27.70—28.10
"	75	27.55—27.90	79	27.80—28.25
"	76	27.75—28.10	80	27.95—28.50
"	77	27.55—27.90	81	—
Bácskai	74	27.80—28.25	78	27.80—28.25
"	75	27.90—28.40	79	27.90—28.40
"	76	27.40—27.85	80	28.15—28.45
"	77	27.60—28.05	81	—
Rozs I-rendű új középminőségű új	—	—	—	20.85—21.—
Árpa I-rendű	—	—	—	20.70—20.80
II-rendű	—	—	—	17.80—18.05
Köles	—	—	—	17.30—17.60
Zab I-rendű	—	—	—	17.90—18.85
II-rendű	—	—	—	17.50—17.80
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.80—15.10
Korpa	—	—	—	12.35—12.40

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 200 q 80 k. 400 q 80 k 28.90 K, 400 q 79 k 28.80 K, 500 q 79 k 28.90 K, 100 q 79 k 28.80 K, 200 q 79 k 28.60 K, 100 q 79 k, 100 q 80 k 28.80 K, 600 q 78.7 k 28.90 K, 150 q 78.5 k 28.50 K, 100 q 77.5 k 28.20 K.
Pestvidéki: 200 q 80 k 28.35 K, 100 q 78 k 28.40 K, 100 q 77 k 28.30 K, 100 q 77 k 28.20 korona.
Fejérmegyei: 200 q 78 k 28.30 K, 100 q 78 k 28.30 K, 300 q 76.5 k 28 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 78 k 28.25 K, 300 q 77.5 k 28.30 K.
Szerémségi: 100 q 75 k 27.60 K.
Bácskai: 100 q 79 k 28.70 K, 1000 q 77.6 k 28.40 K, 200 q 77.5 k 28.35 K, 500 q 77.5 k 28.35 K, 1320 q 77.4 k, 800 q 77.4 k 28.20 K, 3500 q 76.8 k 28.20 K, 100 q 75.5 k 27.80 K.
Kalocsai: 2000 q 76.5 k 28 K.

Raktári: 620 q 75.4 k 27.80 K.
Dunai: 450 q 76 k 27.80 K.
Rozs: 100 q 20.40 K, 100 q 20.50 K kpf. par.
Zab: 100 q 17.90 K, 100 q 17.80 K kpf.
Takarmányárpa: 100 q 17.70 K kpf. par.
Luczerna: 25 q 98 K ab Budapest.
Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.81—13.83—13.75
Buza májusra	13.53—13.55—13.51
Buza októberre	11.33—11.32—11.36
Rozs áprilisra	10.43—10.42
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	8.80—8.79
Tengeri májusra	7.56—7.59
Tengeri júliusra	7.74—7.75

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.77—13.78
1909. májusi buza	13.52—13.53
1909. októbert buza	11.37—11.38
1909. áprilisi rozs	10.45—10.46
1909. októberi rozs	9.47—9.48
1909. áprilisi zab	8.79—8.80
1909. májusi tengeri	7.61—7.62

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 10-től 1909. márczius 11-ig.

	Érkezett	Elszállított
Buza	6142	1810
Rozs	1062	1028
Árpa	1112	1028
Zab	420	3055
Tengeri	623	200
Liszt	102	22273
Korpa	—	2027

Értéktőzsde.

A politikai helyzet bizonytalanságával együtt jár a tőzsde irányzatának folytonos változása. Az a hatás, melyet a szerb jegyzék gyakorolt a tőzsdére, tegnap még kedvező volt, ma pedig már teljesen tartózkodóvá vált s ily irányzat mellett folyt le a különben is igen mérsékelt forgalom. A hitelrészvények árfolyama ma harmadfél, illetve két koronával lemorzsolódott s velük együtt a bankrészvények is alacsonyabban zárultak. A spekuláció egyetlen keresett értéke az Államvasuti részvények voltak, melyeket bécsi számlára vásároltak. A bécsi vásárlások nyomában helyi megbízásokra is keresték a részvényeket. A helyi piac forgalma csaknem teljesen elhalt. Kötötték Városi vasut, Hazai bank részvényeket, továbbá Szanatórium és Konvertált jelzálog-sorsjegyeket. A járadékpiac ma gyengébb volt s az előfordult kötések valamivel olcsóbban történtek. A koronajáradék 20 fillérrel alacsonyabban zárul.

A mai üzlet folyamán forgalomba került Osztrák hitel 628.25—626.25 koronán, Magyar hitel 732.50—731.50—731.75 kor., Államvasut 680.50—682.25—680.75 korona, Leszámitolóbank 468—469.25 kor., Jelzálog 421.25 kor., Rima 524.75—524 kor., Közüti 567.25 kor., Magyar koronajáradék 91.55—91.52½ kor., Hazai sorsjegy 102 korona, Schlick-gyár 443 kor., Szanatórium sorsjegy 8.12 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 628.25—627.25, Magyar hitel 732.50—731.75, Osztrák-magy. államvasut 680.50—682.25, Rimamurányi 524.75, Magyar koronajáradék 91.55 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 626.50—626.25, Magyar hitel 731.50—731.75, Osztrák-magyar államvasut 680.75, Leszámitolóbank 468—469.25, Jelzálogbank 421.25, Rimamurányi 524.25—524, Közüti vaspálya 567.25, Magyar koronajáradék 91.52½ koronán.
Díjbitosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—13 korona, márczius hónap végére 20—22 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 626.50, Magyar hitel 732, Államvasut 681, Leszámitoló 469, Jelzálogbank 420, Rimamurányi 524, Városi vasut 262, Közüti 567.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 12. (Saját tudósítónktól.) Az itteni piacon buza nem drágult olyan mértékben, mint a budapesti tőzsdén, mert a konzum csak a hét első felében vásárolt és akkor az árak 10 fillérrel emelkedtek, további drágítást pedig nem lehetett érvényesíteni, így buza ma csak 10—15 fillérrel állott magasabban, mint a múlt héten. Rozs el volt hanyagolva és az árjavulásban nem részesedett. Ez a cikk változatlan irányzat mellett üzletelen volt, ugyszintén zab is, ellenben tengeri 10 fillérrel drágult készletbiány miatt. Árpában kereslet jelentkezett s a legmagasabb árak is érvényesülhettek volna, de csak kevés áru volt piacon s így a forgalom szűk határok között mozgott.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 13.50—14.85, bánáti 14.20—14.65, mosoni 13.70—13.95, tótfelvidéki 13.70—14.05, déliavasuti 13.75—14.10, marchfeldi 13.50—13.80.
Rozs: Tótfelvidéki 10.60—10.80, csepeli 10.55—10.75, pestmegyei 10.75—10.90, déliavasuti 10.60—10.80, különféle magyar 10.05—10.80, osztrák 10.55—10.80.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.20—9.40, bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.90—8.40, közpudnai állomásai 8.20—8.80, déliavasuti 8—9.50, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50 K.

Magyar tengeri 8—8.25, Cinquantin 9—9.50, Magyar zab 9.30—9.70, válogatott 9.70—10.10, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.60—9.75.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márczius 12. A szerb válaszijegyzék s annak kedvezőtlen megítélése, amelyhez hozzájárult újabb jelentések a szerbiai hadikészülődésekről, az előtőzsdén realizációkat idéztek elő. Hitelrészvény, lényegesen hanyatlott, ellenben Államvasuti részvény megtartotta tegnapi árfolyamát, mert a piac bizik az államosításnak a parlament által ideiglenesen való elintézésében. Dunagőzhajózási részvény, kínáltatott, mivel a mérlegről kedvezőtlen hírek terjedtek el. Általában a forgalom nyugodt. A járadékpiac oszondes. A déli tőzsde nyugodt irányzattal és kedvelten forgalommal nyílt meg, az osztrák kincstári utalványokban élénk kötések mutatkoztak 99.10 árfolyam mellett. Később további tartott az üzletelenség, de a vezetőértékek árfolyamai nem változtak. Berlin gyengült irányzatot jelentett.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 627, Laenderbank 434, Bankgyesület 521, Államvasut 680.50, Déliavasut 102.50, Alpesi 633, Dunagőzhajózási 890, Török sorsjegy 184.50, Magyar koronajáradék 91.85 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 626.25, Magyar hitel 733, Anglo 296, Bankgyesület 521, Földhitel 1080, Laenderbank 523.50, Union 538, Államvasut 681, Déliavasut 102.25, Elba 451, Dunagőzhajózási 889, Alpesi 631, Rimamurányi 524, Orosz járadék 96.50, Török sorsjegy 184.50 K.

Bécs, márczius 12. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos aranyjáradék 111.—, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 731.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 523.50, Magyar ezukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.k. sorsjegy 192.75, Kassa-Oderbergi Vasutészvény 354.—, Magyar Jelzálogbank 420.— Magyar keresk. bank 3318.—.

Bécs, márczius 12. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papírjáradék 94.35, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 115.05, 1860-as sorsjegy 155.—, Osztrák hitel-sorsjegy 464.—, Angol-osztrák bankrészvény 285.—, Bécsi Bankverein 519.—, Osztrák-magyar bank 1760, Déli vasut 101.65, Dunagőzhajózási társ. 888.—, Dohány részv. 339.—, Cs. k. arany (vert) 11.32, Német bankv. 116.02, Osztr. Lloyd 415.—, 4-2 száz. ezüst jár. 94.35—98.20, Osztr. koronajáradék 94.30, 1864-es sorsj. 268.50, Osztrák hitelintézeti részvény 626.—, Union-Bank 536.50, Osztrák Landerbank 431.25, Osztrák-magyar államvasut 680.70, Elbevolgyi vasut 450.50, Alpesi részvény 639.85, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.85, Lipótkohó 413.—, Töröksorsjegy 184.—.

Reggellés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatá valódi áldás gyomorbetegségeknél és székezőrülésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, márczius 12. A mai tőzsde azon aggodalmak hatása alatt, amelyek a szorb kérdés alakulása folytán ujabban érvényesültek és a mai bécsi eldőtőzsde gyöngébb magatartásában is kifejezésre jutottak, nagymértékben kedvetlen volt. Miután azonban ennek következtében csak kevés anyag került a piacra, a csökkenések is alulmaradtak az 1%-on. Lényeges esések csak amerikai értékekben történtek, reakciókép a tegnapi newyorki tőzsde kedvezőtlen magatartására. Járadékok közül oroszokon kívül, amelyek szintén erősebben nyomottak voltak, a magyar koronajáradék, valamint török sorsjegyek is engedtek. A további folyamatban teljes üzleti csend uralkodott. Csak az utolsó üzletórán emelkedtek amerikai vasutak és ottavi bányák Londonnal kapcsolatban, valamint oroszok Pétervárra. Egyébként a forgalom változatlanul igen korlátozott volt és ilyen maradt az utótőzsdén is, amelynek nyugodt volt a lefolyása. A készpénzpiac ipari értékei mérsékelt forgalom mellett részben gyengébbek voltak. Napi pénz 2 1/2-2%, magán-leszámitolási kamatláb 2%.

Zárhatkor jegyeztetik: 4 1/2 százalékos papírjára-
dék —, 4 százalékos osztrák aranyjára-
dék 98.30, osztrák hitelrészvény 198.—, Déli vasut —, orosz
bankjegyek 215.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.90,
Disconto Commandit 186.—, Dinamitruszt 161.10, Har-
peni —, Unifikált török járadék 94.10, 4 1/2 százalé-
kos ezüst-járadék 94.80, 4 százalékos magyar arany-
járadék 93.70, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-
magyar államvasut 146.20, Bécsi váltóár 854.25, Olasz
járadék —, Alt. villamosági Edison 225.—, Gelsen-
kircheni 184.70, Laurakohó 191.40, Gyengébb.

Frankfurt, (Zárlat) márczius 12. 4 1/2 százalékos papír-
járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10,
Osztrák hitelintézet részvény 198.—, Osztrák-magyar-
államvasut 146.10, Északnyugati vasut —, Bustiel-
radi vasut —, Londoni váltóár 204.87, Bécsi Bank-
verein 132.80, Villamos részvény —, 3 százalékos
magy. aranykölcsön 78.—, 4 1/2 százalékos ezüstjára-
dék 98.45, Osztrák koronajáradék 94.70, Magyar korona-
járadék 92.—, Osztrák-magyar bank 126.75, Déli vasut
részvény 17.20, Elbe völgyi vasut —, Bécsi váltóár
853.66, Párisi váltóár 811.83, Union bankrészvény —,
Alpesi bányarészvény —.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) márczius 12. 4 1/2 százalékos ezüst-
járadék 98.—, 1860, sorsjegy 158.—, Déli vasut 12.80,
4 százalékos aranyjáradék 97.80, Osztrák hitelrészvény
198.10, Osztrák-magyar államvasut 146.—, Olasz jára-
dék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.60,
Nyugodt.

London, márczius 12. Angol consol —.—

Paris, (Zárlat) márczius 12. 3 száz. Francia jára-
dék 98.42, Osztr. aranyjáradék 99.25, Magyar arany-
járadék 94.50, 3 százalékos Olasz járadék —.—, Déli
vasut elsőbbségi kötv. 284.—, 5 százalékos marokkói
járadék 523.—, 4 százalékos spanyol járadék 98.42
4 százalékos unifikált török jár. 95.70, Török sorsjegy
175.25, Török dohányrészvény 368.—, Osztrák földhitel-

intézet 1150.—, Osztr. Länderbank 481.—, Magyar jel-
zálogbank 715.—, Banque de Paris 1580, Banque Otto-
mano 715.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut
—.—, Hartmann gépgyár 518.—, Urikányi község —
Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német váltóokra
(rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Bel-
giumra (rövid) 11 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó
Svájczra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.65, Magán-
kamatláb 1.75 Szilárd.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Vásáresarnok.

Márczius 12. Lényeges változást a piac nem mutat.
Vaj és turó iránt a kereslet lányhább. Tojásban a lassu
áresés tovább folytatódott. Mai árak:

Husmunkák: marhahus hátulja 110—130 K, eleje
84—92 K, vidéki borju, bőrből hosszan mérve sulylevo-
nás nélkül 70—90 K, helybeli borjuhús 104—112 K,
sertés hússzalonnával 136—144 K, lehuzott sertés
140—148 K, szalonna friss 124—128 K, szalonna sózott
120—128 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani
való 140—148 K, haj 150—156 K, mind métermázsán-
kint. Füstölt hús (vidéki) kg. ja 1.40—1.60 K, hazai
sokka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.—3.20 K, sza-
lámi nyári 1.20—1.40 K kg. kint.

Vad: vaddisznó —70.—90.— K kg. kint egészben.
Fenyvesmadár kötegie 1.—1.20 K

Baromfi-félék: Élő: rántani való csirke 2.40—2.80
K, sütni való 3.20—3.60 K, kacsa sovány 4—5 K, kacsa
hízott 6—7 K, lud, hízott 14—18 K tyuk 3.60—4 K,
pulyka 7—8 K, páronkint. Vágott: szépen tisztított
baromfi: hízott lud 1.50—1.80 K, hízott ruca 1.60—
1.70 K, hízott pulyka 1.20—1.60 K, levestyuk 1.40—1.50
K, kg. kint. Pulard 1.20—2.— K, darabonkint.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.60—2.70
K, II. 2.20—2.40 K, főzővaj (köpült) 1.70—2.— K.
Zöldségfélék: burgonya (vagonárú) sárga 8.60—
10 K, róza 9—10 K, fehér 7—8 K, kifli 16—20 K,
sárgarépa 20—24 K, petrezselyem 24—28 K, vörö-
shagyma makói 30—32 K, vöröshagyma közönséges,
hazai 20—24 K, fokhagyma 40—44 K, káposzta 20—24
K 100 kg. kint.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1.20—1.60 fill. kg. kint. Alma:
válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jo-
nathán, Törökbalint, batul stb.) 60—80 K, másodrendű
40—60 K, harmadrendű apró árú 16—24 K. Körte első-
rendű 1.60—2.— K másodrendű —80—1.— K, dió I.
40—60 K, dió II. 30—40 K, 100 kg. kint.

Vgyesárak: Bor és szeszitalokat minőség szerint
különböztetve árakon értékesítik. Méz 74—95 K.
Tojás: bácskai 92—93 K (1440 drb.)

Kőbányai sertés piac.

Márczius 12. Fialat nehéz (páronkint 320 kilo-
grammon felüli sulyban) 142—144 fillér. Fialat közép
(páronkint 251—260 kilogrammig terjedő sulyban) 142—
144 fillér. Könnyű (páronkint 240—280 kgr.) 142—144
fillér. Közép (páronkint 240—280 kgr.) 142—144 fillér.
Sertéslétszám: márczius hó 10. napján volt készlet
21271 drb. — márczius hó 11-én felhajtott 250 drb.,
— márcz. hó 11-én elszállított 248 drb., — márcz. hó
12. napjára maradt készletben 21279 drb. A hízott ser-
tésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbérlő igazga-
tósága.) Márcz. 12-én. Előző napi eladatlán maradvány
212 drb sertés, 40 drb süldő, 3 drb malacz. Pótfelhajtás
26 drb sertés. Maj felhajtás 974 drb sertés, összesen
1212 drb sertés 40 drb süldő 3 drb malacz. Eladott
903 drb sertés, 40 drb süldő, 3 drb malacz. Mai marad-
vány 309 drb sertés. Következő árak jegyeztettek: Zsir-
sértés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsuly-
ban 114—118 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammig
104—112 fillér, életsulylevonással 130—134 fillér, fiatal
nehéz 300 kilogrammon felüli életsulylevonással 144—148
fillérig, fiatal közép 220—300 kg. ig életsulylevonással
140—152 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levo-
nással 140—152 fillérig. Hussértés, könnyű 140—300
kilogrammig 114 fillérig. Árak minden levonás nélkül
kilogrammonkint, életsulyban értendők. A vásár irány-
zata közepes. Az árak változatlanul szilárdak.

Budapesti szurómarhavasár.

Márczius 12. Felhajtott 1173 drb első borju, 52
drb első bárány és 92 drb leölt bárány. Árjegyzék:
Elsőrendű első borjúkért 76—82 fillérig, kivételesen 84
fillér, középminőségű első borjúkért 68—74 fillérig, si-
lány és rugott borjúkért 60—66 fillérig, kilogrammon-
kint (levonás nélkül.) Első bárányokért 10—16 korona,
leölt bárányokért 9—13 korona páronkint. Az irány-
zat lanya volt, az árak változatlanul maradtak.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (márcz. 11, márcz. 12, márcz. 11, márcz. 12) and locations (Tisza, M.-Sziget, Tekeháza, etc.) listing various water levels and measurements.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Záloglevelek, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Bazilika, Pénzszemek és váltók.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 12. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a számvevőségek tisztii személyzetének egyesített létszámában Tóth Lajos és Friebeisz Gyula erdőszámtanácsosokat főerdőtanácsosokká, Molnár György és Knapp Endre számtanácsosai címekkel és jelleggel felruházott számvizsgálókat valóságos számtanácsosokká, Njegován Miklós erdőszámvizsgálót erdőszámtanácsossá, Asztalos Géza számvizsgálót számtanácsossá, Wilhelmb Gyula, Uitz Mátyás, Boda Dénes, Janitzky Antal, Thuránszky Béla és Solcz Henrik erdőszámvizsgálókat erdőszámtanácsosokká, Csák-Ehrenreich István, Földváry József, Zsilinszky László és Szepesi Szaniszló számellenőröket számvizsgálókká, Donáth Károly erdőszámtanárként erdőszámvizsgálóvá, Kevés Győző számtisztet számellenőrré, Geyer Viktor erdőszámtisztet erdőszámtanárként, Wimmer József, Andor Béla, Willnötter Mátyás, Szungyi Gábor, Ódor Dezső és Kraft Jenő számtiszteteket számellenőrökké, Erdős Béla, Salzmann Aurél, Szigethy Béla és Bauer Béla fizetéstelen számtiszteteket, valamint Mohilla Valér, Ruth László és dr. Ferenczi Gyula számvizsgálókat számtisztetké, Pataky Lajos, Halasi Ráil, Nagy Ferenc és Rosconi Sándor számvizsgálókat ideiglenes minőségű fizetéstelen számtisztetké, továbbá Mannert Ferenc budapesti, Kovács Gyula nagybányai, Rappensberger Imre budapesti, Dippold János, Lendvai Ferenc és Erbeszkeru Sándor aradi, Frankhauser Sebő, Ocker Béla, Zsilinszky Rezső, Moscovits Imre és Elmann Jenő budapesti és ifj. Cziffra István munkácsai lakosokat ideiglenes minőségű díjtalan számvizsgálókká s Erhardt Lajos számtisztet eddigi állásában végleg megerősítette, Hory András „sub auspiciis Regis” felavatott államtudor, vármegyei tb. szolgabíróként ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazóvá, Czékovits Ferenc államtudor okleveles gazdát és Dóczy Jenő államtudort ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokká, Makoldy Gédon budapesti lakost a számvevőségek tisztii személyzetének egyesített létszámában ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Konrád Szidónia okleveles kisdudóvónót az olaszliszka állami kisdudóvóhoz kisdudóvónóvá; az arányosmaróti pénzügyigazgatóság Turezer Béla lévai adóhivatali díjtalan gyakornokot a lévai adóhivatalhoz díjaz gyakornokká; a szombathelyi pénzügyigazgatóság Nagy János budapesti lakost, kiszolgált igazolványos altisztet pénzügyi kezelési gyakornokká; a vukovári pénzügyigazgatóság Sztójánovics Dusan végzett gimnáziumi tanulót, klenkai lakost a zimonyi fővármihivatalhoz fizetés nélküli vámgyakornokká; a pozsonyi törvényszék elnöke Folyam Gusztáv pozsonyi törvényszéki napihéres szolgát a pozsonyi törvényszékhez III-ad osztályú hivataloszállásúvá nevezte ki.

Athelyezések. A zalaegerszegi törvényszék elnöke a zalaegerszegi törvényszéknél üresedésben levő

hivataloszállású Bence József tapolcai járásbíró-sági hivataloszállásúját kérelmére; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Zahumenszky István krassószórényvármegyei segédtanfelügyelőt a resiczai tanfelügyelői kirendeltséghez eddigi minőségében, Karakasevics Vladimir panosovai állami elemi iskolai tanulóat az erzsébetfalvi, Weisz Károly panosovai állami elemi iskolai tanítóat pedig az újpesti állami elemi iskolához helyezte át.

Anyakönyvvezetők kinevezések. A belügyminiszter az újpesti anyakönyvi kerületbe dr. Jarmitzky Sándor városi főjegyzőt anyakönyvvezetővé, Berényi Antal városi aljegyzőt és Weber József városi számtisztet anyakönyvvezetőhelyettesekké nevezte ki és a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel az utóbbiakat is megbízta.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Grünberger Lajos újfahertói lakos Gáborra, kiskoru Kohn Ernő, Sándor, Imre és Dezső battonyai lakosok Kallósra, Neumann Salamon ungvári lakos Nádasra, Vonyátka Ferenc belényesi lakos saját, valamint Ferenc és Sarolta nevű kiskoru gyermekei Biróra, Wiesemann Lajos budapesti lakos Vidorra, Szedlák György felsővisi lakos Szedőre, kiskoru Singer Vilmos írsai lakos Rákosra, kiskoru Zinger Géza budapesti lakos Bokorra, kiskoru Reisman Mór úngvári lakos Rónára, Löwinger Sándor lugosi lakos, valamint Sándor, Károly és György nevű kiskoru gyermekei Lászlóra, kiskoru Ungerleier Mózsef Leopold varannói lakos Újvárra, kiskoru Gártner Frigyes budapesti lakos Gárdosra, Hénsch Sándor lőseai lakos Fűrészre, Gudricza Mihály keoskeméti lakos Szamosira, Hiervarter Ferenc budapesti lakos Harmatira, Brenyó Pál diósgyőri lakos Berényire, Kopik János felsőbalogi Kővárra, Schwarz Mór miskolci lakos, valamint Rezsín, Irén, Aranka, József és Marika nevű kiskoru gyermekei Báránnyra, Weichl János losonci lakos Medgyesre, Schönauer Aladár temesvári lakos, valamint László és Magdolna nevű kiskoru gyermekei Ligetire, Szabey Pál kismartoni lakos Szilvási, kiskoru Weisz József v. Sándor és kiskoru Arje Sloma (Albert) budapesti lakosok Gáborra, Gröz Jenő bacsószéki lakos Gálra, kiskoru Imhof János pécsi lakos Vizire, kiskoru Greiner József budapesti lakos Iványira, dr. Eiszler Ignác budapesti lakos Szanádira, Moskovitz Mór dési lakos Miskolczira, Héizinger Károly fumei lakos Haragosra, kiskoru Grünbaum Szidónia budapesti lakos Rajkaira, Hurgóiu Gábor kolozsvári lakos Hunyadi, Weisz Pál budapesti lakos Fejnvesre, Schwartz Hugó szekszárdi lakos, valamint kiskoru leánya, Margit Feketére, kiskoru Mudry Vilmos iglói lakos Nándorfára, kiskoru Grosch Gábor pécsi lakos családi nevének Vadasra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázat. Az illavai országos fegyintézetnél díjnoki állásra márczius 25-ig lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő országszerte borús és tulnyomórészben csapadékos lett. A csapadék kiterjedt a Dunántulra, az északnyugati Kárpátokra, az egész Alföldre és Erdély egy részére. Éjjeli fagyok inkább csak a hegyes vidékeken fordultak elő. A maximum Eszéken 11 C. fok a minimum Késmárkon —10 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Többnyire csapadékos idő várható későbbi hőmérséklettel.

Állomás	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A.-Szlátna	59.3	0.5	EN	2	4	5	1
Ungvár	58.1	2.8	E	2	3	3	3
Késmárk	60.3	3.5	E	0	0	1	4
Losoncz	57.1	1.5	N	4	4	6	0
Ógyalla	56.2	1.9	N	4	4	6	2
Budapest	62.0	1.8	N	0	4	6	2
Hérsény	58.4	1.8	N	3	2	6	1
Keszthely	59.2	3.2	N	4	4	6	3
Pécs	60.6	4.4	N	4	4	6	2
Zágráb	59.2	4.0	NE	0	4	10	4
Fünne	57.6	6.2	N	0	0	9	2
Szeged	61.7	2.1	N	0	0	8	1
Temesvár	62.8	0.2	N	0	0	8	1
Kolozsvár	62.0	0.0	N	0	4	8	3
Nagyvárad	62.0	0.0	N	0	4	8	1
Nagyvárad	63.8	3.7	NW	0	0	8	4
Szatmár	—	3.4	N	0	4	8	1
Eger	—	3.4	NW	0	4	8	3
Arvaváralja	—	0.8	NW	0	7	2	4
Selmeczbánya	—	1.6	NW	0	1	1	7
Komárom	—	2.0	NW	0	1	2	3
Magyar-Óvár	—	2.0	NW	0	1	7	7
Sopron	—	2.0	NW	0	1	8	6
Ezék	—	1.2	E	0	0	6	1
Cirkvenica	—	1.6	E	0	4	6	1
Debrecen	—	2.5	E	0	—	—	—
Kecskemét	—	5.4	E	0	—	10	—
Oroszló	—	0.1	E	0	—	7	8
Arad	—	1.0	NE	1	1	5	7
Zombolya	—	0.6	N	0	0	9	8
Vasvács	—	2.3	E	0	—	8	8
Orzova	—	0.6	E	0	—	7	4

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Irta: M. L. SEVERG.

41

Az bizonyos, hogy némi kétségek gyötörték miképpen fogja fel majd Florence a dolgot, Maitland azonban kijelentette, hogy teljesen nyugodt lehetek e felől; Darrow kisasszonynak sokkal finomabb a női ösztöne, hogy egy bűnös apa vétkét egy ártatlan leánnyal éreztesse és azonkívül, ez az ember — az igazi neve ugy-látszik Latour és nem Cazenove — ártatlan mindaddig, míg a büne nincs bebizonyítva.

Barátomnak teljesen igaza volt. Mert amikor Florence teljesen helyre jött és megértette cselekedetemet, nem viseltetett ellen-szenvvel az új lakótárs iránt, hanem ellenkezőleg, a legbensőbb és legőszintébb rokonszenvet mutatta iránta.

Ez nagyon örvendetes eset volt nemcsak Latour kisasszony érdekében, hanem főként, mert Florencenek is szüksége volt valamire, ami a figyelmét lekösse és gondolatait másfelé terelje. Ismét a régi állapot állt be nála a teljes passzivitás, mikor semmi sem érdekelt. Éppen ezt az akarat nélküli teljes letargikus állapotot akartam a betegemnél elkerülni, ami aggasztóvá vált volna. Nem csoda tehát, ha örömmel vettem, hogy Florence érdeklődik a szegény Jeanette iránt. De hosszabb időbe telt, amíg Jeanette észrevette ezt az érdeklődést és nemcsak álmodozó pillantással felelt. Csak lassan változott meg ez a pillantás, némi csodálkozás vegyült most már bele és ekkor már tudtam, hogy kezd észrevenni új környezetét és eszmél valamire. De a hangját még nem hallottuk; úgy tetszett, mintha félne a saját hangjától és el van határozva a titkot, ami most körülvesz, idegen segítség nélkül megfejteni. Mindenkit felszó-

litottam, hogy ne intézzenek hozzá kérdést egyáltalán ne akarják megtörni a csendet; tudtam, hogy az idő elérkezik, amikor szabad akarattól tesz meg majd mindent. Végtelenül intézte legelső szavait s mialatt ezeket a sorokat írom, jóleső érzés bizseregteni meg egész bensőmet.

Orvosságot készítettem a számára és az ajkához tartottam a poharat, hogy igyon belőle. Ekkor megfogta a csuklóm, gyengéden félretolta a poharat és elgondolkozó pillantással nézett reám, mialatt ezt kérdezte:

— Ön hozott ide, ugyebár?

— Igen — feleltem erre.

Ekkor a pohár után nyult, kiitta tartalmát és a megelégedés kifejezésével visszahanyatlott párnáira, mintha e szavaim valami rejtélyt oldottak volna meg.

Ettől a naptól kezdve Jeanette mindjobban erősbödött és tizennégy nap múlva Florencevel nagyon barátságos viszonyban állottak egymáshoz. Alicet is végtelenül megszerette a kis francia leány s a legszebb egyetértés uralkodott a három különböző fiatal leány között.

MÁSODIK FEJEZET.

Florence is teljesen összeszedte magát. Maitland minden este meglátogatott bennünket és elmondta, hogy éppenséggel nem tartja biztosnak, hogy Latour lenne Darrow gyilkosa.

Ha tényleg ő lenne a tettes, — vélte Maitland — akkor különös módon csalódott volna legelső feltévéseiben.

Mikor legeleinte egy fedél alatt tőzszomszédságban voltam vele, — szölt Maitland — én is abban a hitben éltem, hogy ő a keresett egyén.

Most azonban, midőn egy detektív is ezekhez a következtetésekhez jutott, sok kételem támad és ön nyugodt lehet Darrow kisasszony, nem vesztegetem majd az időt és a kételemeket így vagy amúgy, de okvetlen

megoldom. Mondja meg kis barátnőjének, hogy mindent elkövetek, hogy édesatyját megszabadítsam.

Hogy miért volt ez a hír kellemes hatással Florencere, nem tudtam megérteni, de tényleg így volt. Most, hogy Godin munkája révén valakire rábizonyult a bűntény, mégis örült Maitland kijelentésének. Minden bizonynyal megvolt az oka erre, mert Florence mindea tekintetben okos és értelmes leány volt.

A törvényszéki tárgyalás napjaink semmi különös nem történt. Maitland nem avatott be minket a felfedezéseibe, csak egyetleneszer tett némi cenzúrást, hogy kilátása van arra, hogy Latour felmentését keresztülvigye.

Évéből érintkezésbe lépett Jenkins ügyvéddel és együttesen dolgoztak a vádolt érdekében. Mikor egyszer azt kérdeztem tőle, hogy mire alapítja reményét Latour felmentésére vonatkozólag azt felelte rá; sokfélére.

— Helyes — válaszoltam én, hát nevezzen meg csak egy esetet!

Egy pillanatig habozott, azután nevetve így szólt:

— Látssa, doktor, nagyon rosszul esik nekem, ha következtetéseimben némi tévedést kell bevallanom. Mindjárt a gyilkosság után kijelentettem, hogy a véleményem szerint a tettes kicsiny termetű és valószínűleg nem nehezebb százharminczöt fontnál; minden valószínűség szerint megvolt az alapos oka, hogy lábnyomait elrejtse és a járásában is volt valami abnormalis.

Ezt mind teljesen bizonyosnak vettem, most pedig kiderült, hogy Latour fejtől-lábig hat láb hosszú és ámbár sovány, a csontozata olyan erős, hogy a százötvenöt fontot megüti. A lába éppen olyan rendes, mint akár az én lábam, vagy az öné és a járása is teljesen normalis. Tehát az összes biztosnak hitt feltévéseimet minden harc nélkül feladom.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szombat, 1909. márczius 6-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Gyermek- király.

Történelmi színmű 4 felvonásban.
Irtá: Porzsó Kálmán.

Személyek:

Gárai Anna	Alsóeghy I.
Elzinger Márta	Török I.
Podjebrad Katalin	Várady A.
V. László király	Garamszeghi
Cliley Ulrik	Mihályfi
Hunyady László	Mészáros A.
Hunyady Mátyás	Szacsavay
Vitéz János	Gyenes
Gárai nádor	Barthos
Podjebrad	Horváth J.
Szilágyi Mihály	Rózsahegy
Csaán	Paffy
Konrád	Hajdu
Vencel	Demjén M.
Elzinger Borbála	

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helvarak.

Ijúsági előadás

Ejjeli szállás.

Dráma 4 felvonásban. Irtá: Gorkij
Maxim. Fordította: Káinosti Izor.

Személyek:

Kosztily	Rátkai
Vasszilissa	Polgár J.
Médvedjov	Körmeny
Pepe	Thuróczy
Szulin	Papp M.
Egy szénás	Szirmai
A báró	Törzs J.
Luka	Vágó E.
Babnov	Csiszár
Natasa	Mészáros S.
Anna	Bora P.
Kiesta	Z. Molnár L.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helvarakkal.

Falusi idill.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá:
Lengyel Menyhért.

Személyek:

Telkes főszolgabíró	Scortos
Eva, a felesége	T. Halmy M.
Bodnár	Törzs
Fodor, segédjegyző	Papp
A felesége	Forgács R.
Hófehérke	Mészáros G.
Dr. Füzési, ügyvéd	Rátkai
Schwarz Samu	Dobi
Csibóné	Forrai R.
Ida, a leánya	Tóth I.
Baradlay Izó	Z. Molnár
A tanító	Réthy
A pap	Fenyvest
Óreg paraszt	Körmeny
Fiatal paraszt	Thuróczy
A kasznár	Czobor
Felesége	Bora Paula
A képviselő	Tarnay
Járásbíró	Tárnok
Mari, szakácsné	Marosi A.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Az onsz. m. kir. színművészeti
Akadémia előadása:

A kaczagó nők.

Utána:

Huszárszerelem.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.

Az előadás kezdete: 9 órakor.

Fénztári órák d. e. 10-11-ig délután 3-9 óráig.

Utazás Kanabokába!

Eredeti néger operett.
Bőrdíja a 29 tagból álló, világhírű néger operett-társulat.
16 új varieté-szám.
Bőrdíja után a remek téli kertben kabaret, előkelő művészek közreműködésével. — Balogh Karoly cigányzenekara hangverseny. — Kétféle konyha. — Pompa üvegsör.
Helyárak: 2, 3, 4, 5, 6 korona.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 órakor:
A teljesen új, fényes márcziusi műsor!
A városatyák. (Szatira, közismert maszkokkal). Inter-
view Belgrádban. (Aktuális tréfa.)
— A müncheni Scharfrichterek.
(Paródia. Henry: Dr. Szalay; Marye Delvard; Virágh.) 6 Ba-
rón-lány. — Bambula, néger-quartett. — A meztelen nő stb.
15 új kuplé. Jegyek: 8, 5, 4, 3 kor.-ért. Bővebbet a falragaszok

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Japán Budapesten!

A 8 igazi Gésa

RIOGOKU - CSOPORT.

továbbá 12 attrakció.
Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután
3-6 óráig. — Telefon: 93-36.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-út 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 8 órakor. Ma és mindennap:
Szenzáció! Eredeti újdonságok! Szenzáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kupé-
ban. — Irták: Glinger és
Taussig. Fordította: Steinhardt Géza. — Ezt megelőzi:
CSAK ÖT PERCZ!
Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, fordította: Steinhardt.
Továbbá: Steinhardt, Gyárfás, Nedics, Sándor, férfi
kettős és Pápay teljesen új magánzámakkal, valamint:
The Georgis és Heldee and Perree tánc kettős fellépte.
Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-út 63. sz. és özv Kontine
dobánykülönlegességi áruházában, "Andrássy-út 29.
Vasár- és ünnepnap délután fél négy órai kez-
dettel mérsékelt helyáru előadás.
A remek téli kertben reggeli tánc és zene.
Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Róvay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

11 órakor. Ma: 11 órakor.

„Der Herr Ersatzmann“

Bohózat, irtá: Armin József. Rendező: Werner Manó
Ezt megelőzi 9 1/4 órakor

! „Az első Stáció“ !

Bohózat, irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.
Az I-5 emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú
Tánc-Attrakciók kezdete 1/2 12 órakor.

Dr. BATIZFALVY I. Z.

fővárosi fogorvosi intézete áthe-
lyezve
Károly-körút 3. alá
Fájós fogak meggyógyí- Szápadlás nélküli műfo-
gata, tartós fogtömések, gák, aranyhidak, koronák.
foghúzókat altatásban is. Jól használható fogszorok
elkészítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. — Vidékiek félnap
alatt megkapják műfogjaikat.

Jól lát?

Ha nem, akkor fordul
jon bizalommal
Hatschek N. opt. ushoz, CSAK
Károly-körút 6. sz.
a hol szemüvegek és látésővek is legelőt jobban kaphatók.
Ingyen árjegyzék bérmentve.

Szőnyeg- ujdonság!

200-300 nagyságban nyitott
laquard szőnyeg, tartós mino-
ságban 6 firt 80 krért.
Rosenberg és Qitt
nő divat, szőnyeg- és vászonárak
nagy áruház
Budapest, VI., Király-u. 32, saroküzlet
Alapítvány: 1895.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órakor:
A szenzációs sikerű márcziusi műsor!
Beregiss La Bella Rosetti
Orosz és Franciaországban
rendőrleg betiltott szenzá-
ciós izgalom. nihilista-dráma.
Budapest legkacagtatóbb bohózata. Feltrengő siker!

A mutyi-szoba PAMPOULETTE ÉHES A hálószoalány
Utolsó szép- A nimfa és a faun násza.
ségesték! Azonkívül:

! SZANIN! ! SZANIN!
! Ez pajtikám, a Löbl!
Varjas Antal, a cigánykirály. A hét mozija. Mario,
chanteur-phénomene. — Sorella Kosmos. — Compagnie
Lepomme és még 6 attrakció.

Jegy váltható elővétel díj nélkül a Royal-Orfeum nappali
pénztáránál d. e. 9-1-ig, d. u. 3-6-ig.
A téli kert tükörmézőben Royal-Cabaret. Énekek, új tánc-
attrakciók. Cigányzene reggel 6 óráig.

A Dréher Antal serföldéi r.-t. ezen-
nel a nagyérdemű közönség tudomására hozza,
hogy e hó 14-től kezdve

DRÉHER-féle

Szent János - sör

név alatt egy idénysört áruba bocsájt.
Ezen igen zamatos és tartalmas
sört a következő vendéglőkben és pedig:

Bokros Károly
Grand Restaurant Dréher
Andrássy-út 25.	Putzer György
Váci-körút 14.
Bernhardt Ferenc
Rákóczi-út 55.	Polcsek Sándor
Hajó-utca 8.
Döcker Ferenc London
szálló, Váci-körút 79.	Rezső Mihály Róck Szi-
lárd és József-u. sarok
Ecker Károly
Sándor-utca 44.	Schierer Károlyné
I. Ráczfűrdő.
Förster Konrad
Váci-körút 68.	özv. Schmidt Istvánné
Főherceg Sándor-út 3.
Förster János Aposto-
lokhoz, Kigyó-utca 6.	Schuller Ferenc
Andrássy-út 39.
Gregorits Ferenc
Hermán-út 59.	Schumitzky Vincze
Thököly-út 6.
Grand Hotel Hungaria
Hódosi Sándor
II. Fő-utca 68.	Semsey József
Fővám-ter 2.
Klecker Alajos
Teréz-körút 1.	Steinbok Károly
Koszon-utca 24.
Kappel Samu
II. Margit-körút 89.	Steiner Lajos
Teréz-körút 3.
Kovács István
II. Margit-körút 2.	Strasser József
Thököly-út 4.
Lengyel Lajos
Áréná-ut 68.	Valentin Antalné
I. Rudasfűrdő.
May Ede
Mátyás-ter 5.	Vavrek János
I. Krisztina-körút 75.
Metzger János
Dob-utca 107.	Weiert János
Doboz-utca 23.
Pázy János
Berzsenyi-utca 8.	Weisz Antal, Bécsi sör-
csarnok, Király-utca 40.
Weisinger János Kőfa-
ragó és Róck Sz.-u. sarok

fogják mindenkor frissen csapolni.
Palaczkokban kapható minden jobb
fűszer és csemege üzletben.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol FOGMŰTERME

Budapest, VII., Rákóczi-út 14. sz. I. em.

Munkálatat Jóságát részletfizetési kedvezményvel is biztosítja.

RÓZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert 2- kor.
fiatalos udeseget kölcsönöz a bőrnek,
balzsamszappan hozzá 60 fillér.
OSAN kitű- fog-ápoló
nő szájvíz 1 kor. 76 fill. Fogpor 88 fill.

TANNINGENE

leg- hajfestőszert 5 korona. Hetekig megmarad, és nem
engedi festéket. Sötétszöke, barnára
és feketére.

ANTON J. CZERNY, Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Kalapkirály

Elsőrangú urt divat és kalapkészít.
Panama kalapok 2 koronáért lelkülművelés
szíves partfogásért eszedünk
Különös gondot fordítunk
műhelyünkben Hársfa-u. 33.
női szalmakalapok átala-
kítására. Szives partfogásért eszedünk
Osztermann és Stern
kalapok-mester
Eskü-út 6. (Klotild-palota.)
Szabott árak!

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti társaság

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja,

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak olcsórángu gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 0.35 mm. Browning-patronek használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kaksra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 kor. 12 havi egyenlő részletre 72 korona

Levágandó és hozsánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizetendő _____ kor. havi részletekben _____ tól kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely: _____

Kelet: _____

Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Saját gyártmányú fűthető tűrdókaál körmelegítő-kályhával kádak 14 koronától feljebb. Elvállalok; mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-bevezetéseket legolcsóbb áron. Lefkócsy Adolf, Bpest, VII., Wesselenyi-u. 51/E. Telefon 115-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rutorszállítás
Reraktározás
Ralassa Gyula és Társa
Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

18789/IV. fő. sz.

Pályázati felhívás!

A palánkai magy. kir. csikótelepen az alábbi épületek felépítésénél szükséges munkákra — fali téglá nélkül — ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

1. egy magtár épület felépítése	17172 K. 22 f.
2. egy nyári munkásház építése 100 munkásra	7557 K. 59 f.
Összesen:	24729 K. 81 f.

Felhívotnak pályázni szándékozik, hogy egy koronás bélyeggel és a borítékon „Ajánlat az 18789/IV. fő. sz. felhívásban kiírt építési munkákra” felirással ellátott írásbeli zárt ajánlatukat, melyben kinyilatkoztatják, hogy a fent elősorolt építkezési munkákat a költségvetésben foglalt egy-egy árral szemben hány százalék engedménnyel vagy felülfizetéssel hajlandók elvállalni, legkésőbb f. évi márczius hó 31-ik napjának délután 11 órájáig lepecsételve, a palánkai m. kir. csikótelep intézőségéhez N. Palánka (Béla major) adják be.

Az előírt 5% bántópenz az ajánlathoz nem csatolható, hanem készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírban, a csikótelep pénztáránál előlegesen letétbe helyezendő s az elismervény, valamint pályázó vagy megbízottjának képesítését igazoló okmány az ajánlathoz csatolandó.

Később érkezett, a közszállítási szabályzatban foglalt feltételeknek meg nem felelő vagy az ajánlati mintával meg nem egyező ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Fentartom azon jogomat, hogy a beérkező ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árrakra, szabadon választhassak.

Vállalkozó ajánlatával az elfogadás iránti végérvényes határozat meghozataláig kötelezettségben marad.

Az ajánlatban világosan kifejezendő, hogy pályázó a vonatkozó tervek, költségvetéseket, feltételeket és helyi viszonyokat ismeri s magát azoknak mindenben aláveti.

Az építkezésre vonatkozó tervek, költségvetések, ajánlati mintalap és feltételek a palánkai m. kir. csikótelep intézőségénél megtekinthetők.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bucsuzás.

Ő hozzá megyek...

Szemem, ti szomorú szemek!
Ne sirjatok tovább,
Vessétek le a könnyek fátját!
Villogjatok, mint éji őrütek!
Gyuladj ki arczom, hol most árny tányáz.
Biborba lopjon utólszor a láz!
Ajkam, te elzárt, hideg, hallgatag,
Mondj neki édes, forró szavakat!
Ha kezem selymes, lágy kezéhez ér,
Es erre, benne, hogy lobog a vér.
Ne tudja meg, hogy tudom, nem enyém,
Hadd higgye most is, biztat a remény.
Hadd higgye, jónak, hűnek tartom őt,
Hadd higgye, várom, miként azelőtt.
Ne tudja meg, hogy szívem összetörve,
Ne tudja meg, búcsúm ez mindörökre.

Nógrádi Pap Dezső.

(Az Atlanti-óceán medencéje.) Nemrégben nagy angol expedíció vette szorgos kutatás alá az Atlanti-óceán fenék-alakulatát az Irland, az Azori-szigetek és Észak-Amerika közötti vonalon, hogy a kábelrejtésre vonatkozóan adatokat gyűjtsön. Ennek az expedíciónak a jelentése sok új és érdekes dolgot tartalmaz a nagy világtenger fenekének függőleges tagoltságáról. Általában is érdekes, hogy a míg más tengerek mélységmérőit kereskedelmi vagy hadihajók, avagy egyenesen e célból kiküldött tudományos expedíciók végezték, addig az Atlanti-óceán a sok kábelrakás után ismerték meg. Így tisztázták már régen azt, hogy Amerikát egy nagy hegylánc köti össze a tenger alatt Európával. Ez a hegyhát, amely a déli oldalon óriás síksággá ereszkedik, egyenes vonalban köti össze Írországot Új-Fundlanddal és a telegraf-fensík név alatt ismeretes, mert itt fekszik a legtöbb kábel. Észak felé még tovább emelkedik ez a plató és a legmagasabb csúcsai, mint Izland-szigete, a Ferrói-szigetek és a tengerészektől rettegett Sookall-sziklásucos emelkedik ki a víztükör fölé. Az angol expedíció vizsgálatai, melyeket a Britannia kábelrakó hajón végeztek, két párhuzamos vonalon történtek. Az északi vonalnak Irland és az Azori-szigetek közötti szakaszán fölötté egyenlőtlen fenékképződést talál-

tak. Így például közvetlenül Írország mellett a tenger mélysége rögtön kétezer méter és azután az északi szélesség negyvenötödik és a nyugati hosszúság tizenkilencedik foka tájékán ötezerévszáz métert ért el. Tovább ismét emelkedik a fenék és az Azori-szigetek körül elég csekély talapatot alkot. A déli mérővonalon, amely az angol esatornánál kezdődött, először hullámos talaj van, melynek mélysége ezernyolcszáz és ötezerhatszáz méter között váltakozik. Ezután következik az ugynevezett Pecke-Deep, ahol körülbelül hatezer méter a tenger mélysége, amelynél többet ezen a vidéken még nem mértek. A további tengerfenék egész az Azori-szigetekig vulkánikus eredetű, hegyes-völgyes vidék. Az Azori-szigetek és Észak-Amerika között való részen, az északi szélesség negyvenedik s a nyugati hosszúság hatvanharmadik fokánál mérték az Atlanti-óceán eddig legnagyobb mélységét, hatezerévszáz métert, az ugynevezett Sibbey-Deepet. Kiderült továbbá, hogy Új-Fundland körül sokkal messzebbre terjedő fenékpád van, semmint eddig hitték. Különösen a kábelrakásra nevezetesen az e szakaszon tett tapasztalatok. Az Azori-szigetek körüli fenékpád nagyon egyenlőtlen és egész sereg vizalatti változó mélység és hegyes-völgyes van ott. A mélységek kialakult kráteréhez hasonlítanak, a csúcsok pedig láva, hamu- és iszap tömegek. Részletesen megvizsgálták még a hőmérséklet-változásokat és kint, hogy a temperatura-viszonyok Új-Fundland körül éppen ellenkezőek, mint az Azori-szigeteknél. Új-Skóciánál száz méter mélységen harminczhárom Fahrenheit fokra süllyedt a hőmérséklet, míg ötszáz méteren harminczkilenczre emelkedett. Az Azori-szigeteknél pedig kilenczszáz méternyi mélységben volt negyven fok és kétszáz méteren emelkedett ötvennyolcz fokra. Míg tehát Új-Skóciánál a hőmérséklet emelkedett a mélységgel, az Azori-szigeteknél éppen megfordítva volt a dolog.

(Tolsztoj-muzeum.) Több orosz író, tudós és művész elhatározta, hogy társaságot alapít, amelynek célja pusztán egy Tolsztoj-muzeum fölléltatása lesz. Néhány nap múlva Stakovic, a duma egyik kiváló tagja előlelte alatt Pétervárott egy kiállítás nyílik meg, amely alapjául szolgál majd a meg-alapítandó muzeumnak. A Tolsztoj-muzeumnak négy osztálya lesz: az első osztályban helyezik el a nagy orosz író festményeit, szoborműveit, fényképeit, rajzeit és kárikaturáit; a második osztály Tolsztoj életrajzi adatainak és az ezekre vonatkozó

mindenfélé okmányok megőrzésére szolgál; a harmadik osztályban helyezik el a nagy író irodalmi műveit, kéziratait, leveleit, műveinek különböző kiadásait, fordításait és kritikai cikkeit; a negyedik osztály magában foglalja Tolsztoj pedagógiai működésére vonatkozó összes adatokat, kiváltképpen a népiskolák érdekében kifejtett munkásságának okmányait. Tolsztojiné megígérte, hogy a társaság rendelkezésére bocsátja a jasznaja-polyánai udvarház teljes ilyenmü gyűjteményét, nemkülönbön a mcezkvai történelmi muzeum is kilátásba helyezte, hogy a nagy íróra vonatkozó minden okmányát és emléktárgyait a társaságnak engedje át.

(Beteggyűgyben töltött élet.) Gimbsy amerikai városkában lakik egy hetvenhatesztendős asszony, miss Mary Doe, aki kilencz éves kora óta ágyban, tehetetlenül morzsolja szánalmas életének napjait. A szerencsétlen asszony azonban soha sem panasz-kodik, sőt a legutóbb a legjobb hangulatban ült meg hetvenhatodik születésnapját. Miss Mary Doe kilencz éves kislány volt, amikor egy szerencsétlenség alkalmával hátgerince annyira megsérült, hogy az orvosok nem tudták rajta többé segíteni. Szülei is elhaltak s Mary Doe a testvére-hez költözött s azóta nála fekszik egy kis szobácskában. Arcszíne egészséges, kedélye mindig eleven s szívesen elbeszélget a látogatóival. Hogy gyilkos magánya unalmát valahogy elűzze, kényári madariban gyönyörködik, melyek kiróppennev kálitkájukból, ott énekelgetnek urnőjük ágya szélén s a tenyeréből csipegetik föl a morzsákat. S a szerény miss Mary Doe oly boldog az ő kis majlára között.

(Elyelte az óriás-kigyó.) Nem mindennapi szerencsétlenségről ír egy német-nyugat-afrikai újság. Ugatában történt, hogy néhány héttel azelőtt egy ültetvényesnek a birtokán a benszülttéke valami mezei munkát végeztek és a munka végeztével estefelé áldomást ittak, melyen különösen sok pomibét (sörszéri ital) fogyasztottak. Az egyik munkás egy bozóttal benőtt területen óriás kigyót fedezett fel, amely ott lomhán nyugodott. A munkás, aki, mint a négerék általában, a kigyóhúst nagyon szerette, a felfedezésről nem szólt társainak egy szót sem, hanem este, az áldomás után, amikor a szesz is bátorságot öntött beléje, doronggal felfegyverkezve megtámadta a kigyót. A kigyó azonban támadójának esett, megfojtotta és elnyelte.

ANGOL-OSZTRÁK BANK.

Az Angol-osztrák bank részvényeseinek rendes közgyűlése **1909. április 5-én este 6^{1/2} órakor**, Bécsben, saját helyiségeiben (I., Strauchgasse 1.) tartatik meg.

A közgyűlés napirendje:

- I. A főtanács évi jelentése.
- II. A számvizsgáló-bizottság jelentése az 1908. évi zárszámadásról és e feletti határozathozatal.
- III. Határozathozatal az 1908. évi tiszta nyereség hovatfordításáról.
- IV. Főtanácsosi választások és a cooptált tagok helybenhagyása.

Az alapszabályok 30. §-a értelmében 25 részvény egy szavazatra jogosít. A szavazatra jogosított részvényesek felkértenek, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt f. é. márczius 29-éig bezárólag Bécsben az Angol-osztrák bank számfőnökségénél, London an az Anglo Austrian Banknál és Budapest, Aussig, Bodenbach, Brünn, Praga, Teplitz, Trautenau és Triestben az Angol-osztrák bank fióktelepeinél, továbbá Pilsenben Hofmann és Kottlarzig bankbetéti társaságánál letétbe helyezzeik. Az alapszabályok 27. §-a értelmében meghatalmazás csakis szavazatra jogosított részvényesre ruházható. Bécs, 1909. márczius 12-én.

A főtanács.

(Utánnomás nem díjazatik.)

BUTOR
 DUS VALASZTEMBANDUJ
 RÉSZÉNYEZÉSRE
 RENDKÍVÜLI ÖLCSŐSÁGON
 HAPRATÓ
 EHENTREU TESTVÉREKÉL
 BUDAPEST, VII., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SZAROK)
 BUDAPEST, V. JÓZSEF-UTCA 17. (ANDRÁSSY-SZAROK)
 TELEFON 82-27

DRÓT-KERÍTÉS
 LEGOLCSÓBB AZ 1872. ÉVBEN ALAPÍTOTT
STADLER MIHÁLY
 500RENY-FONNY-SZITAÁRU
 ÉS KERÍTÉS-GYÁRNAL
BUDAPEST
 VI. VÁGZS-KÖRÜT 43.
 ARJEGYZÉK
 DIJMENTES
 MEGBIZHATÓ PONTOS
 VIZSGÁLÁS!

Sérvhen szenvedők!!

A KELETI-féle cs. és kir. szabadalmazott pneumatikus gummipelot-fával ellátott sérvhők
 a legnagyobb orvosi tekintélyek véleménye szerint a legjobb a maguk nemében. Alkalmos szerkezetük folytán a legnagyobb és legregibb sérve-et biztosan viszatartják.
 Árak: egyoldali 12 kor., kétoldali 24 kor.,
 Lányék sérvhők
 Uj! Egytelmes naskötők.
 Könnyű és kellemes viselet. A hölgyeknek karosú és kifogástalan alakot biztosít.
 Árak: 16, 20 és 24 korona.
Küldöksérvhők.
 Nélkülözhetetlen minden hölgynek.
 Ár 11 korona.

Havibaj-övek. „Diann - kötő”. Nélkülözhetetlen minden hölgynek. Ár 11 korona.
 Uj! **Görccsérharisnyak varrat nélküli!** Uj!
 Valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez szükséges összes készleteket legjobb kivitelben, eredeti gyári árak mellett szállít.
KELETI J. orvoscshézi műszer-készegyárossnál
 Budapest, IV., Koronahérezeg-utca 11.
 Kepes árjegyzék ingyen es bérmentve.

958. sorozat **Bon 028. szám**
Polgár Sándor
 m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15%, azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni az ered.
F. Berguerand fils,
 párisi különlegességek
 (övszerek) gyártmányaiból. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldetk.
 Kivágatott az „Egyetértés”-ből. 25705

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
 A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
 ÉKSZERESZ-ÉS MŰORÁS-üzletében szerezhetőek be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetmény.

Alólirott mint a feloszlott Ráczkevei Takarékpénztár Dömsöd-Dabi hitelszövetkezetének 1908 évi december hó 13-án tartott rendkívüli közgyűlésen felszámolóul megválasztott megbízottja, felkérem mindazokat, kiknek ezen feloszlott szövetkezettel szemben bármilyen követelése volna, azt nálam bejelenteni el ne mulasszák, mert a kereskedelmi törvény 252. szakaszában meghatározott 6 hó eltelté után felszámolások, illetve követelések figyelembe nem vétetnek.

Kelt Ráczkeven, 1909. évi márczius hó 8-án.

Egerváry Jenő,

a feloszlott Ráczkevei Takarékpénztár Dömsöd-dabi hitelszövetkezetének felszámolója.

Vizvezetéseket
 itatás, öntözés, lecsapolás, fürdés stb. czélokra, szélmotor, hőlegmotor, benzínmotor, járgán üzemelő vagy önműködőleg távolra lévő forr sokból vagy mély kutakból létesítenek:
Lakos és Székely magánmérnökök.
 Gyár és vállalat vizvezetési és acetylen-világítási berendezésekre
Budapest, VII., Aréna-ut 64. sz.
 Kívánatra helyszíni felvételek, költségvetés díjtalanul.

AZ ATHENAEUM IROD. ÉS NYOMDAI RÉSZÉNY-TÁRSULAT KIADÁSÁBAN MOST JELENT MEG:
SZILÁGYI DEZSŐ BESZÉDEI
 : MÁSODIK KÖTETE :
Az egyházpolitika első fele.
 SZERKESZTETTE: VIKÁR BÉLA.
 Ujabb politikai történelmünknek egyik leghatalmasabb hullámvonalát: az egyházpolitikát foglalja magában ez a kötet, úgy amint az Szilágyi Dezső korszakot alkotó beszédeiben megnyilatkozott. Az egyházpolitika terén tünt fel Szilágyi Dezső egyénisége a legértékesebb formájában; működésének hatása és eredménye itt volt legmélyebb.
 Szilágyi Dezső beszédeinek II. kötete 30 ivre terjed.
Ára füzve 9 kor., kötve 11 kor.
 A teljes munka öt kötetben jelenik meg.
 Megrendelhető az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.t. könyvkiadóhivatalában (VII., Rákóczi-ut 64. sz.) és minden hazai könyvkereskedésben.

EDISON
 Mozgófénykép Vállalat
 VI., Nagymező-utca 21.
 Telefon 64-20.

Első előadás hétköznap d. n. 5 órakor.
 Vasár- és ünnepnapokon d. n. 3 órakor.
 Utolsó előadás kezdete 11 órakor.
Szenszációs ujdonság!
 Műsoron kívül: pártina hatású énekes és zenés mozgófénykép a világ legelső és legújabb művészi közreműködésével.
 Minden órában változó műsor.
 Helyárak:
 Páholy 1 K., I. hely 40 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.
Mozgófénykép vállalat tulajdonosok figyelmébe
 Megjelent 100.000 máter ujdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve.
 Telefon 64-20.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 28

Mely középkori
keresztény, jó állású, korrekt úri ember venne feleségül, egyelőre hozomány nélkül, egy szép, magas, házas, szolid intelligens vidéki úri leányt. Leveleket „Jó feleség” jelleggel a kiadóhivatalba kér.

Csemegeszőlőt,
fagymentesen csomagolva postakoszorúként 3.50 K. csemegécsomag, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbaraozklekvár kg. 1.80, mézdes szilvalekvárnak 80 fill., különleges bírsalmalekvárnak vagy sajtnak 1.80, hordóskaposztát hasábbal postadveként 2.20 kor. Gyümölcskivittel Csongrádról. 24956

Kordóskaposztát,
kosarúveggel 2.20, világos kajszinbaraozklekvár kg.-ját 1.80, mézdes szilvalekvárt 80 fillérről, különleges bírsalmalekvár vagy sajt 1.80. Fajborokat lefejtve, kölesönhordóban 28 koronáért. Gyümölcskivittel Csongrádról.

Fajborokat,
lefejtve, kölesönhordóban, 28 koronájával. Kisűstön főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért. — Gyümölcskivittel Csongrádról. 24956

Gyümölcsfa,
diszta- és rózsá-árjegyzékkel ingyen szolgálat Weber faiskolája Békás, megyeren, (Budapest mellett.) 27041

Kárpitos nyergesek
részére mindenemű kellékek kivételével ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Rászv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

Kolléctyuk
hiányában csirkét, libát kelthetni (nem géppel) biztos sikerrel. Utasítás 220 fillér. Baromfi vérs elleni háziaszer 150 fillér Szentpétery Istvánné Mezőúr. 5737

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-óktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépirás-iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és szakszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Öklevéles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet szakszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmunkák elkészítését és szakszorosítását. A „Kalligrafia” szepirási osztályában folyósan bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirás-óktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem töltendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 222

Pénzszekrények
és amerikai irodabútorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Díszkertkedvelők
kérjenek árjegyzéket az Első magyar díszfenyő-faiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede, Körmondén. 120 fajta túlevelűfák, lombfák, sorfák, díszserjék és rózsá-fák kaphatók. 5739

Pénzt azonnal
butorra, zongorára, koszikra, varrógépekre, kerékpárokra, kereskedelmi cikkekre, melyeket utólagos díjzárattal legutóbban bizományba beraktározzunk. Tauber Armin és Társa, kizárólagosan csak VII., Baross-tér 18. Telefon 97—66.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszert és régiéket vesznek és eladók. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95—48.—

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
Készpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bankhitel
utján kizárólag csakis **REMÉNYI** nagy magyar hangszerelő Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58.

Penz-szekrények
újak és használtak, valamint kazetták és másoló prések legolcsóbban csakis Svitzer és Testvérénél, Budapest, VII., Dob-utca 16. sz. (Király-u. 13.) Gózsduvdvar kaphatók.

Vadászfegyver
Ritka kedvező alkalmi vétel-egyenként is potem áron eladó. Közöttük Topleverkulesu Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grenzer-záru. Bücksifinte 40 frt. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővekkkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Branning Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szébbnél-szebb dísz és használati tárgyak és Gramofon beszélőgépek valamint Görz, Zeiss, Voigtlander és más finom tényezőgépek, perzsa szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsó áron eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvitellani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma. Epest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-u. 44.) Néteveszsze össze más hirdetéssel. 661

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló, ebédlő, szalon, úri szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és Társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14—09.

A szétküldés megkezdődött! Luxus áram ninosenak, darabja 6 FORINT
Valódi harosi kanárik, a legfinomabb énekturákkal, fuvolás és fülemle-hanggal, mely gyász-és ivben gördülő énekekkel. A legújabb készülék szerint betanítva. Szeiffert-féle hangolás. Hathónapi próbaidő. Kicserelés meg van engedve Tenyészőntény 1 forint 50 kr. Kanáritáplálék 5 kg. zsák, 1 frt 50 kr.

A. SAUER
Meierhöfen bei Karlsbad.
Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzileggel beraktároz bármennemű ingóságokat, berendezéseket mintszerű raktárba esekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-óktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akademiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos álláskövetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vizsgálzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezékektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—08. Beiratások egész napon át. 22244

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérről. 26796

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhetőek be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoefly-u. 9—11.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62—80.

LEGNAGYOBB Pénzelőleget
kaphat zongora, butor, varrógép, kerékpár, hintó, automob. l., könyvek és kuránsárakra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza.

TAUSZIK és TÁRSA
VI., GYÁR-UTCA 21. SZ. TELEFON 83—97.

Vasbutor.
Rézagy 35 frt, gyermek-ágy 11, öszecsukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakoretű 3.50, rézgarnis 2.50. Öszecsukható tábori ágy acélsodronnyal 8.—, sodronnyon kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. Gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22—66. 26975

Zálogezedulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkeskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

INGYEN! + GUMMI +

és különféle óvszer-árjegyzékek titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.
NAKIRA
törvényesen védett férfi gumi-különlegesség, tucatja 12 kor., 5 tucatból 20% engedmény.

Uterus-Spray
legújabb bygienikus női szert 14.— korona.

GUMMI-HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucatja. Mintagyűjtemény 12 darab 4 kor. Pess velus 3—8 kor.-ig. Irrigator 3 kor. és felebb. Bidec vasállványon 8 korona.

Magyar Orvosi Nőszertár
Budapest, VII., Bákóci-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.) Pentec ólmos és a vörö keresztre ügyeljünk.

Ingyen diszmunka!
Magyarország összes fürdőinek, szanatoriumainak, nyaralótelepeinek és ásványvizeinek részletes, illusztrált leírását levélbeni kérésre ingyen megküldi **Magyar Fürdőkalauz** kiadóhivatala Bpest, Eötvös-u. 36. I. 9.

Mme. Valter
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Fecske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden a szakmába vágó munkát a legutolsó divat szerint legújabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadhatnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Saját termésű
új bor 40 fillér, régi 6-bor 1 kor. kölesönhordóban; törkölypálinka 2 korona literenként a rendelő edényében. Baksányi Károly reform. lelkesület. Balatonhenyében. 5736

GUMMI
és francia halhólyag különlegességeink u. m.:
„NEVERIP” 2, 4 K-ért tucatonként
„HERKULES” 3, 5 K-ért tucatonként.
„GARANTIE” (szélesíthetetlen) 3, 5, 8, 10, 12 K tucatonként.
Kapható: **Glück, Schmidek és Rosenberg** nagykereskedőknél, Epest, VII., Rákóczi-ut 86/E. a keleti p. u. közelében. Küldünk 3 mintát bérmentve, 1 kor. bélyeg beküldése után. Szétküldés diszkrétén.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahogáni és palisander butorok, úri szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti — szényegek, csillárok. — Telefon 82—13.

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép feltet testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegényesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kíttüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Pénzelőleggel
beraktározzunk bizományba butort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi cikkekkel utólagos díjzárattal legutóbban bizományba beraktározzunk.
Szendró Sándor és Társal VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám 105—94.

BUTOR
részletre is mélyen leszállított áron kapható a **Butor - Udvarban,** Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) **Árjegyzék ingyen.**

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógép
27 forintért kártyahajó 40 forintért, centrálbotint 45 forintért, iparszergépet igen olcsón 6 évi jóállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. **Krausz Henrik** varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálnó-u. 40. fűsz. 5. Vízonteladónak árendédm.

A Franklin-Társulat
kiadásában most jelent meg: **Filozófiai Írók Tára**
a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik **Alexander Bernát és Bánóczy József.** VIII. kötet.

KANT
prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni.
Ford. és bevezetéssel ellátta **Alexander Bernát.**
Második javított és bővített kiadás.
Ára 2 kor. 80 fillér.
Kapható: **LAMPÉL R.** könyvkereskedő, (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

INGYEN
PRÁGÁB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
KÜNDÜNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPÉT 3 KORONÁÉRT
DÍZES PASZPARTUVAL
55-68 cm. NAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA. SZÍNES
OLAJKEP
ÁRA 10 KORONA.
KÉPVISZELÉSI MINDENKÉNT FELVÁRTATNEM.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAFAEL FÉNYKÉPÉRTŐ ÉS PASZPARTUVAL
BUDAPEST, VI. BOTTENHEIMER-UTCA 66
KÜLTETVE NE 1000. km. PÁSTOR
MAGNETIKUSI KÜLTETÉSEK
OKSZALÉVÉL. KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.